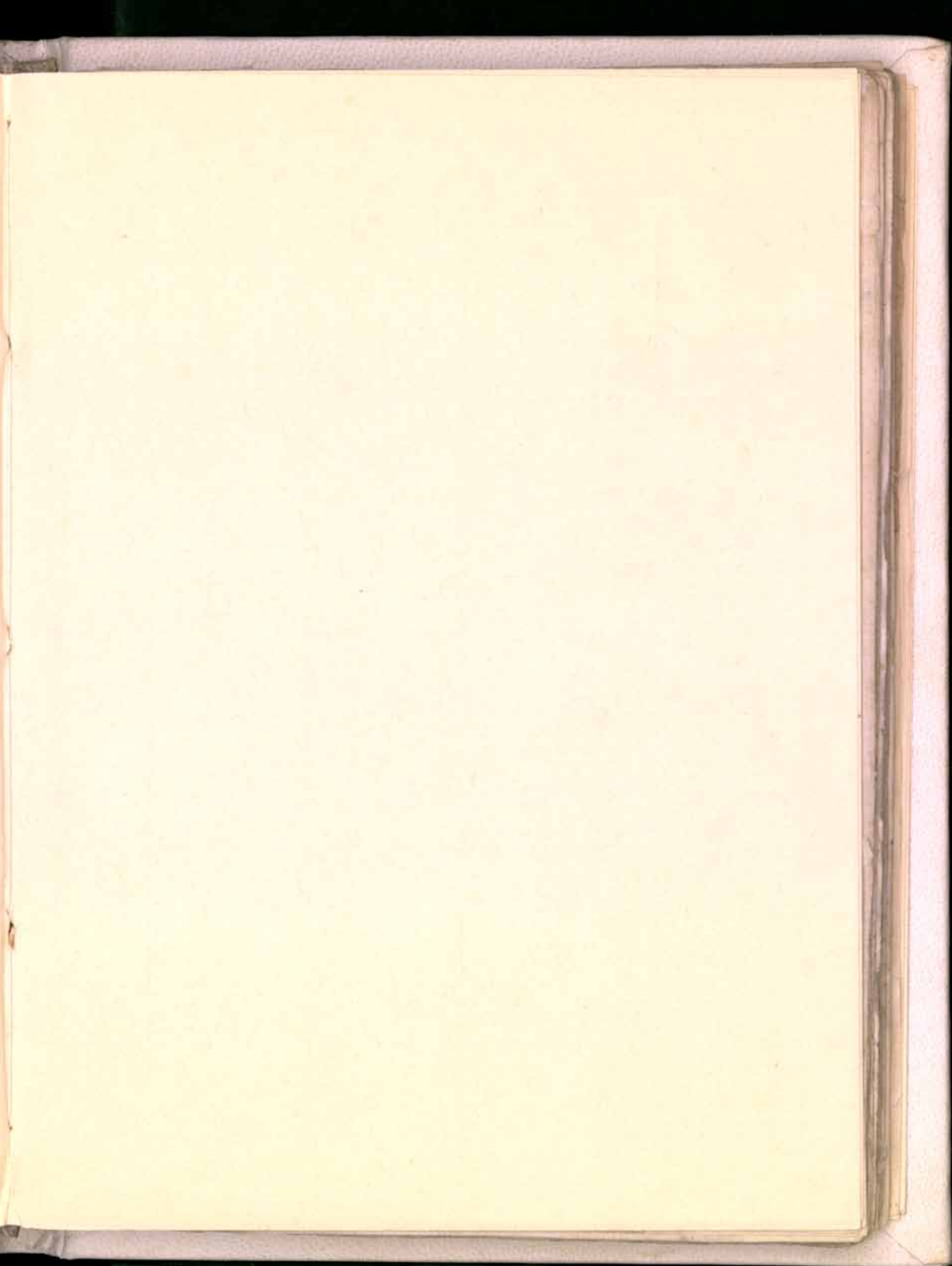
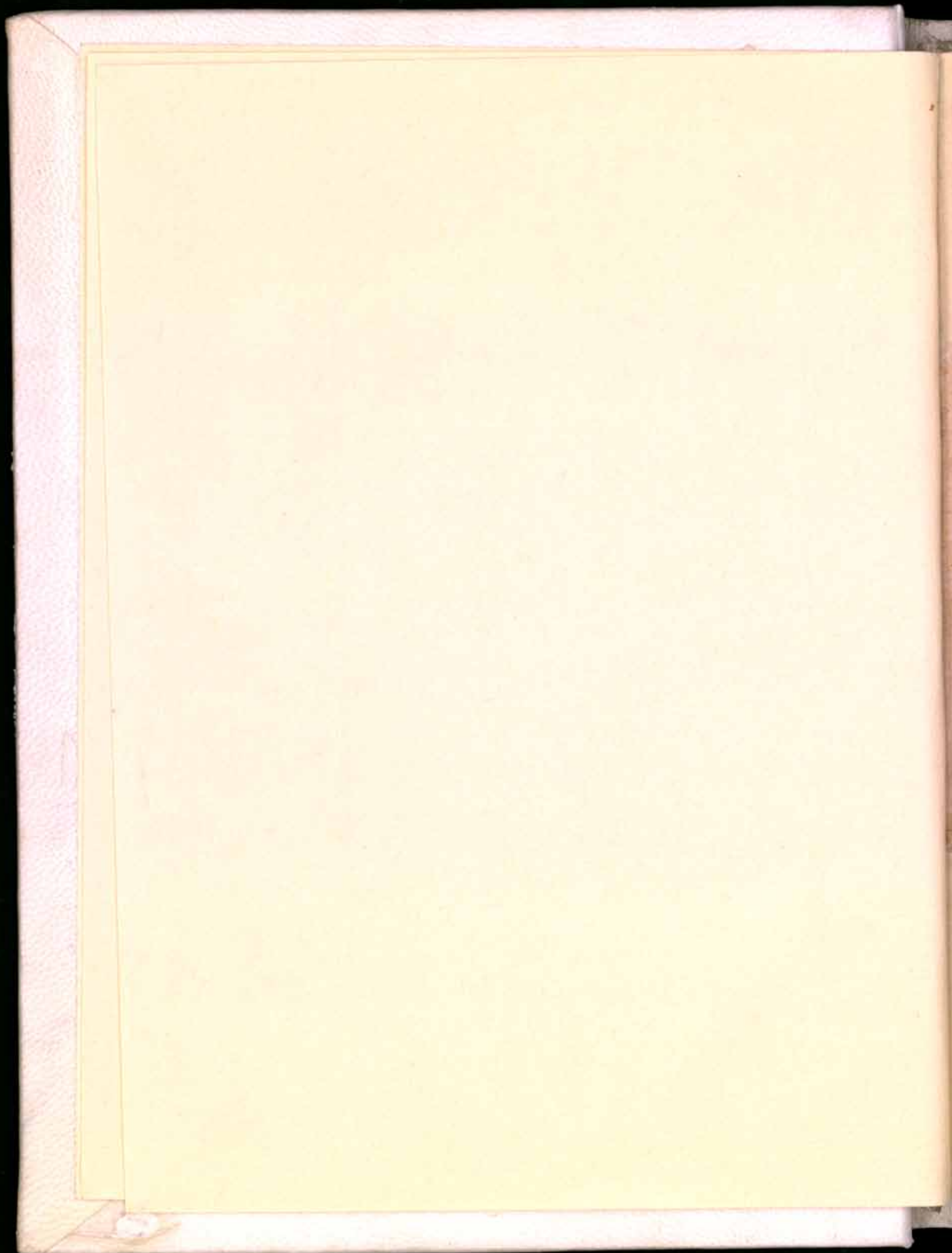


EX-101
17-11-1911

SCIENCE
SERIES







P R A X I S

INQVAGINTA SEPTEM

RVM
§.

In quibus conditæ sunt ordinationes, & declarationes

ILL.^{MI} ET EXC.^{MI} DOMINI

D. FRANCISCI DE CASTRO

OLIM IN HOC SICILIÆ REGNO

Proregis vigilantissimi in vim Pragmaticæ circa
aliqua dubia litium ipsius Regni.

V. I. D.

LEONARDI CIMINI PANORMITANI

ad vsum studendi, & commodum Practicorum, & Curia-
lium Magnæ Regiæ Curiae Regni.

OPERA EDITA.



PANORMI,

Apud Ioannem Baptistam Maringum. M. DC. XXX.

Sumptibus Guglielmi de Hyppolito.

Imp. de la Riba V. G.

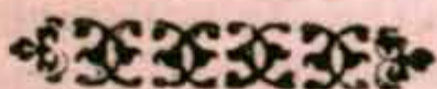
Imp. de Blasch. P.

32393



AD BEATISSIMAM
VIRGINEM MARIAM
SINE LABE ORIGINALIS PECCATI
CONCEPTAM,

Operis, & Autoris commendatio.



AVGUSTA Celi, & gloriosa Heros Poli post Tri-
num, & vnum numen Metropolis, & prima sedes
fidelium, Patris immensi filia, Genitique Ma-
ter, Sanctique Paracleti sponsa, me tibi, meaque omnia,
& presentem opellam commendo, iuuare, prodesse, ac sem-
per adesse mihi seruo tuo digneris nunc, & mortis tempo-
re. Amen.



^{MO} ILL^{MO} ET REV^{MO} DOMINO
DON COSIMO TORRES

SANCTÆ ROMANÆ ECCLESIAE CARDINA-
li sub Titulo Sancti Pancratij amplissimo,
atque Patrono colendissimo, ac sem-
per amabili.

LEONARDVS CIMINVS THEOLOGIAE, ET
Philosophiae, ac V. I. D. & Professor, atque Magnæ Regiæ Curia,
Advocatus, ac Montis Regalis Civitatis, & Status He-
rarius Fiscalis Primarius, & servus humillimus
S. P. D.



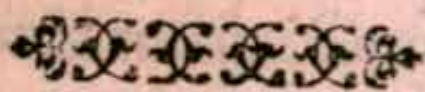
VRE optimo, Illustrissime Domine, mea hæc tertia
Opella (post nostrum solem Ritus, nostrūq; novum
tractatum Theoripraxis de Contrario Imperio,) recenter in lucem veniens sub tui excelsi nominis
præsidio, salubri aura perfruitur, & humana com-
mercia subit: Quando quidem cum aliquid honoris generis ex
more tibi debeam, dum alij alia pretiosiora obsequia tribuunt.
Hinc ergo præsens (licet leue) munusculum, ex floribus lega-
libus collectum, cum nihil aliud habeam, quo animum in te
meum testari possim; lubenti, ac grato animo accipias; Et si
aliquando ab innumeris occupationibus, quibus in agēdis Pa-
storali curæ negotiis detineris, ad otium translatus meum istud
opusculum degustare non dedignaberis, illud si tuo sapientissi-
mo iudicio comprobabitur, premium erit labori meo adæqua-
tissimum. Et quamvis ingenium meum effatum esse dignoscā
si tamen fonte benignitatis tuæ, radijsq; affectionis illud inspe-
xeris, ita satis benè rigatum, & incalescēs iam fertile factam fru-
ctus pariet dulcissimos. Tu ergo sol, & humanitas tua veluti aqua
est fluentissima, & humilitas mea terra erit profigua. Eia ergo
irradia, & irriga, & fructus videbis meliores renasci. Neque
ab

ab hoc instituto detrahi me permittit de tua humanitate spes
præconcepta, quin me in tuorum seruorum numero iam diu ad-
scriptum eodem in gradu seruitutis conserues, quo maiores mei,
apud Illustrissimos Prædecessores HEROESq; tuos semper ex-
stiterunt: Tu quoque generosus HEROS, Tu Magnorum Præ-
sulum inuicta propago, Cardinalitij ordinis Decus, Pietatis Pa-
ter, Christianæ disciplinæ tutamen; bonorum spes, malorumq;
fuga, & sanctorum Episcoporum imitator; nobilitas tua inno-
tescit omnibus, doctrina tua erudit cunctos, bonus Pastor, bo-
nus Eques, qui tam ex auita gloria, quàm etiam ex propria fa-
ma, & virtute decorus, vbique præclarus & lucet, de te enim, ac
de tua illustrissima familia reseruo plura dicturus, & longam
contexere historiam in libello per me quàm primum in lucem
prodituro de facultate Episcopi in Aggratiando, sed pro modo
hæc pauca sit tetigisse satis. Tuque interea Illustrissime Cos-
ma incolumis, diuque tibi, & bonis omnibus viuas, meque in
numero tuorum seruorum adscribas, Panormi, Anno ab In-
carnato Verbo M. DC. XXX.



ADMONITIO AVTHORIS

AD LECTOREM.

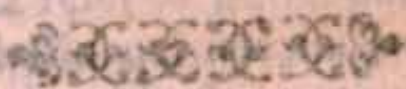


NON glossando, neque interpretando praesentes paragraphos iuxta ordinationem in eis traditam, sed tantum pro commoditate, & facilitate studendi, ut unico fasciculo spectentur omnia in eis citata, hic colligata ponuntur secundum loca, Capitulorum Regni, Constitutionum, & Pragmaticarum, cum Decisionum Praxi Tribunalium ad eos collecta, simulque per extensum apposita; utque unica foliorum revolutione, sine remissione aliqua, omnia in proraptu habeantur, ex hoc enim omnia constant, & simultanea habetur eorundem cognitio, unde fundata Theorica stabilitur, & praxis promptissima representatur, ad usum studij, & levamen laboris tui, benignissime Lector, ita inuenta, & promulgata. Opus quidem non paenitendum, in quo tota, vel quasi tota, legalis iudiciaria scientia,

&

& Praxis Regni, mira breuitate proponitur: his pro-
 sperè gaudento, atque fruare, vale, diuque viue,
 tuique Cimini æqui, bonique Consule laborem, &
 maiora in dies expecta, Deo largitore benigno.

AD LECTOREM.



NON gloriando, neque interpretando pre-
 sentes paragraphos iuxta ordinacionem
 eis traditam, sed tantum pro communi-
 te, & facilitate studendi, ut vixco facili-
 ter loquenter omnia in eis citata, hic colligata primum
 tu secundum locos, Capitulum Regni, Constitutio-
 nem, & Pragmaticam, cum Decretum Præxi Tri-
 bunali ad eos collecta, summiq; per extensum ap-
 posit; vixco vixco soliorum reuocacione, sine remif-
 sione aliquid, omnia in præceptis habentur, ex hoc
 ediam omnia constant, & simulanea habent eorundem
 cognitio, unde fundata Theoria stabilitur, & Praxis
 promptissima repugnauerit, ad vltimū studiū, & lau-
 rem laboris tui, benignissime Lector, ita inuenta, &
 promulgata. Opus quidem non paruum, in
 quo tota, vel quasi tota, legalis iudicialis scientia,



HE l'ordine della Catholica Maestà del
Rè Philippo secondo di felice memo-
ria, inserto nelle constitutioni Prag-
maticali dell' Illustrissimo Vicerè Ma-
re' Antonio Colonna Parte 2. nel tit.
de Ben. consuat. §. 3. 4. 5. 6. de qua in-
anti s'habbia d'osservare nelli contratti soggiogatorij
fatti per causa di dote & donatione propter nuptias, cō
questo però che basti registrarli vna fede di tali con-
tratti, continenti il giorno, l'anno, le persone, contra-
henti, la causa, e la persona, delle soggiogationi.

Incipit prefata Praxis, Ostensio locorum Citator.

NVnc per ordinem dicti §§. 3. 4. 5. 6. Sincopatim,
& per Cifram, in presenti primo Paragrafo
citati per extensionē de verbo ad verbum hic reponun-
tur, & ita pariter observabitur serie infra scripta, & teno-
re, & post dictam extensionem Addetur decisorum
praxis, & ita sequitur tenor §. 3. ipsius Constitutionis,
videlicet. Tutti i contratti soggiogatorij, che si faranno
secondo la forma della Bolla, e Pragmatica si registrino
nelli atti della banca, di quella Città, terre, e luoghi
di questo Regno, nelli quali faranno fatti, o si fuori del
Domicilio del Soggiocante, fatti fossero, si registrino
in ambedui i luoghi doue sian fatti, e doue sia tale
domicilio del soggiogante.

Tenor §. 4. dictae Constitutionis est, I Maestri No-
tari delle banche de l' Curia teneano inquadernati,

nati, & separati da gl'altri negotij i Registri, nelli quali, li sudetti contratti si registreranno. riconoscono autenti che facciano registrarli, che sian sottoscritti di mano di quei notari, che li faranno. Ogni Registro habbia, dui Alfabetivno del nome, e cognome delli soggiogatarij, e la registrata si faccia di bona, corretta lettera, e si comprobi doppo fatta.

4 **T**enor, §. V. est, si statuisse termino per registrar i detti contratti di giorni sei, sendo fatti nel luogo del domicilio del soggiogante, e d'un mese sendo fatti in luogo fuori del domicilio dentro del Regno, & il termino di registrare quelli contratti, che fatto fossero fuori del Regno, sia di sei mesi, e corra dal giorno, nel quale i contratti saranno stati fatti.

5 **T**enor, §. VI. Quelli contratti soggiogatarij, che fra il detto termino non saranno stati registrati, si intendano, e siano irriti, nulli, e cassi, quanto sia al preiudicio di Terzi, cosi se tali preiudicio fosse di presente, come se di poi succedesse. Et in siemi si intendano esser fatti con dolo, e fraude, ne con giuramento se possa renunciare al remedio della presente constitutione, si perche tende, in preiudicio di Terzi, e cotale rinuntia non gioua, e si perche con questa constitutione, si induce presuntione iuris, & de iure, che tali contratti siano dolosi, & fraudulentis, e di tal modo si vieta, che i Magistrati gli habbian per validi in preiuditio di Terzi, benché fossero giurati ne essi in alcun modo procedano, o pur intendano pretenzione sopra tale validità.

Non si faccia altrimenti sotto la pena della disgrazia,
 di sua Maestà, e di fiorini mille d'applicarsi alla Regia
 Corte à conto à parte per fortificatione del Regno. Hæc
 quo ad citata in dicto §. 1. per extensum hic adducta.
 super his praxis est hodie Regni ex vigore dicti §. 1. in
 vim pragmaticæ; & confirmatur ex eo, quia bona est
 dispositio §. & ita debet practicari, & cessant iura, pra-
 xis, & doctores in contrarium, qui volunt, quod stan-
 te statuto, quod instrumenta non possint mitti execu-
 tioni nisi sint registrata, in Archivio publico fallit in
 instrumentis favore dotis, ex Marfil. singl. 442. nu. 3.
 Menoch. conf. 261. num. 38. & seqq. vol. 3. qui di-
 cit hanc esse communissimam, & verissimam opinio-
 nem, idem etiam firmat Euge. conf. 9. nu. 21. & seq.
 & conf. 14. nu. 5. & seqq. Tiraquell. de Retract. li-
 gnag. §. 1. gloss. 14. nu. 3. 4. 5. Bald. nouell.
 in tract. de dote. p. 6. priuil. 47. nu. 2. Rebuffus de
 Priuileg. Scholan. priuil. 64. Paris. conf. 26. nu. 59.
 & conf. 81. nu. 9. vol. 9. Surd. de Alim. priuileg. 72.
 nu. 9. titl. 8. Duenn. reg. 224. vers. limita 2. Gozad.
 conf. 43. nu. 11. & 12. & conf. 47. nu. 7. Molin. Je-
 suit. de contract. disputat. 279. nu. 7. Anton. Canar.
 in peculiari tract. ad materiam de infirmat. p. 2. n. 4.
 Constant. Rog. in tract. de dote in vers. 8. oportet. n.
 14. Natt. conf. 609. nu. 40. vol. 4. Guid. Pap. decis.
 148. Peregr. conf. 86. 76. nu. 39. Roland. conf. 44.
 nu. 17. vol. 4. Purpurat. conf. 353. nu. 29. castrens.
 conf. 345. nu. 4. vol. 1. Negus. de pignorib. 1. membr.

8. p. nu. 2. & 3. Turretta conf. 48. nu. 21. vol. 3. Gabriele de legib. & constit. conclus. 1. nu. 10. Intrigl. lib. 2. singular. in sing. 95. & decis. 20. nu. 6. & 7. Bologniet. conf. 6. nu. 49. & 50. Bongior. & alij super cap. Regis Ferdinandi 61. & Io. Bapt. de Sanct. Blasio de privilegi. dot. privilegi. 352. fol. 460. tom. 9. & ita contractus subiugatorius quod etiam factus ex causa dotis de iure Communi nullam requirit insinuationē, & ita statutum Regium pragmaticale, & ex inde constitutiones M. Ant. Colum. non videntur obstare in causa dotis, nihilominus tamen iste primus, §. modernus omnem tollit difficultatem, expresse, dicens de causa dotis, & donationis propter nuptias. unde cessant etiam textus in l. fin. vbi Glossa, Salyc. & dd. C. de iure dot. Calcan. conf. 13. deci. & additio ad eum, cap. sedes. nu. 15. in vers. causa dotis, de Rescript. & in l. ex testamento. nu. 5. 6. 7. C. unde lib. & conf. 79. n. 50. & 414. nu. 15. & 536. nu. 9. & Cotta in memorabilibus, in verb. dos habet, las. in l. 1. nu. 9. & in l. si constante. nu. 208. ff. solut. matrim. & in l. Quod dicitur la secunda nu. 9. ff. de verb. oblig. & conf. 171. nu. 11. in vers. quarto patet, vol. 4. Hæc de primo §. nunc alios prosequamur.

§ II.

CHeil cap. 61. del Re Ferdinando proceda, & habbialoco di quà inanti nelle donationi per causa di dote, e donatione propter nuptias.

Boniorg.

B Oniorg. & alij scribentes Regnicolæ super isto
cap. bonus est §. & in iure versatilis.

T Enor capituli est, item perche molti volti si fan-
no donationi delli beni, occultamenti, & di poi
li donanti induchino à diuersi persuni à contrahire su-
pra li beni donati, & di poi si trouino ditti donationi
in grandi detrimenti, e fraudi di li pouiri contrahenti:
e chi peyu è: multi volti si fausificano tali donationi: &
alcuni si fanno donationi ad induchiri ad matrimonio
oy ad altro effectu: e di poi li donanti, e donatario re-
uocano tal donationi occultamenti. In lesioni di quel-
li, che hanno contratto prætectu ipsius donationis: per-
tanto supplica lo dicto Regno che tutti donationi, oy
reuocationi che si fanno si diggiano registrare in li at-
ti di la banca delli giurati dilli città, terre, e luoghi di
detto Regno vndi tali donationi faranno fatti e si fusse-
ro fatti fora di lo domicilio di lo donanti oy reuocanti
si digiano registrare tantu allu loco dilla donatione,
quanto dillo domicilio di lo donanti: delli quali notii,
e registri si digiano teniri libri particulari: & apparta-
ti per li Mastri notari di li ditti Curti: infra tempu di
tri iorni; da lo iorno, che tali donationi oy reuocationi
faranno publicati: e quisto quanto alla insinuationi di
fari in lo loco vndi sarrà fatta la donationi. Quanto
vero alla insinuationi, che si diui fari in lo domicilio:
essendo li donationi fatti di fora in lo Regno sia termi-
no di vn mifi: si vero sarrà fatta extra Regnum secun-
dum

dum locorum distantiam arbitrio iudicantis, dummodo terminum mensium sex non excedat. aliter, che tali donationi si intendano irriti, nulli, e cassi, quanto allo preiudicio di tercij, etiam in futurum peruenienti, & fatti in dolo; e fraude, e che tali remedio di lo presente capitolo, non si possa con giuramento rinunciari: tanto perche tendi in preiudicio di tercij. e non inua tali renunciationi: quanto perche per lo presenti capitolo si induchi presumptioni Iuris, & de iure; che tali donationi si intendano dolosi, e fraudulentis: e che nullo magistratu digia hauri tali donationi, oy vero reuocationi per valida in preiudicio di tercij, vt supra; quantumcunque fuisse iurata; ne renda, oij faza iustitia sopra tal donationi, oij reuocationi. Placet Regiæ Maiestati.

- 2 **C**onstat ergo quantum dictæ constitutiones pragmaticales Marci Antonij Columnæ in dittis §§. 3. 4. 5. 6. & prædictus §. primus Comitum Castri concordent, & imitentur præsens cap. 61. Ferdinandi Regis. Casus autem occurrentes ex virtute præsentis §. & cap. 61. Regis Ferdinandi per concordantiam iuris dicuntur etiam: de iure communi. videlicet. An donatio non insinuata omnino sit nulla, vel aliquo modo teneat? R? distinguendo casus, quod in præiudicium creditorum non valet, in præiudicium vero donantis tenet; idem in præiudicium suorum hæredum, qui tenentur approbare factum defuncti tenet; quate-

nus non tangit interesse eorum, l. cum a matre l. de rei vendicat. pro quo reperio bonum textum in l. sed & focius. §. 1. & in l. Actiones §. item si. ff. Pro Socio. quem textum allegat Paul. de Castr. in l. 1. in 2. col. in fin. C. de satisdat. & ad propositum vide Ias. in l. fin. C. de pact. sed quod hæres non teneatur servare facit, cons. Cornei 252. vol. 4. item intellige tertio opponente, & sic ope exceptionis, arg. l. vniuersa. C. de precib. imperat. offerend. cum ibi notat. ex Paul. de Castr. in l. cum ex in 2. col. vers. si autem, ff. de fideiuss.

Adde decisionem auream Bald.; quod cessante præiudicio alterius, etiam elapso tempore istius statuti, poterit fieri registratio, & valebit s^m Baldum in cap. 2. ut lite non contestat. refert ibi Barbat. pen. col. & idē Paul. de Castr. vide Apostill. ad Cautel. Cepoll. 173. non desunt tamen doctores in puncto casus istius §. qui dicunt, quod, quando donatio sit sine insinuatione, ultra summam debitam, quia lex resistit l. fancimus, C. de donat. tunc licitum est venire contra factum proprium, refert, & confirmat Alex. in l. si donatione in 3. col. C. de collat. ubi dicit, quod ubi donatio, vel actus, non tenet lege impediēte, tunc potest, quis venire contra factum suum, l. quemadmodum. C. de Agric. & Centit. l. x r. l. iubemus, §. sane el r. C. de Sacros. Eccles. & Ias. in l. frater a fratre, col. 26. versic. tertio limita dictum Bartol. ff. de condit. in debiti: & in Repetit. in fin. omnino vide Ias. in d. l. si

1. si donatione, in fine col. vbi etiam si sit iuramentum potest in supradicto casu de iure contra factum proprium venire Federicus de Sen. conf. 172. quem refert, & sequitur Imol. in Commento capituli cum contingat, de iure iurand. Quæ omnia tamē nota non obstantibus, per eum allegatis, quæ verè nō obstant, facit decisio Aretin. conf. 113. in 2. dubio. & bart. & ibi Alex. in Apostillis in l. post mortem ff. de Adoptio.

5 Quarto præterea an quando notarius vult facere insinuare donationem debeat citare donatorem, vel eius hæredes, Angel. conf. suo 179. incip. iuris prædictis instrumentis in fine, dixit, quod sic vt eum refert Hypopolit. de Marsil. iur. de vno quoque §. de re iud. num. 26. in fine; sed tu videas Ias. in l. 1. in fin. C. quando libell. Principi faciat litis contestationem. & Hypopolit. in d. repe. nu. 98. in 47. limita ad d. l. de vno quoque. Item practica, quod terminus insinuationis currit a die scientiæ, Bald. in l. annus ff. de calumniat. item practica extract. nostro nullitatis. Processus cart. 45. nu. 55. Cuse: in solenni suo, præclaroq. tractatu de insinuationibus, in verb. Registrum; & per Bartoli in l. Modestinus. ff. de donationib. & notatur per Ias. in l. omnium. col. ij. vers. in iij. pre. C. de test. item practica, quod donatio, quæ reperitur in Archivio præsumitur insinuata. Sñ Baldum in l. illud, in vlt. col. C. de sacros. Eccl. & refert Mars. in Repet. Rubric. C. de probat. nu. 244. Quæ donationes comprehenduntur

per istud capitulum lxi. Regis Ferdinandi, vide l. Alienatum. §. donationis verbo; & ibi Alciat. ff. de verb. signif. Et an donatio sub conditione, comprehendatur sub isto eodem capitulo. dico, quod sic pōderat Angel. in l. cum multa. C. de donationib. antenupt. Quid de donatione facta Ecclesiæ? vide Paul. de Castro cōf. 212. nu. 4. lib. 2. Barbat. in rubr. de reb. Eccl. non alien. col. 3. & in cap. verum. col. 23. de for. compet. Et quid si sit facta clerico? vide Barbat. post Abb. quæ à clericis. col. 27. eod. tit. & andonationes factæ contra formam istius capituli sint nullæ, an annullandæ, per sententiam, vide Paul. de Castro, in l. 1. ff. de res. in fine col. Hæc pro 2. §.

§ III.

LE obligationi delle donne, che di quà inanti, si faranno per causa, & in vtilità di loro mariti, siano ipso iure nulle, non obstante il giuramento, il quale presumiamo estorto, & in fraudem, & anco qualsivoglia renuntia, e certioratione di Velleiano, e le dette obligationi vaghiano solamente per liberare li loro mariti di cattività.

PRæticatur, ex infra scriptis; nimirum, Redemptio captiuorum est pia causa, vide Baldum in l. Quamuis, ff. solut. matrim. & redemptio viuorum, & mortuorū fuit passio Christi. Cap. semel immolatus de consecrat. distinct. 2. & redemptio quandoque fit vel permutatione personæ, vel solutione pretij Con-

uenti, vel obligatione, & sic plerumque fieri potest sine pretio, vt ex text. ibique glossa, in l. seruum filij. § fin. ff. de legat. 1. & fabian. de Monte sancto. in suo tract. de empt. & vendit. in 2. 9. princ. in 5. col. vers. Hic tamen & fieri. quidem potest ista redemptio durante bello. licet ex redemptionis commodo lucrum sentiant infideles Abb. in cap. significauit, de iudæis; quia causa pia. & præfertur alijs causis, & creditis. Hactenus de tertio.

§. III.

LE commissioni delle cause statim, sotto qualsiuoglia clausule, non mutino la natura loro, circa la Appellatione, con tutto, che non dissenta vna delle parti; eccettuate quelle commissioni, che fossero fatte absque prolatione interlocutoria, nelle cause di onze trenta à basso, nelle quali si ammetta l'Appellatione, quo ad effectum deuolutiuum tantum.

PRatticatur, quia executio talis interlocutoria non suspenditur, neque differtur, sed statim executioni mandatur, nihilominus deuoluitur ad superiorem, ad quem, ad cognoscendam iustitiam, vel iniustitiam causæ, ex his; quæ dicunt vult. in tract. de nullit. sub tit. coram quo nu. 4. Vinc. de Franch. decis. 120. & 136. Magon, decis. 132. nu. 11. & Muta tom. 4. cap. 116. nu. 2. & per hunc §. de tribus effectibus Appellationis, quæ est leuamen oppressorum, & non remedium

dium malegnantium, l. 1. ff. de appellat. & cap. cum speciali. §. Porro. de Appellat. Hostiens. in summ. eod. tit. §. Quare appellatio. Abb. in cap. ad naturam, in principio de appellat. Afflict. decis. 111. nu. 3. & Gratian. decis. 32. nu. 9. vnus tantum admittitur, videlicet deuolutiuus, per quem sententia reuidetur, & recognoscitur a superiore, ad quem; non tamen impeditur iudicatum executioni mandari, neque extinguitur, quia alias appellationis proprium est, de iure communi ad superiorem deuoluere, eamque attento presenti statu extinguere, & respectu futuri in omnibus suspendere. cap. venientes de iure iur. cap. non solum. de Appell. in 6. cap. 1. de re iud. & l. fin. & ibi gloss. ff. ad Turpilian. Capic. decis. 202. nu. 8. & Afflict. decis. 188. num. 5. & decis. 296. num. 3. & in constit. Appellationum tempora 1. not. rubr. 45. lib. 2. ex quibus data appellatione non potest, executioni mandari sed hæc, & infinita alia quiescunt, & sunt derogata in parte, in dictis duobus effectibus videlicet; extinctiuo. & suspensiuo, virtute presentis Pragmaticæ, & hodie practicatur sine exceptione, huc vsque de 4. §.

§. V.

LE cause delle persone numerate nel cap. del Rito 139. siano, e si intendano non appellabili, con tutto, che le dette persone perdessero nella lite.

Tenor Ritualis Capituli est infra scriptus, videlicet Item si proceditur in Magna Curia Summa

rie, & fortius si per viam confessionis, iniunctionis, Cedula, vel ex scripturarum visione, vel ex abrupto à Magna Curia non appellatur, & hoc siue primum iudicium in Magna Curia inchoatum, siue ad Magna Curiam via appellationis, vel alio modo deuolutum, fuerit.

- P**RACTICA prima esto, si in dictis summarijs causis esset notoria iniquitas, tunc non obstante quocumque statuto appellari posset, ne statuti dispositio videretur nutritiua iniquitatis, & consequenter peccati, data ergo euidente iniquitate, daretur appellatio, Cumia super ritu 44. num. 12. & Muta dicto cap. 139. nu. 6. & seqq. sic pariter si vna miserabilis persona litigaret cum alia miserabili dicit Chircus ad finiam hic in eius Appostillis, quod appellatur, ea fortasse ratione, quia desinit habere vires suas præeinentia ipsius Magnæ Regiæ Curia, cum his personis iam priuilegiatis in iure, quia in concursu priuilegiatorum in dubio causa esset appellanda, vel iudicanda appellabilis, & debet potius fauor præstari miserabili personæ conuentæ, Andreas in constit. statuimus, quam personæ actrici etiam pariter miserabili Hæc cogita, quia bona practica, & sit secunda in ordine præsentis §. V. d quo satis.

§.

VI.

LA causa del minore, che habbia padre in vtile sia non appellabile.

Practi-

- 1 **P**RACTICA est super eo, quia pater inutilis habetur pro mortuo, quoad filium, & iste filius habetur pro orphano. textus est in l. fin. C. ad l. Corneliam de plagiarijs, & gloss. ibi in verb. orbitates, orbatum vocat patrem filio, licet filius viuat. quia sibi est inutilis, ergo, ait, gloss. est idem in marito, ergo dico ego, est idem in filio respectu patris. Præterea dico, quod filia consequitur legatum relictum Orphanis, pauperibus, etiã si habeat patrem, viuentem, sed in habilem, Azaudus conf. 24. nu. 43. & seqq. & conf. 16. & præterea, quæ ibi dicit, faciant iudicio meo illa, quæ dicuntur, in illo axioma, quod paupertas prodest, l. si quis ad declinandum, §. si autem, & ibi glossa, C. de episc. & Cler. §. sed & propter paupertatem; Inst. de Excusat. tutor. & dicit Cynus in d. l. si quis ad declinandum; sed a tali prodesse libera nos domine; sed quid quid sit de hoc, dico, quod quantum ad priuilegia paupertatis continetur, quod pater pauper, & inhabilis habetur pro mortuo, & ita bene fundatur praxis in præsentis §. 6. de quo hactenus.

§. VII.

- 1 **I**L modo di procedere ordinario, ò iuxta formam pragmaticæ non si intenda preiudicare il priuilegio dell' Appellatione, continuato nel capitolo del Rito 133
- 1 **T**enor istius cap. 133. est videlicet, Per prius causas Summarias intelligere oportet, antequam modum, & procedendi ordinem ingrediamur, summa-

*Inter causas
sunt in
appellabile
quo ad rem
que effus*

riæ igitur causæ sunt hæ: videlicet causæ breuiores vnciarum quinque infra: vbi proceditur ad litis ingressum, causæ alimentorum futurorum; causæ possessoria; causæ, in quibus agitur de aliquo officio habendo; causæ iurisdictionum, inter officiales Regios; causæ seruitiorum, causæ iuris Prothomiseos, cum agitur ad duplum contra creditorem secundum formam cap. cum varia, causæ status, & filiationis, causæ salariorum, & mercedum; causæ mercatarum ab vncijs decem infra quæ autem mercantiles sunt, stetur mercatorum arbitrio, cum agitur de dote promissa sine scriptura, causæ redditus administratæ tutelæ, Procurationis, negotiorum gestoris, & cuiuscunque administrationis vsque ad vncias viginti, & non ultra, Quæstiones etiam miserabilium personarum; Ecclesiarum, Hospitalium, pupillorum. & viduarum.

- 2 **P**Ractica, in his XIII. causis non fit præiudicium. circa articulum appellationis, in dicto cap. ex prefatis, est bona, & additur causa etiam cessionis bonorum contenta cap. 190. vt perscribentes ibi super Ritu & istæ, & similes aliæ causæ summariæ sunt in appellabiles, vt cessio bonorum, & quia summaria, & quia causa miserabilium personarum Muta ibi nu. 15. & d. cap. 133. nu. 27. stant ergo causæ prædictæ contentæ in dicto cap. 133. vt stabant; modus autem procedendi ordinariè, vel iuxta formam Pragmaticæ: teneris sequentis, videlicet, talis est. Si vero deberet procedi via ordinaria, licet Aduocatus dixerit in iuribus suis, quod

quod procedatur summarie, nihilominus appellatur, cum de sui natura causa sit appellabilis.

- Ethoc cap. Ritus 140 suppletur per aliud cap. Ritus 171. ita vt §. præsens, & septimus in ordine practice-
tur, & dicit, quod quantum ad appellationem intelli-
gatur, absque præiudicio cap. 133. vnde ordinaria,
3 causa est appellabilis, etiam si per Aduocatum voce-
tur summaria, nam praxis est, quod attenta natura,
causæ summarie in appellabilis est, sicut e contra si
attendatur natura causæ, ordinariæ appellabilis est; per
dictos textus Rituales, & scribes ibi. ex quo dico,
quod videndum est primo an error Aduocati, & Cu-
rialium noceat iuribus suorum clientum? & R? quod
non; ex. tot. tit. C. de error. Aduocatorum; l. errores
ibi Bald. & in l. C. de fals. caus. adiect. leg. & confir-
matur ex Bartol. in d. l. errores. & Error in libello non
nocet libellanti, & ideo errori subuenitur per dictum
textum cap. Ritus 140; & est practica iuris communis
errori enim subuenitur, non malitiæ, Bartol. Ang. &
DD. in l. Qui testamento in principio. ff. de excusat
4 tutor. Item practica est, q̄ per pactum, vel conuentio-
nem partium non potest ordini iudiciario derogari, vt
Fimia ex glossa in cap. decanis. de off. de leg. exemplū
ponunt doctores, vt puta in causis feudalibus, de
quibus per Petrum de Gregorio infra.
- 5 Non obstante, quod illæ personæ essent priuilegiatæ,
quæ agerent, adeo, vt ex earum priuilegio posset esse
causa summaria, quia postergato priuilegio, earum
attenditur

attenditur natura Causæ, & ius commune, & est limitatio approbata à §. præfente in d. cap. 133. ad quem ipse se refert; sicuti etiam quando personæ miserabiles agerent ex petitorio, & non ex possessorio, nam si ex hoc agerent, etiam si causæ essent feudales, & ageretur possessorio, tunc agi oportet, remedio Ritus 133. relati per istum §. 7. ex Petro de Gregor. in tract. de iudic. causar. feudal. quæst. 9. nu. 6. secus autem, si petitorio ad causam feudalem etenim, non possunt agere, summarie, ratio est, quia feudalis de sui natura est ordinaria, & consequenter semper attenditur natura causæ, ut dicitur in cap. 171. Ritus, at Ritus 133. ne dum fauet personis privilegiatis causas summarias illis subministrando, quantum etiam processui talium personarum, propterea non obstante, quod summarie processum sit, causa erit appellabilis, quoties natura causæ talis erit.

- 7 Ratio est istius practicæ, quia dispositum specialiter de causis, & generaliter de personis magis attenditur, quod de causis, quam quod de personis, ut subdit ibi, ubi supra idem de Gregorio ex Abbat. Panor. C. 1.2. col. de iuram. Calumn. Barbat. in cap. At si clerici. de iudic. Petr. de Ancharan. in rubr. de reg. iur. in 6. Deci. in cap. 1. nu. 7. de rescript.
- 8 Ultima practica in isto §. 7. an partes potentes agere, summarie, quæ voluerunt ex cōventionem inter se, ordinarie procedere nimirum per præsentationem libelli solemniter possint? tu vide. Anchar. conf. 32. & cæte-

ra, ut

ra, vt supra, & si ita agatur, & causa ita fuerit initiata, consequenter erit appellabilis, nam ex gloss. in Clemēt. saepe de verborū significat. in verbo irritandus, quæ vult causam Summariam de consensu partium effici ordinariam, non autem e contra; & ita est iudicatum Pro Barone Sancti fradelli contra vniuersitatem in Mense Aprilis, anno 1541. 14. Ind. & Bonior. in cap. 142. & ita etiam fuit decisum in M. R. C. & Montaltus hic Ritu 141. & Fimia, & Ancharan. conf. 78. secus autem ex malitia alterius partis volentis litem protrahere, tunc non potest causam summariam facere ordinariam. ex Antonio Lancea hic. quia libello semel prolato, nec potest detrahi, nec emendari. l. edita. C. de edend. & est communis decisio, & communis opinio ex Maranta, disput. 4. & part. 4. distinct. 9. num. 203. facilius enim de summaria causa fit ordinaria, quia transitus fit ad naturam suam iudicij ordinarij. ex doctoribus supracitatis, & Muta cap. Rit. 140. tom 4. & fileo super hoc §. XI.

§. VIII.

IL modo di procedere ex Abrupto dato termino extraordinario, si permittat tantum in causa di nullità, giudiziale, ò e stragiudiziale, & sia all' hora la sentenza non appellabile, & il termino sia vno ad arbitrio del giudice, eccetto se la persona cōuenta fosse privilegiata

PRactatur; quia particula quantum, & tantum est taxatiua limitando, & limitatiua taxando terminanter,

minanter, enim & limitatiuè restringit, quia talis dictio est exclusiua aliorum non expressorum, l. His solis. C. de reuoc. donat. Doct. & Bald. in l. i. C. de bon. poss. contra tab. & an inducat negationem, pulchrè oldrad. conf. 253. Hanc materiam vide per Bartol. in l. i. si quis ius dic. nō obtemp. & in l. cum ita legatum. de condic. & demonstrat. & in l. si quidem. C. de except. ex in l. si eum dos. rerum amotarum. & in l. Ratione post Gloss. C. de probat. & Bald. in l. si qui ex consensu, C. de Episc. student. Nullitas iudicialis practicatur sū tractatum vantij de nullit. per tot. extraiudicialis vero ex Mancino de confess. tractat. per totum. Modus ex abrupto practicatur, ex hoc §. & ex cap. Ritus 139. & ex Burgio in tract. de mod. procedendi ex abrupto in ciuilibus; cent. 1. 9. 5. n. 2. & 3. 4. 6. & q. 9. n. 1. fol. 35. & seqq. & q. 11. n. 2. 19. 21. nec plura de octauo.

§. IX.

LA Causa della dote di Paragio non sia appellabile
PRACTICATUR, & notanda est hæc praxis, virtute presentis §. pragmaticalis, quia per ipsum tolluntur difficultates illæ vide licet an causa dotis de paragio dicatur feudal. & Ret. Petr. de Greg. q. 37. in tract. de dote de Paragio n. 1. quod sic. & consequenter est ordinaria & eod. Petro de Greg. q. 6.

q. 6. n. 1. de iudic. Caus. feudal. & insistendo in natura
 causæ ordinariæ, videtur appellabilis, idem de Greg.
 q. 10. n. 1. & 2. de iud. Caus. feudal. existo §. tamen di-
 cta causa stabilitur inuiolabiliter obseruanda pro nō
 appellabili, nec consequenter, sententia in ea lata re-
 tardatur, quin executioni mandetur, nec suspensi-
 uo, nec deuolutiuo, neque etiam extinctiuo effectu re-
 mouetur. Hinc Mastrillus in add. ad Petr. de Greg. de
 iud. Caus. feudal. in verbo ordinaria. q. 6. dicit tamen
 hoc non habebit locum in causa dotis de paragio, &
 vitæ Militiæ, quia in his in Regno summarie proce-
 ditur ex cap. Carol. 117. Quod quidem capitulum Re-
 gis Caroli fecit, quod causæ dotis de Paragio, & vitæ
 Militiæ summarie cognoscantur, & inter summarias
 causas iuxta formam Ritus numerentur ex isto autem
 §. superadditur, quod non sit appellabilis. & his orna-
 se præsentem §. sufficit.

§ X.

LE cause numerate nel Capitolo 133. del Rito Agi-
 tandosi innati Giudici surrogati alla Gran Corte,
 ritenghino il lor priuilegio circa l'Appellabile. Practi-
 catur, ex eo, quia iudex subrogatus M. R. C. sapit na-
 turam Iudicis Principalis, & ordinarij eiusdē Tribuna-
 lis, ex his, quæ habentur ex cast. decis. 87. p. p. per totā,
 & ultra per text. in l. si eum; §. Iniuriarum ff. si quis cau-
 te, quod procedit regulariter, & quando militat eadem
 ratio, secus autem est, quando ratio est diuersa, & in

casibus expressis a iure, vt in d. §. iniuriarū sed in causa eadem est ratio iurisdictionis Tribunalis M.R.C. in Ordinarijs, & in surrogatis, & adiunctis, vt est expressum §. præsenti; Hæc satis, superq; sint pro præsenti §. practica.

§ XI.

LA Causa della vedua determinata, quādo sia maritata, sia non appellabile, e da maritata incōminciata, e terminata in tempo che sia vedoua sia appellabile.

PRacticatur, ex eo quia inspicitur principiū litis, & priuilegium, vel non priuilegium personæ actricis in ipso initio iudicij, & non consideratur superueniens. & ideo practicatum fuit, quòd semper attendatur principium, & non finis causæ. ideo si lis est incepta cum maritata, quæ postea est effecta vidua, attamen sententia erit appellabilis, furd. cons. 222. n. 15. lib. 2. & per ea, quæ habentur in cap. 139. Ritus, & per ea, quæ dicuntur, cap. 133. Afflict. decis. 210. vbi loquitur de minore, qui postea est effectus Maior cum duabus seqq. decisionibus 211. & 212. Cumia in cap. Rit. 45. ordine suo n. 2. vbi loquitur e contra, quod si lis est principiata, per viduam, vel contra viduam, in principio causæ, & ipsa postea nubat, natura tamen causæ non mutatur, per text. in l. Quædam puella; ff. de iurisd. omnium Iudicum, attenditur enim status præsens non habito respectu si res ad euentum futurum ordinetur, Bartol. Inf. Alex. in text. l. si diem. ff. de off.

Presidis nā vidua eatenus gaudet privilegio viduali quā
 2. tenus ad secunda vota non conuolat ex Add. ad Deciū
 in l. 2. ff. de reg. iuris, nu. 83. & sic gaudeat privilegio
 antecedentis matrimonij. l. cap. ex tenore de for. com-
 pet. Ant. sola super constituto pedem. in tit. de feudo in
 principio. ac dicatur de fam. mariti mortui; vt refert,
 & sequitur Ias. in l. suggest. C. de verb. signifi. n. 16.
 & in d. l. Cum quædam. cogita super dictis per Mila-
 nis decis. 9. p. 1. nu. 15.

§. XII.

LA causa dell' vniuersità sia non appellabile, e
 compresa nel Rito, cap. 133.
PRacticatur, quia in d. cap. Ritus, numerantur causæ
 xiiij, sed ex dispositione præsentis §. ista causa
 vniuersitatis comprehenditur hodie ibi pro expressa,
 quia §. Addit. & lex noua, & lex vetus circa idem
 versantes sunt eiusdem autoritatis, & iuris; Ratio istius
 practicæ est, quia vniuersitas æquiparatur personis mi-
 serabilibus, sic summa ratione constat paritas privile-
 gij, ergo paritas iuris; & sicut illæ causæ, quæ in Ritu
 expressantur, sunt summaria & non appellabiles, ita
 & ista de nouo eis per præsentem §. addita summaria
 erit, & deinceps inappellabilis, vt supra dictum est. Ra-
 tio est, quia vniuersitatis nomine veniunt, masculi
 feminae, maiores, minores, pupilli, & viduæ, & mi-
 serabiles, & est complexio omnium; Item Clerici, Ec-
 clesiæ; sacra omnia, atque profana; facit ad praxim,
 Bald.

Bald. in l. Quicumque. 4. col. in vers. item nomine Vni-
 uersitatis, C. de seru. fugit. Item oldrad. conf. 32. incip.
 Questio est utrū sacerdos; & ista vniuersitas est nomen
 iuris, nō personarū proprie. Innoc. in cap. grauem, in
 glosa in ver. Consultarios, de sent. excom. Bald. in
 Marg. vers. Vniuersitas. vers. 4. & in l. si Municeps in
 tit. Quod cuiusque Vniuersitatis, & Bartol. in l. Aut.
 facta, §. fin. i. col. ff. de poen. & ex his oritur alia pra-
 ctica, quod ista Vniuersitas; est duplex in duplici
 modo considerata; vno modo vt quid materiale, vt
 consideratur vt singuli, & habet corpus tangibile, &
 numerabile; vt numeratio animarum in Regno, vel
 consideratur vt vniuersalis, & est nomen non corpus,
 sed quid intellectuale, & ex his alia prouenit practica,
 quod alia excommunicari potest, alia vero non.

- 4 Potest quidem excommunicari, si sit corporum con-
 similium, & parium, vt Monachorum; alia est dispa-
 rium, & qualitatis, de qua hic in §. in quo non cadit
 excommunicatio, vel poena corporalis, vel similis
 Mortis, & de ista loquitur §. qui eam priuilegiat in iudi-
 cio, vt supra, & id in quo magis accedit dispositio §.
 est; quia vniuersitas pupillo similis est, l. Remp. C. de
 iure reip. & l. Respublica, C. ex quib. caus. maior: &
 l. nihil ad Municip. l. i. §. i. ff. Quod vtriusque vniuer-
 sitatis; & ibi Bartol. & com. conf. 189. in 3. p.

LA Causa di clericici di beni patrimoniali sia ap-
pellabile.

PRACTICATUR, ex eo, quia clericorum bona patri-
monialia, & non Ecclesiastica, de iure non habent
expressum privilegium inappellabilitatis, & ideo
practicari debet prout, in §. isto. Ratio est fundata in
Canone, quia Clypeus Clericorum, & ius Canonicum,
& de iure Canonico omnes cause sunt sine discrimine
appellabiles cap. non solent. & cap. ut debitis, de Ap-
pellat. E contra vero de iure civili, a sententia interlo-
cutoria non appellatur, l. 2. C. de Episcop. Audi. l. fin.
C. de interlocut. omn. iud. cum similib., & iste §. in-
clinavit ad ius Canonicum, relicto civili, & vult pe-
nes hunc articulum servari ius Canonicum in foro
seculari, & sic fauet clericis. & nota, cetera reticeo,
quia non licet mihi calamus protrahere.

§. I. Interlocutorie late in causa feudali fiano

L non appellabili ex præ eminentia M. R. C.

PRACTICATUR, ex eo, quia per Petrum de Greg. in
tract. de iudic. caus. feudal. quest. 48. quæritur, in-
terlocutoria si datur in causa feudali aduersus eam, que
remedia competant? & R. quod in definitiuis datur Ap-
pellatio ad Consistorium S. R. C. ex quest. 45. per to-
tum, & n. 6. ad n. 11. stabilivit hoc de iure. & d. q. 46.
n. 2. dicit concordando cum hoc §. adverbium, & hoc
ex con-

- ex consuetudine inducta a longissimo tempore, cuius contrarium nulla hominum memoria unquam pract-
 2 catit in oppositum, & ita habet vim privilegij. l. Hoc iure §. ductus aquæ ff. de aqua quotid. & æstiva. & cap. super quibusdam. §. Præterea. de verborum signif. & ex hoc ex mente Ritus, bene tamen aduersus huiusmodi interlocutorias datur remedium reuisionis, vel nullitatis, & tunc Ad supplicationem partis committitur causa per Illusterrimū D. Proregem; & hæc practica,
 3 confirmatur per quattuor Capitula Regni Regis Ferdinandi concessa anno domini. 1457. sub titulo Quod locum tenens, & iudices. Ratio est, quia denegato remedio appellatoinis numquam intelligitur denegatum remedium nullitatis ex Bald. & salyc. in l. 1. q. 12. C. si de moment. poss. fuerit appell. Alex. conf. 2. in 2. col. in 2. volumine, nec intelligitur denegatum remedium reuisionis, quod per viam supplicationis ex gratia Principis consuevit concedi, l. Præfect. ff. de Minorib. & in Auth. Quæ supplicatio. C. de Precib. imp. off. & talia remedia tentata, & etiam reuocata interlocutoria, cum fuerint, ad huc tamen sententia principalis ipsorum meritorum, non amouetur a iurisdictione M. R. C. sed stante correctione prædicta procedit ipsa M. C. in causa principali. & hoc est inductum ex speciali prouisione Regis Ferdinandi anno 1509. quod incipit item perche l. litiganti. &c. & est dictum cap. in ordine numero 45. & Rubricatur, de Interlocutorijs M. R. C. Appellatis, & in calce dicti Capituli
 4
 -1102 x9
 fuir

fuit facta prouifio, tenoris fequentis vt Placet Regiæ
 Maieftati, vt supplicatur in interlocutorijs, quarum
 grauamina non poffunt reparari in profecutione appel-
 lationis a definitiua: in alijs vero grauaminibus quòd
 referuentur in iudicio appellationis a definitiua, &
 interim non obftante appellatione a dictis interlocu-
 rijs, & inhibitionibus inde emanatis iudices, a quo
 profequantur ius instantiæ caufæ, vfque ad definitiuam
 inclufiue. Et de differentia interlocutoriarum, quæ
 meræ, quæ puræ, quæne mixtæ appellantur, aut de-
 finitiuæ vim habere dicuntur, vide in meo nouiffi-
 mo, & fingulari tractatu de theoriapraxi contrarij Im-
 perij in præludijs, & gradibus fententiarum; vbi do-
 ctrina non pœnitenda relucet ad hunc §. cuius de pra-
 xi hæc pauca fufficiant.

§. XV.

LA caufa che ha miftura di perfone priuilegiate,
 mentionate nel cap. 139. & 133. del Rito, circa
 l' Appellatione delle cofe indiuidue, fia non appllabi-
 le, e nelle feperate fi attenda il priuilegio delle perfone.

PRædicatur, ex §. Cato. in l. 4. ff. de verb. oblig.
 & nos in publica lectura dixerimus, deo duce, &
 Ratio praxis §. eft, quia indiuiduum eft, quod diuidi
 non potest, falua eius fubftatia, diuiduum autem eft,
 quod diuidi, & feparari potest; feu indiuiduum eft,
 quod de vno folo prædicatur, vt de fe ipfo, vt Caius, a-

liud quid non est, nec significat, nisi se ipsum, Bartol. in l. Quæsitum, §. penult. & seq. ff. de fund. instruct. & l. 2. §. & Harum ff. de verb. obligat. diuiduum autem e contra, quod de alijs dicitur, & diuisionem patitur; iudicium idem est, de connexis, quando connexa sunt in separabilia; dant praxim, pluribus probant Afflict. decis. 213. n. 3. Cassan. conf. l. par. 5. n. 28. 29. 30. Iacob. Emilian. conf. 15. n. 1. 3. 10. 15. Surd. 196. n. 9. Mago. decis. flor. 89. n. 10. & in connexis pars. operatur resolutionem totius, seu vitiat totum; Bald. in cap. Ieteræ nu. 2. de dilat. & Gulielm. Maner. in l. Res iudicata. n. 38. de reg. iur. & quod fit de vno, fit de alijs, cap. si quis obiecerit prima q. 3. Bald. Decius Crauect. quos citat, refert, & sequitur Prætus conf. 93. n. 39. primo vol. e contra vero in rebus separatis, pro quo vide Giurbam decis. trigesima n. 1. tot sunt, iudicia, quot sunt res, in iudicium deductæ quia si sententia contineat plura capitula, tot sunt sententiæ, quot sunt capitula, l. etiam §. ex causa, vbi gloss. Bartol. & communiter scribentes de min. l. carnelia pia, quæ est lex vltim. de iure patronat. l. Quædam Mulier. famil. erisc. & l. Quid autem, de recept. arbitr. facit Boer. decis. 73. vnde res, aut capitula; aut sunt diuersæ, vel separatæ, & hæ sunt, quæ diuersitate factorum, separationem recipiunt, l. Ampliorem Baldus, & alij C. de Appell. illa autem, dicuntur coniuncta ex continentia factorum separationem non recipiunt, l. l. C. si vnus ex pluribus, appella. & est bo-

textus. quare practica §. est bona, & solemnis. circa
superius. & inferius ponendam practicam, vide. Giur-
bam decisione centesima prima; & per eum, ibi alle-
gata unde practica est ex dictis in præsentis §. mi-
nor, cum Maiore, vidua, cum maritata, & aliæ perso-
næ priuilegiatæ cum non priuilegiatis, litigant, & sub-
cumbant, in iudicio? ex §. præsentis decisione si in
processu, vel in incartamento sunt res separatæ ex di-
uersitate factorum priuilegiatæ si obtinent respectu ea-
rum, causa non est appellabilis si vero considerentur
non priuilegiatæ, tunc est appellabilis; & his conten-
tus linguam filere facio.

L' Appellatione si interponghi dalla sentenza chia-
ra, & non oscura.

PRACTICATUR, quia appellatio attenditur a cursu fa-
talium, quæ currunt per decendum, à die sen-
tentia, obscura autem non est sententia, sed umbra
sententia clara, quæ sui luminis claritate, seu vitæ fa-
to suo terminatur. Ratio autem huius practicæ est, quia
appellatio est a sententia, sed sententia obscura non est
sententia, & ideo benè §. ait, quòd appellatio Inter-
ponatur a sententia clara, & non ab obscura. de fatali-
bus sententiæ vide Giurbam decis. 116. per totam de
primo, 2. & 3. fatali optime discurrentem, est autem
sententia obscura; per quam sancitum est siculis, quòd

si infra instantiam iudex sententiam ferre, non possit
 2 ne illa pereat, tunc obscure deciditur, hoc modo, ab-
 soluimus absoluendum, & condemnamus condem-
 nandum, ita ut infra bimestre exinde clarè decidad, cō-
 stitutione pragmaticali, delle sententie. Obscure, nec
 aliter permittitur Iudici obscure inter loqui, nisi ob pe-
 riculum peremptionis instantiæ di. 4. §. si iudex. ff. de
 iudic. vbi Bartol. n. 4. Osascus decis. 146. n. 10. Mu-
 ra consuetud. Pan. n. 60. alias nulla erit sententia,
 Castrenf. cap. 225. vol. 1. Franc. Marc. decis. 418. p.
 p. Corfert. lib. 2. forens. q. 5. infine, declaratoria, quæ
 subsequetur, Riminald. Iun. conf. 495. n. 44. sed vnū
 3 dicit Giurb. vbi supra n. 3. super quo ibi cogitandum
 fore, remitto, quod sententia, per dies vnum, vel duos
 ante, vel post. peremptam instantiam obscure lata nō
 est nulla, licet vltimo die instantiæ obscure ferri de-
 beat, ex Bologn. conf. vlt. & Cagnol. in l. vbi lex, n.
 4. ff. de reg. iur. quod si in dispositione legali, aut sta-
 4 tutaria (licet non agatur, de pœna euitanda) dies lxi.
 comprehenditur sub spatio duorum mensium, sen-
 tentia ergo obscure lata, die vltimo semestris pro
 causa oppositoria in Regno, datur a die præsentatarum
 oppositionum, quo lis dicitur contestata Aloysius
 sept. & Blasch. lance. Rit. 112. Cumia Rit. 4. n. 22.
 Ritu. 12. n. 101. vt dubitandum non sit, & ex his vali-
 datut, Giurb. decis. 37. n. 3. & ex §. præsentati appellatio a
 clara, non autem ab obscura imponi debet.

§. XVII.

IL capitolo 184. del Rito habbia luogo nel tribunale del consistorio nelle cause feudali tantum.

Tenor capituli est, ne causæ Appellationum, & principales conclusæ in M.C. transeant in eremodicium cap. CLXXXIII. Item volumus, quod causæ appellatinis post præsentationem processus in Magna Curia non transeant in eremodicium, nec etiam Principales in Magna Curia inchoatæ; si infra terminum secundum Ritus antiquum lactenus observatum, concludantur.

2 Practicatur, quod eremodicium græcè, latinè significat non desertionem, & ita numquam deseritur Iudicium; text. in l. properandum; §. fin. autem. C. de Iudi. & ibi Gloss. Hinc practicamus, ne ere modicietur iudicium, inde iura permittunt, & volunt, quod si actor non habet aliunde, & sit pauper, pro quotidiana exhibitione, ac pro sumptibus litis, ne cogatur heremodicium, idest desertionem iudicij contrahere, percipiat illa alimenta litis, quæ pecuniola appellatur, in Regno, per curiales, Modernus in tract. de processibus cap. 2. n. 127. part. 1. Alia practica, de causa commissa Iudici per suam Excellentiam; non patitur eremodicium, & dictum cap. Regni Ritus loquitur in M. R. C. per præsentem autem §. ampliatur procedere in Consistorio S. R. C. in causis feudalibus tantum, quasi dicat, in feuda-

- feudalibus, & non in alijs causis, Petr. de Greg, de iudic. caus. feud. quæst. 46. & Boniornus in d. cap. Ritus, & in puncto. Muta d. cap. Rit. 184. n. 4. qui ampliat in causis appositorijs, in causa criminali, ordinaria, & summaria. etiam post conclusum in causa expresse factum, sed etiam tacite. videlicet mittendo scripturas ad iudicem; quia in his, quæ sunt iuris, tantum valet fictio, quantum veritas. idest tantum valet expressum, quantum tacitum conclusum, & etiam in causis summarijs, & de plano, fallit tamen in causis syndicatus, & in curijs inferioribus, quia non transit hoc priuilegium eremodicij, seu nõ desertionis, & fallit in causis inceptis in M.R.C. & ob eius recessum, remanentibus penes ordinarios locorum; nam tunc causæ non conclusæ non præferunt hoc priuilegium; fallit præterea in curijs Ecclesiasticis; in quibus, dicit non seruari hoc Regni Capitulum, fallit vltimo in articulis. Hæc Muta ibi n. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. & finali.
5. Præfens autem §. loquitur per particulam tantum, & sic videtur praticari, vt sonat, quod videlicet in nõ feudalibus in ipso Consistorio non militat. quia inclusio vnius, est exclusio alterius, & e contra, quod probo, ex l. cum Prætor, ff. de iudic. & cap. Qualis. 25. distinct. quod tantum magis procedit, quod causarum feudalium, & aliarum diuersa, & non eadem est ratio, nam dicta conclusio procedit nisi vnius, & alterius eadem sit ratio, & notat Gloss. in d. l. cum Prætor, facitque text. in l. non possunt de legib. vel procedit, nisi

nisi quid alia lege includatur, ut notant dd. in l. Cum Prætor. ergo praticari mandat §. feudales cause tantum non transeant in eremodiciu, ceteræ vero transeant Ratio practicæ esse potest. quia nisi §. hoc sancitum esse velit in Tribunali Consistorij, utique non transiret etiam infeudalibus, quia priuilegium aliàs concessum vni Tribunali, non transit in alium Magistratum. etiam superiorem, & sic non valet argumentum à minori ad maius affirmatiuè in hoc casu priuilegij. Ita in puncto Muta n. 4. in fine ad d. cap. 188. citans Corfectum manuscriptum, & in repertorio, suo, instantia; ex Bald. in l. ex facto, & de negot. gest. & per Bartol. per l. Qui Consistorium. ff. de testam. milit. & refert Muta relatum a Corfecto ita fuisse decisum. Et licet Muta remittat considerandum quid esset dicendum incausis feudalibus ad prag. vnicam. tit. L. I. de inst. causar. & refert se ad per eum dicta cap. 33. Thom. 1. & 28. tom. 2. conclusum autem coram M. R. C. priuilegiat instantiam, ne transeat amplius in hemodiciu, donec in M. R. C. processus pendet, qua recedente, causa, quæ coram ordinario remansit, priuilegium amittit. & perit. instantia. Giurba decif. 83. n. 11. 13. & alijs. attamen lis est finita disponente §. ut supra, de quo superque fatis, cum glossandi, & interpretandi facultas mihi præscripta sit.

Proceda il detto capitolo 184. nelle cause delegate, in omnibus nella Gran Corte criminale.

- 1 **P**raetatur confirmando ea, quæ dicta sunt in superiori §. 17. & ita supra adducta, hic aduerbum deferuire possunt, & ultius dico, quod M. C. sedis criminalis illud habet priuilegium ab origine concessionis suæ, & non ex ampliacione, sed a proprijs; quia ipsa est expressa in capitulo, & tamquam filia primogenita prædilecta, & adamata, & quia ista est vna in duplici, & duplex in vna, nimirum ciuilis, & criminalis, de ciuili dixit superiore §. de criminali autem in præsentī loquitur, licet sub appellatione causarum delegatarum; de quo puncto alibi dixisse sufficiat, in nostro tractatu theori praxis de contrario imperio, in præludio 2. & in gradu quarto per totum. practica ibi in omnibus, & particula, seu terminus dictionis in omnibus, dicit, significat, & in se continet sine discrimine omnia genera causarum allodialium, & feudalium; per tex. in l. Julianus. ff. de legat. 1. Gloss. in. l. A Procuratore. C. Mandati; & declaratur egregie quia generalis locutio, generaliter est intelligenda, & in casu nostro stante habilitate dignitatis, & gradus M. R. C. criminalis etiā si ad ipsa restringatur, quia ipsa est potissima priuilegiata, in omnibusq. præualet, etiam facit sensum verè, & indubitanter vniuersalem, stipulor mihi hic, superius dicta ad §. 17. immediate præcedentem, & bene valeat præsens §.
- 2

§. xviii.

NON proceda il detto capitolo 184. nella corte del Pretore, di Palermo; recedente M. R. C. Practicatur hodie, ex vi presentis §. & olim, & in futurum; semper fuit, & erit practicatus, & practicatus; do familia, in euentu in ipsis iudicijs. nam hoc priuilegium non transit in curijs inferioribus, quia in anno 1520. a Rege Carolo cap. 136. cauetur, quod causae conclusae non transeunt in heremodiciu, quia nihil restat agendum, ut dicunt Montaltus, & Pancaldus, hic in cap. 184. & Corfectus in additionibus manuscriptis super eodem, & refert Muta hic n. 4. quod priuilegium competit M. R. C. specialiter, & expresse. Habemus secundum Baldo & Bartol. ille in l. ex facto, ff. de nego gesto iste vero in l. Qui constitutum. ff. de testam. milit. & ita fuit decisu anno 1583. in articulo d. Ioseph Landolina, cum d. Didaco de Silua; in M. R. C. sedis criminalis, & in causa Rasottana, & Fa- uarotta contra vniuersitatē Minei eodem anno 1583. in Consistorio Sacrae Regiae conscientiae. alia practica ad id simillima habetur ex eo quod exceptis feudali- bus, de quibus supra in §. 17. & in his excepto etiam Tribunali Consistorij, ad quod fit extensio, ad alias autem curias inferiores non fit extensio, & ita vadat retro Praetoriana curia, etiam, quando causae Priuile- gio ciuitatis recedente M. R. C. remanent, & quid quando sunt conclusae in ipsa M. R. C. diximus supra tangendo.

L' Eccettione della Consuetudine Hostici; non proceda, quando vn summonito è conuenuto da vn' altro summonito. Ne habbia luogo quando il summonito conuenisce ad altri non habbia luogo nel Procuratore del summonito; Eccetto, che non fosse Procuratore di luogo, o Città Demaniale. Nelle cause indiuidue proceda in fauore delli consorti della lite. La detta Eccettione la godino li pleggi, mentre il negotio spetta al Barone principalmente. Non proceda nell' executione di sentenze. Non proceda nello spoglio priuilegiato. Non habbia luogo nelli contratti iuxta formam bulle, & pragmaticæ. Non la goda la moglie, del summonito, eccetto se si trouasse obligata per causa del Marito. Iste §. seipsum declarat, & stabilitur clarissimè, ex eius serie, continentia, & tenore; & propterea practicatur exsupra scriptis; Barones Ad Generale Regni Parlamentum submoniti quo in casu aduersus suos creditores Hosticam allegarent exceptionem? Practica primo ex hoc §. & dispositione, quod ex eo competens. Hæc exceptio hostica fundatur in alta Regniratione regendi, nam supposito, quod ista exceptio datur ex occasione interueniendi in generali colloquio, in quo distinctim,

perquirat, & audit, Prouidentia Regis domini nostri inuitissimi, per accuratissimos, & Illustrissimos Dominos Proreges in Regno proregimine successuros, ab omnibus in ipso parlamento interuenientibus, & assistentibus, ad Regni necessitates, & quæremonias, quo facilius populorum indemnitati prouideat, iuxta Federici Regis Præceptum in Regno. cap. 3. ita disponente. Cordi nostro existit propositum nostrum Deo feliciter dirigere memoratam Siciliae Insulam: more diligentis cultoris, & circum specti rectoris prouide gubernare. Euellendo, dissipando, ædificando, plantando; & euulsis inde, ac extirpatis erroribus, in quibuscumque defectibus reformatis: in fertis virtutibus, & plantata iustitia. nostræ Reipublicæ status, & omnium Siculorum optatis prosperitatibus ampliatur, & successius beneficiorum augmentis de bono in melius producat; ideoque prouidimus anno quolibet, in festo scilicet omnium sanctorum in Siciliae partibus generalem Curiam celebrari, in qua nobis adesse statuimus, Comites, Barones, & Vniuersitatum quarumlibet syndicos, idoneos, & sufficientes instructos, & alios ad hoc opportunos, & viles ad prouidendum, nobiscum procurandum; & exaltandum nostræ Maiestatis ipsius insulæ, & omnium, specialiter Siculorum statum salutiferum, & felicem, ad examinandum etiam, puniendum iustitiariorum iudicum notariorum, & officialium, quorumlibet defectus, negligentias, & excessus, ac præfatos Syndicos pro referendis, & denunciandis

dis officialium ipsorum erratis, apparere precipimus, plurius infermatos: ubi officiales eosdem, de cunctis eorum peccatis mandabimus: quos expedierit, & si- cut expedierit Syndicari: & quæ etiam in prædicta cu- ria ordinata fuerint, & statuta per nos, & subiectos, no- stros Inviolabiliter volumus observari: existimantes æquissimum Principem legibus teneri suis, nec pati sibi licere, quod alijs interdixit. Ad insuper præsentis nostræ institutione decrevimus in præscripta Curia p- Comites, Barones, & nobiles dictæ insulæ, atque Syndi- cos antedictos eligi, & creari viros duodecim de dicta Prouincia nobiles, & prudentes, qui omnes, vel eorū pars maior, existentes in præsentia nostra, vel alterius a nostra maiestate statuti: quæstiones, & causas, crimi- nales, vitam, membrum, vel corporalem Pœnam no- bilium videlicet Comitum, Baronum, atque pheuda- riorum integram feuda, habentium: seu vassallos di- ctæ insulæ Siciliae contingentes, secundum Deum, & iustitiam audiant, examinent, sententialiter terminent & decident, appellatione remota eorum officio vsque ad anni circulum, & celebrationem sequentem Curie duraturo: omnibus alijs cognoscendi, vel iudicandi in- causis, & quæstionibus supradictis potestate profus a- dempta: vt honorabilibus uiris prædictis honor debi- tus deferatur in eorum excessibus corrigendis.

ET ex isto capitulo sumpta est forma generalis colloquij: quod hisce nostris temporibus, non per

per annum; sed per triennium celebratur. Hoc suppo-
 sito, & hic punctus est etiam praevisus per Giurbam
 decis. in 8. num. 6. Tangitur etiam ab Aponte de
 potestat. Proregis titul. de elect. officiali. §. 5. num.
 21. frecc. titul. 1. de orig. Baron. §. fuit dubitatum;
 num. 17.

Practica, quod ista exceptio hostica fundatur in
 Comitibus parlamentaria, quae constari, ex tribus
 Brachijs, videlicet Ecclesiastico, militari, & dema-
 niali; quae in primis Ecclesiasticos signant, à quibus ser-
 uanda sunt; quae de eorum primo, & principali con-
 sensu fiunt, Cumia titul. 40. num. 169. Muta in proe-
 mio Ritus num. 14. Giurba decis. 116. num. 1. si or-
 dinatoria iudicii respiciant; At si decisiva secus, Bo-
 nior. in proemio rit. & Seraph. de Iuram. privileg.
 77. num. 25.

Præterea duo de dictis Brachijs comprehenduntur
 in ista Hostica exceptione, quia quantum ad ecclesia-
 sticum non est comprehensum; quia est alterius fori;
 & non indigent Hostica exceptione;

Comperit ergo ista exceptio per XV. dies ante lit-
 teras submonitorias expeditas, quia tempus auellus in
 seruitio numeratur, Quid. Pap. decis. 217. Rota ad
 Idem. de consist. Hostici; & per alios dies XV. postea,
 quam finitum est colloquium, vel latius ad arbitrium
 Principis, vacui erunt a molestia, & litium Cura, ac
 etiam durante colloquio, vt secura libertate seruiant
 Regi.

9 Alia practica, sola quippe præclarium virorum congregatio, statumque cetus Concilium, quam, quodue Barones constituunt, quia cum milites sint, militare faciunt brachium; C. l. de capit. Conrad. cap. si quis miles de feud. sin. culp. non amitt. Isern. cap. Imperialem. §. præterea, de prohib. feud. alien. per Federic. Anna de Vassallo decrepit. ætat. n. 41. 42. 43. frecc. lib. 1. tit. 1. n. 17. §. fuit dubitatum, n. 3. & toto tempore, quo in publicis Comitibus per se, aut per procuratores steterint, confirmatur practica ex text. in constit. Hostici. Rubr. 19. lib. 2. Cumia Rit. 42. n. 56. Grass. except. 13. n. 20. Marant. p. 6. tit. de except. n. 19. in suo specul. Anna alleg. 75. n. 4. Petr. de Greg. de iud. caus. feudal. quæst. 29. n. 4. de concess. feud. p. 8. 9. d. n. 2. Intrigl. de feud. cent. 2. art. 96. n. 8. sed nota, quod §. dicit, l'eccezione della constitutione Hostici, non proceda, quando vn summonito, e conuenuto da vn altro summonito. & tamē Crass. de except. 13. a n. 20. ad n. 30. dicit vacare debere Baronem submonitum etiam contra alium pariter submonitum, sed §. hic, dictum ipsius Crassi, & Intrigl. d. art. 96. n. 8. & Giurb. d. decis. 118. n. 8. cuius citata dicta hic proponere volui, quia corriguntur per istum §. Crassus, & Intrigl. & alij. hic, qui volunt submonitos inter se etiā vacuos fore à litibus, & curijs. §. tamen retractat horum opiniones. non obstante eorum, ratione, quod
 12 videlicet, priuilegiatus, non vtitur priuilegio contra alium pariter priuilegiatum, nisi vnus esset priuilegiatus

tus in genere, & alter in specie, Bart. Bald. & Alber.
 in Auth. quas actines. C. de sacros. Eccl. l. fi. C. qui potior.
 in pign. hab. & ideo dicitur, Quod Ecclesia non utitur
 privilegio contra aliam Ecclesiam l. 2. C. de privileg. fisci
 & Gloss. Magna, l. 1. C. de privileg. dotis; & Gomes.
 in §. Rursus, n. 27. Inst. de Actionib. ubi dicit, quod
 scholari non competunt privilegia concessa scolari-
 bus contra alium scholarem, sic etiam dicitur, quod
 licet Monasterium excludat substitutum, hoc non pro-
 cedit quando substitutum est aliud monasterium.
 Auth. de sanct. Episc. §. sed hoc presenti Decius in
 Auth. Qui rem n. 21. C. de sacros. Eccl. Oldrad. conf.
 119. & infiniti, & tres dant rationes cur vnus submo-
 nitus non potest agere contra alium submonitum in
 contractibus initis; neque potest opponi exceptio. Il-
 la autem præcitata antiqua est declarata per §. istum; &
 quid sit dicendum de illis tribus casibus circa istam cōtin-
 gētiā facti a doctoribus hic ponderatis, videlicet, quā-
 do Baro convenitur in contractibus factis in exercitu,
 & in comitijs, ita Afflict. in d. const. n. 9. & 26. a-
 lias non potest conveniri etiam in causa dotis, quando
 mulier agit ad restitutionem suarum dotium; Idem.
 Afflict. d. const. n. 28. Intrigl. Artic. præd. n. 8. Vinc.
 de Franch. decis. 286. ubi testatur ita pluries iudica-
 tum; secundo casu hæc exceptio non potest apponi
 contra alium Baronem æque submonitū; Afflict. decis.
 præd. Constit. n. 19. & dat rationem, quia privilegia-
 tus non agit contra alium privilegiatum, Tertio casu

non

non potest opponi hæc exceptio, si eam opponere volens esset actor contra alium in qua uis alia causa, quia isto in casu excluditur a tali beneficio, ita voluit Petr. de Gregorio præd. tract. de concess. feud. p. 8. d. 9. 4. infine, Argum. eorum; Quæ habentur per Gloss. & dd. l. 2. §. sed si agant. ff. de Iudic. & facit, ad hoc quia quasi videtur, talis submonitus tacite renunciare huic beneficio, dum contra alium agit, cui possunt parlamentarij, si volunt renunciare, & de facto possunt, & renunciant, Frecc. ubi supra n. 18. & Vinc. de Franch. decis. 164. n. 9. nullo ergo ex contractu potest inquietari submonitus, nam lege prohibente quempiam inquietari posse, comprehendit etiam executionem ex contractu per Bartol. In l. fin. §. donec. C. de Iure delib. Gratian. discepta 243. n. 16. fallit in censu bullali ex Petro de Greg. de consib. quæst. 6. n. 77. Intrigl. lib. sing. 253. Grass. excep. 13. n. 30.

16 Alia practica si post oppositam, eamque probatam, exceptionem hanc processerit Iudex ea neglecta, & non curata, processus erit ipso iure nullus, uti factus §. præfente resistente, l. non dubium C. de legib. Afflict. d. constit. Hostici n. 5.

Publicæ utilitatis ratione, cui Baronale Brachium ministrat, & in hæret, d. constit. Hostici. & ibi Afflict. n. 8. Freccia lib. 1. de subfeud. tit. off. Admirat. n. 18. Quod fauotabile esse dixerunt Afflict. d. n. 8. Franch. decis. 286. n. 1. Intrigl. & Petr. de Greg. & Grass. ubi supra. Quattuor hinc formatur Articuli; primus Hos-

sticam allegans, & opponens exceptionem contra
 suos creditores, an possit contra alios agere, eosque
 cōueniri facere? Respōdet Anna nō impediri agere, li-
 cet conueniri non possit? sequitur Tappia lib. 3. Iur.
 Neap. Rubr. 17. de except. ad Constit. Hostici. num.
 10. Masull. decis. 76. n. 6. Ricc. collect. 1373. sed §.
 in verb. non habbia luogo quando il summonito con-
 uenisce ad altri tollit hanc difficultatem cum §. con-
 currunt & contrarium tenent aduersus citatos, ipse
 Petr. de Greg. de concessione feudi p. 8. 9. 8. num.
 11. sic seruari in Regno asserens; Arg. gloss. l. 2. §. sed si
 agatur, vers. compellantur, & gloss. l. sed si restituan-
 tur, vers. adiecerit. ff. de iudic. & Crassus d. except.
 23. num. 30. & conprobat text. in l. 1. ff. quod quis-
 que iuris; vbi Vlpianus eleganter, ait quis aspernabi-
 tur idem Ius sibi dici, quod ipse alijs dicit vel dici fecit
 exornant Pedroch. de resolut. contract. num. 433. qua-
 si tacite suo beneficio renunciauerit agendo. Petr. de
 Greg. dict. nu. 11. cui renunciare Baronem posse non
 dubito ex franco, ex freccia, ex Riccio, & Masullo vbi
 supra. ita fuit practicum pro Ioseph. Platamone con-
 tra Marchionem Iulianæ die 13. Martij x. Ind. anno
 1612. & in fuit ad vltiora processum, quia Marchio
 opponebat non posse molestari, & tamen agebat; con-
 tra alios, & ideo subcubuit de ordine Ducis Olsunæ
 auditis partibus in consistorio Hæc exceptio non ha-
 bet locum in vxore militis capij. decis. 172. sed si se-
 quitur virum in Castris; habet illam; idem Capic. de-
 cis.

cif. 76. & quid vxori prodote, conuenta. Quæ posside-
tur per virum in Castris existentem; an competat hæc
exceptio? decidit affirmatiuè Milanis. decis. 9. & sub-
monitus allegans hanc exceptionem contra suos cre-
ditores, an agere possit contra suos debitores? deci-
sum affirmatiuè Anna in allegat. 75. sed. §. noster
Respondet; non habere locum, quando submonitus
alios conuenit, & facit maximè l. i. §. in classibus ff.
de bonor. poss. nam licet fuerit introducta in fauorè
militantium, tamen si in instrumento fuerit renuncia-
tum non potest opponi, vt supra. cessat in spolio pri-
uilegiato. Afflict. decis. 84. & in §. hic item alia pra-
ctica, quod licet Conuentus gaudeat hostica exceptio-
ne, tamen prohibetur ipse agere, prout testatur fuisse
decisum Anna: & hoc idem pluribus confirmat alleg.
75. Hoc mandat §. hic; ne habbia luogo, quando il-
luminato conuenisce ad altri. sed ista exceptio non
solum prodest principalibus, sed etiam fideiussoribus,
vt per litteram Regis Ruberti, quæ incipit, Ioanna de
Haia. relatâ per Riccium collectaneo prædicto 1373
p. fol. 320. sed §. declarat hoc, nimirum si negotium
spectet principaliter ad Baronem, idem si vxor sit obli-
gata pro causa Baronis sui viri gaudet.

18 Alia practica an Hosticam exceptionem oppone-
re possit Baro ad impediendam executionem senten-
tiæ, & est secundus articulus, & prima facie videtur,
quod sic, quia non debet Baro inquietari, & iam per
exequutionem sententiæ inquietaretur, ex Bartol. &

alijs supra. sed hoc non obstante decisio est in contrarium ex §. isto, ibi non proceda nell'executione delle sentenze; & prius §, ipsius promulgatione per multos annos antea, decisit franch. decis. 286. nu. 7. Aloysius leo l. 1. nu. 30. C. de iuris, & fact. ignor. & Tappia in d. constit. hostici. nu. 14. Ratio est potentissima ex gloss. in l. A diuo pro §. in venditione, verbo, isto modo, ff. de re iudic. nulloque priuilegio executionem iudicati cessare comprobatur. ibidem, num. 19. & hoc clarum est, quod verba Hostici Constit. sunt de non conueniendo, non de sententia exequenda, eius ergo non impedit, sed contractus executionem differt, e contra vero lite non dum cepta, aut illa iam contestata, si submonitus ad parlamentum fuerit Baro, Hostici beneficio supersedendum est, in causa eo in statu, in quo submonitionis tempore reperitur. ibi Iser. Afflict. Tappia, num. 20. & nu. 3. & Petr. de Greg. de iudic. causar. feudal. q. 29. nu. 4. Idem si conclusum in causa fuerit, Afflict. d. n. 20. 21. Intrigl. d. art. 96. nu. 12. & hoc siue iudicium allodiale sit, siue feudale; Afflict. d. Constit. Hostici nu. 17. Petr. de Greg. d. q. 29. & d. q. 4. num. 9. Tertius Articulus an exceptio Hostici obstat agenti pro dote franch. d. decis. 286. dicit, quod sic. Aloysius Leo, Intrigl. & Afflict. vbi supra. & Tappia, Crassus, Ursillus decis. 111. nu. 7. Masull. decis. 76. Marta decis. 36. num. 8. Tuscus littera, d. conclus. 743. nu. 56. Giurba d. decis. 118. num. 11. vbi infinitos allegat. Vt finis

articulus, an competat ista exceptio illi, qui per alium substitutum, vel Procuratorem seruit, & substitutus, vel Procurator gaudeat? Respondet §. noster, quod eius Procurator non gaudet fallit tamen in Procuratio nem exercente pro aliquo loco, seu vniuersitate, Ciuitatis. & sic loquitur in Procuratore Demaniali, non autem militari, seu Baronali, quantum autem ad do minum constituentem dico semper gaudere, qui a si ne personaliter veniat, siue per Procuratorem, ita Iser. Bartol. de Capua, Andreas de Barol. in l. fin. C. de Comit. rei mil. lib. 22. fr. ecc. de off. Admir. nu. 16. Afflict. vbi supra, nu. 6. 7. 8. Tappia num. 2. fun dant quia cū Hostica exceptio sit fauorabilis amplia ri debet, l. cum quidā, ff. de lib. & posth. cū similibus.

- 20 Contrariā practicā conatus est fundare Aponte de potestat. Proreg. tit. 10. de diuers. prouisionib. in quæst. de portu. nu. 14. quia ex fama supplicati per Regnum, & prouisi per Principem facti, constat sæpe personalem interuentum requiri. Multa citat Giurba num. 24. vbi supra, qui vero per alium facit, non verificatur personaliter facere C. 1. & ibi Abb. Felin. & reliqui de off. deleg. Bartol. in l. fin. ff. de excusat. tutor. Decius in l. Scrinearios. C. de testam. milit. sed Giurba priorem sententiam laudat, & ab ea receden dum non fore. nu. 26. & seqq. sed in quantum dicit Giurba nu. 27. quod imo Procurator, a submonito Barone ad parlamentum inmissus, hostici gaudet ex ceptione Afflict. d. Const. hostici. 9. 6. Petr. de Greg. d. q. 4.

d. q. 4. nu. 5. sed in hoc corrigitur decisio Giurbæ, in d. nu. 27. per §. hic in illo vers. non habbia loco nel Procuratore del summonito.

21 Stat ergo §. dispositio, in septem negatiuis, & in quattuor affirmatiuis, affirmatiua sunt, Admittitur nimirum; in Procuratoribus locorum & Ciuitatum. Item nelle cause diuidue, proceda in fauore dell'i conforti della lite Intrigl. d. art. 96. nu. 17, Petr. Greg. d. q. 4. num. 8. Item in detta exceptione la godino li pleggi, mentre il negotio spetti al Barone, principalmente, & in illo verbo. Eccetto se si trouasse obligata per causa dello marito. Cætera autem in §. Contenta sunt negatiua, vt diligenti obseruatori per se patere possunt. quiete ergo fruuntur submoniti, & Calumus, linguaque nostra a §. fertilitate quiescat.

§. XXI.

SVb isto §. tota, vel quasi tota via exequutiua proponitur, sub infra scripta continentia, & tenore; videlicet. L'istrumento, che si riferisce ad altro istrumento continente l'expressa obligatione, habbia la via effecutiua. Ratio est, quia nisi talem habbeat expressam, non haberet, quia relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus s'm substantiam, & qualitatem. ex decis. conf. 63. num. 6. in 1. Al ex. conf. 46. num. 9. 1. vol. Imo est verè, & propriè, i re- dum secundum substantiam, sed etiam secundum qualita-

qualitatem omnes l. Affe toto. ff. de heredib. inst. l.
 §. ait, Prætor, §. si iudex, vbi Alex. & Iason, ff. de re
 iud. cum alijs Cumulatis per Parisium; consil. 2.
 nume. 52. & 53. in lib. 3. licet hoc dictum limi-
 3 tatum ego reperio, quod solum procedat, quando est
 data forma, quia tunc non sufficit adimpleri per rela-
 tionem, ad aliud, Ang. Alex. & Ias. in l. vbi autem;
 §. illud ff. de verb. oblig. l. Prætor. ff. de nou. oper.
 4 nunc. Ias. sed in casu nostro de forma est, quod in-
 strumentum ad hoc vt habeat viam executiuam, con-
 tineat requisita expressa in cap. 101. Ritus, videlicet
 obligationem præsentem, & expressam, neque extrin-
 secus indigeat, aliqua alia probatione ergo §. iste
 videtur vacillare, hoc tamen non obstante Respicit
 quod licet hoc præcisè, & principaliter non saluetur
 5 in solo referente, si tamen illud relatum sit secundum
 substantiam suam tale, vtique habet? id ipsummet re-
 ferens; quod relatum; secus autem, si e contra, debet
 6 enim apparere de relato- vt hoc appareat, in iudicio
 & ita fundari valide debet executio virtute contractus
 referentis; a virtute contractus relati, tu cogita. sequi-
 tur §. noster &, ait, l. instrumento habbia la via exe-
 cutiua infra il decennio, con tutto, vi fosse patto quan-
 docunque. Se possa exequire ad instantia, e contra il
 fideicommissario vniuersale; Ratio est, quia Ritus
 7 vni, puta, creditori, prodest, in vno iuuando, scilicet
 executiuam ab extrema parte iudicij subministran-
 do, & hoc terminatam temporibus decem annorum,
 quibus

quibus elapsis agitur per viam cedulae, quod condem-
netur soluere Reus, & inde contra eum exequatur sen-
tentia, & sic infra fatale, vel vitam decem annorum,
postea verò alio modo prodest, in vno releuando, in
8 alto vero non releuando, Ritus noster procedat; vt
latè nos in nostro sole Ritus, & in theori praxi de cōtra-
rio imperio. Exequutiua potest cōueniri, & conuenire
fideicommissarius vniuersalis. vide decis. 24. Castill.
p. p. vbi bene more suo materiam perquirat, & deter-
minat, sub rubrica, seu facti titulo, via exequutiua con-
tra fideicommissarium vniuersalem, & an ipse com-
prehendatur sub dispositione capituli Ritus 103. nam
ritus 101. dat viam executiuam instrumentis, quæ
habent obligationem expressam, & præsentem, & ex
inde cap. 103. extendit executionem ad eorum hære-
10 des, intellige heredes, debitoris, fideicommissarius au-
tem licet non sit expresse nominatus per Ritus, tamē
verè, & cum effectu dicitur hæres, ex Baldo, Magon.
Tusco, Bartol. & alijs citatis a d. Castill. vbi supra, n.
9. 10. 11. & seqq. sequitur §. noster, il detto decen-
nio si intenda interrotto, e perpetuato, ad altro decen-
nio, ad impleta là executione in totum, siue in partē
clara sunt verba. Si intenda interrotto per l' adim-
plemento nella Gran Corte con tutto che doppo si de-
clarasse à qualsiuoglia foro; non sia interròtto per at-
11 to nullo, quia non entis nulli sunt actus, neque vires
l. eius quod in Prouincia, ff. si certum petat. & quod
nullum est nullum producit effectum; eodem.

E lasso

E lasso il decennio profererà sentenza sopra il contratto, per viam cedulae, ò per altro modo di procedere; li patti nel contratto posti, habbiano la lor forza. Se il decennio elasso si procedesse per via di incartamento, la sentenza sia non appellabile, così nella Gran Corte, come nell'altre Corti, Contenta, disposita, & expressata in hoc XXI. §. tam ex huc usque dictis, quàm etiam ex infradicendis; luculenter apparebunt, & ideo in eo amplius immorari non iudico oportunum.

§.

XXII.

IL termine ad redimendum di quattro mesi, dato dal Rito, curra dalla real possessione, & si intenda dato al terzo, che voglia ricattare li beni ad utilità del debitore.

1 **R**atio practicae, & practicatur, §. ex his, quæ habentur in Ritu, & ulterius hic datur nova forma, quo ad temporis cursum, & intelligentiam redimentis tertij pro amico debitore,

2 Practica ergo primo, quod possessio realis dicitur ad differentiam aliarum possessionum videlicet; quia possessionum alia est. civilis, & naturalis, & hæc continuatur in hæredem, etiam ante aditam hæreditatē, ex cap. Regni Regis Ferdinandi 43. & transit tamquam sagitta volans de vno ad alium, & dicitur habere corporalem possessionem, esto non habeat actua-
lem,

lem, Milanis decis. 3. nu. 18. & 185. p. p. & post Bald. fulg. Alciat. Couar. & alios dixit Intrigl. decis. 42. num. 2. & posthos Castigl. p. p. decis. 33. num. 7. & 8. & transit etiam cum dominio, cum isto cap. Regis Ferdinandi concordat cap. 390. Regis Alphonsi. Alia possessio est ciuili tantum, & consistit in dispositione Ciuilis iuris de cuius effectibus Angel. Inst. de vsucap. §. sed aliquando. num. 3.

Alia Ciuilissima, quæ consistit in animo etiam longissimi spatij distantis domini, & sequitur animum quocunque yerit.

Omissis alijs, quæ hic possunt adduci, de quibus remitto ad Coras. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. possess.

3 Ultima est realis; de qua in §. nostro, non enim de ciuili, & naturali, tantum; non de ciuili tantum, neque de Ciuilissima; sed de Reali; quæ consistit, in apprehensione reali, corporali, vacua, libera, & expedita, penes possessorem positum, immissumque. ex vigore decreti; & non currit terminus à die interpositi decreti, sed à die captæ possessionis; ex Regniculis hic, vt Federico Campixano, in allegat. pro Io. Baptistali Ciambrij, contra Hieronimum la Cannela. Qui allegat Guid. Pap. decis. 22. sed re vera ipse Guid. Pap. concludit, quòd quidquid sit de iure, de stilo tamen dictus terminus currebat à die liberationis, siue secundi decreti, & ita communiter in ipsis dicitur, in fine per clausulam illam. Qui terminus cur

rat à die præsentis subdens ibidem ipse Campixanus, quod talis terminus competit etiam tertio, per text. in l. ante sententiam. de Appell. & in cap. veniens de testam. & in cap. Cum super de re iudic. & ita concludit etiam in cap. 112. Podius, qui ita refert fuisse decifum per finiam. natta conf. 457. Deci. conf. 558. in Causa; facit Phanus de Pinguet. p. 5. 3. memb. num. 5. in fine sed hodie reformatur praxis, & præsens §. vult currere a die realis possessionis.

§. XXIII.

SE faranno più cose ad giudicate per vnico prezzo, la possessione, presa infra l'anno dell'vna delle cose ad giudicate, sì perpetui ad vn altro anno à pigliar la possessione dell'altre.

MIrabilis est practica, & non facilis intelligentiæ Iuris perito de iure communi; nisi recurrat ad iura Regni practica igitur vt infra iuxta formam Capituli, seu §. præsentis; de iure autem Regni lata sententia elapso anno non potest exequi, infraposis rationibus. & iuribus, prima ratio ex cap. Quærenti, de offitio delegat. secunda ratio quia ante omnium elapsam, & completam sententia habet executionem paratam, l. 2. vbi Baldus 7. Salijcet. & alij C. de except. rei iudic. l. A. diuo Prò, & l. post rem, & alij cum Bartol. ff. de re iudic. & Cumia super Rit. 37. ordine suo num. 131 & sic elapso anno, si non fuerit facta

facta executio, sententiæ infra annum. poterit pars ex noua causa se opponere; nec executio fieri potest, non audita partis oppositione. Hæc est Theorica huius facti; sed videamus practicam, an hæc procedunt in praxi; Pro quo dico, quod dubitari contingit, an si executio sententiæ, est cepta infra annum, eoque elapso poterit ne sequi executio? Respondetur affirmatiuè, quod sic ex Rebuff. Magno Practico, in tract. de litteris ciuilibus. Gloss. ult. num. 4. & 5. & subdit, quod pars etiam hodie in executione, infra annum; audiri solet, sed decem annis tantum; producitur arrestum, ad finem probandi; non verò exequendi, nisi fuerit executum, vel inchoatum exequi infra annum, tunc inter 30. annos exequi poterit, vt dicit Rebuffus se vidisse seruari in Regno Franciæ in praxi, & Doctores etiam tradunt, in cap. plerumque, de Rescrip. & in l. falso. C. de Precib. Imp. off. & dixit Bartol. conf. 36. in 1. vol. & Cumia vbi supra, nu. 13. 19. quem allegat Intrigliolus sing. 50. num. 12. lib. 2. Hinc practicamus, quod in causis similibus, cepta executione sententiæ infra annum potest exequi, & expediri exequi, vltra annum, videlicet infra decem, vel triginta annos, ita fuit decisum in causa, vertente inter franciellam Brigandi, & dainotta & spectab. d. Vincen-
tium Romanum; sincerissimum Regium Consiliarium.

Alia ratio practicæ est, ex Afflict. decis. 245. quod quasi præscribatur executioni annali sententiæ, sed limitatur si sit cepta infra tempus habile, licet non fini-

ta Achill. de Crassis. decis. 5. de præscript. fundatur
 ista doctrina, in vers. text. vel quia agitur actione in
 factum vigore rei iudicatæ post annum. nam ante an-
 num sententia habet executionem paratam, l. 2. vbi Bald.
 & salyc. & omnes C. de except. rei iudic. Post annum
 autem, agimus actione in factum, quæ actio oritur ex
 sententia l. si Actori. vbi Salyc. & Bald. C. de reb.
 dub. Gloss. in l. Micel, §. Iudicati ff. de re iudic. dd.
 in cap. de Appell. & ita communiter Gloss. civilis, qui
 dam verò voluerunt vocari actionem iudicati Bart. &
 Alex. in d. §. iudicati & est communis opinio secundū
 Io. Aloysium in cap. 37. Ritus. seu quod vocetur actio
 in factum, pro prima opinione ex text. in d. cap. ibi
 5 ait in verbo, actione in factum vigore rei iudicatæ post
 annum. sed hoc parum refert, & quocunque vocetur
 nomine, quia hodie nomine actionum non exprimū-
 tur in libello, & sic iste Ritus concordat cum senten-
 tia lata a delegato Principis, quæ habet executionem
 paratam infra annum tantum, cap. Conquerenti de
 off. deleg. Bartol. cons. 36. statuto Ciuitatis Assisij. di-
 cit, quod videtur facta executio, quia in fauore ver-
 bum facta dicitur, & si cepta sit, licet non perfecta, l.
 Et si non sint, §. Quid ergo, ff. de auro, & Arg. leg. §.
 autem noster dat certam, formam futuris negotijs, &
 est maximæ virtutis, nam per executionem vnius rei
 continuatur ad alias, & inde perpetuatur actio rei iudi-
 6 catæ, pariter priuilegiatæ, & nota, quia pulcher est §.
 iste, & demum sententia, quæ de iure communi infra
 triginta

triginta annos exequitur, ex Ritu vero Regni infra annum. Giurba decis. 96. num. 1.

§. XXIII.

IL pingueualente, concesso dal Rito, non tocchi, quando si facci la distrattione in virtù di sententia, eccetto, che la sentenza hauesse origine di contratto. §. iste, est necessarius ad validitatem dictorum in §. superiore 23. nam practica illius §. est, de executione sententiæ habita origine siue a contractu, siue non a contractu; nam nisi hoc dicatur, non esset opus dicere, eccetto, che se la sentenza hauesse origine di contratto; in isto §. sequente 24. sed quid quid sit de hoc. Practica præsentis §. fundatur in infrascriptis. videlicet; præsupposito, quod pingueualens datur creditori liberanti sibi bona debitoris, sui, & nascitur secundum me hoc pingueualens ex leuamine creditoris, qui non debet pro cōsecutione crediti sui, eo invito, nisi solutionē pecuniarū sibi ex contractu debitarum, & tenetur recipere, verum, quia processit ad distrattionem bonorum, vel quia aliud facere non potest, vel quia ita, voluerit, præsupposita in habilitate soluendi in massa pecuniarum penes debitorem, ipse creditor non valens aliud agere; elegit rem, per actionem realem sibi liberare; & ultra id, cum ista res sit distrahenda, vendenda, & voce preconia liberanda ultimo licitanti, & plus offerenti, & cum is non reperiarur, & nullus offerat, ut

bonp
constat

constat ex text. in d. cap. 112. in illo versiculo. Si vero non reperiretur emptor bonorū vel reperiretur, & non daret pro bonis prædictis pretium condecens; tunc resoluit creditor ipse licitare, & offerre saltem pro quantitate debiti pro quo sese direxerat, & in hoc etiam grauatur creditor sibi rem liberare, & prouidens Princeps in dicto cap. 112. & hic in §. præsentis de isto pingueualente, ad effectum, quod si creditor in vno macrescere videtur, in alio pinguescat, & ira constat iustitia statutorum, de isto pingueualenti agi etiam cap. Regis Martini xv. vbi agitur, quod extractio victualium præmaximè in Regno non potest impediri, nisi deducta quantitate ad pingue pro loco, ex quo fit extractio, & est etiam ad hoc cap. Regis Ferdinandi cap. 2. fol. mihi 68.

3 Practica super his est, quod de bonis ad iudicandis, seu liberatis creditori, si stabilia sint, est quarta pars plus, quam quod liberarentur alij tertio, puta de pretio 100. viginti quinque: & de quadraginta, decem plus pro creditore licitante, in mobilibus 8. pars. exceptis auro, argento perulis, & id genus alijs.

Cessat pingueualens in concursu plurium creditorum, quia tunc debent bona sufficere pro omnibus, & non est indulgendum pingueualenti creditoris, cap. 113. Ritus sed dantur pro mensura debiti, præcedente æstimatione, secundum iusti pretij valorem, si vero summam debiti bona ipsa, eorum iustum pretium secundum æstimationem excederent, tunc secundum
quod

quod excedunt, dari debet pingueualens, secundum illud plus, quod excedit, pro quo pluri habeat debitor quatrimestre ad redimendum stabilia, mobilia, vero dierum quindecim.

- 4 Practica iterum, quod super pecunia de contanti cessat pingueualens, ex d. cap. 113. ex finia d. capit. 112. & ex Alex. conf. 178. 179. col. 7. & 8. & Abb. conf. 42. col. antepen. vol. 2. & valent contenta in §. isto, quia videlicet tunc obstat debitori contractus, & pactum in eo adiectum, & stilus contrahendi &c. sed ubi deest contractus, non datur istud leuamen pro creditore, ut habeat pingueualens; & ex his satis pingue iudicio meo, habetur praxis huius §. per nos præposita; nam satis pingue est conuiuium, ubi non desunt necessaria ad victum; præsertim tempore penuriæ, quando scilicet, lingua si lentio inhæret, & calamus noster artatus est, absque facultate glossandi, & interpretandi libera.

§. XXV.

IL Cap. del Rito 112. proceda tanto nella confessione, fatta innanti il medesimo, quanto innanti, qualsiuoglia altro giudice.

- 1 **P**Racticatur, quia confessio ex ore proprio inducit probationem, cap. 123. & tollit probationem iuris, & de iure, & hoc tam de verà, quam etiam de ficta confessione de iure valet, Innoc. in cap. fraternitate.

Bartol.

Bartol. conf. 100. Bald. in l. Absentem. col. ult. ff. de poen. & in l. non ignorat col. 6. C. Qui accusare non poss. Alex. in l. A. diuo Pio. §, si pignora. de re iud. Muta in consuetud. Panorm. cap. 35. & 36. Afflict. de iure Prothom. . in 4. not. num. 5.

- 2 Practica secundo quod confessio etiam in iudicio facta potest in continenti corrigi, emendari, & reuocari, ex cap. Ritus 13. & declarari, & qualificari, & ex hoc ex iusta causa, per Gloss. notabilem cap. fin. in verbo iusta causa, & ibi communiter Canonistæ de iure iurand. in 6. Bald. in l. edita C. de edend. vers. sæpè accidit, quòd quis vult emendare positiones, & l. 1. col. 7. vers. & nota quòd interdum. C. de furt. Imol. d. cap. fin. in 6. Io. Andr. in cap. ex litteris, de diuort. Alex. conf. 70. lib. 2. col. 2. incip. clarissime & conf. 80. lib. 7.

3 Practica in libello Porrecto, in quo si aliquis interfit error, & pars vellet eum emendare non potest, nisi solutis expensis illi, cum quo litigat, Bartol. in l. Rura. C. de omn. Agr. desert. lib. xi. statim tamen in præsentatione, licitum est ex supra adductis.

- 4 Et practica, quòd confessio duplex est, qualificata, & simplex, qualificata non habet executionem paratam, nisi purificatis qualitatibus secundum formam specificam. Sècus autem in simplici, secundum quam causatiuè, & executiuè agi potest.

Cum in cap. 19. num. 108. & 37. Boniorn. in l. is, quoque ff. de in ius vocand. Ratio, quia confessio in iudicio

iudicio inducit notorium, ut dicit Afflict. decis. 176. Socc. conf. 4. Gloss. in cap. Qui contra iura, de reg. iur. in 6. & in cap. cum olim de verb. signif. ibi Abb. & Butrius & confessio iudicialis simplex generat officium iudicis, ut iudex executivè condemnet, sicut in iuramento facto coram iudice, & hoc si ageretur officio iudicis pro observantia iuramenti, secus autem si tentaretur actione in factum, quia tunc nulla datur via executiva & hæc est observantia M. R. C. e ratione, quia ex confessione oritur officium iudicis administratorium iustitiæ ut notatur in l. 1. C. de confess. Additio 1. Ad Bartol. in l. 2. ff. de iureiur. in fin. & per talem confessionem, in iudicio facta res decisa diceretur, si esset absque qualificatione prædicta, puta, ponendo conditionem, modum, tempus, & circumstantias; l. debitoribus. ff. de iudic. l. Julian. ff. de confess. l. 1. & l. certum, eod. tit. l. Postrem. vbi Paul. de Castr. Alex. post Bartol. de iudic & Boen. decis. 295. num. 9. Modernus in tract. de Processibus executivis p. p. num. 1. cap. 1. Petrus de Greg. in tract. de iudicijs caus. Pheudal. 9. 8. num. 15. cum seqq. & hoc in civilibus.

7 Et quia novum evenerat dubium, an ista executio locum habeat in confessione coram vno iudice facta, coram alio iudice penes quem facta non sit proponatur; Respondet Princeps in §. præsentis, quod sic

L'Anno dato dall'executione della sentenza cor-
ra dalla chiara, & non dall'oscure, & classo il det-
to anno, si possa procedere nella gran Corte per viam
cedulae, condemnatorie, per executione di sentenza,
lata in altre Corti.

PRACTICATUR §. iste xxvi. per viam cedulae; condem-
natorie, & coincidit, & in partem concordant cū
eo §. xxi. in materia Anni exequendi sententias &
§. xli. in argumento sententiae obscurae, & clarae; &
stabilitis pro dictis §§. 16. & 23. quae supra dicta sunt.

PRACTICA primo in verbo si possa procedere nella
gran Corte per viam cedulae condemnatorie, & est
vnus de quinque modis ipsius Ritus, cap. 99. in ver-
bum per modum cedulae. & cap. 132. & hoc in quat-
tuor casibus, ibi ventilatis, quorum primus est, quan-
do occurrit casus non contentus in cap. 101. 114. 124
& tamen conuenitur debitor ex publico instrumento,
secundus casus est, quando vt elapsum decennium;
videlicet casus, quando agitur vigore sententiae elapso
anno; vt supra; 49. autem casus est; quando
debitor est confessus in iudicio, aliquid tamen separa-
te apparuit, quare soluere non teneatur, & non com-
plementum creditoris, numerationem praetij, vel rei
non acceptationem, & in executiue non potest agi cō-
tra talem confitentem, & sic non est simplex confessio
vt supra.

3 Practica secundo in verbo, per executione di sentenza lata in altre Corti. nam considera, quod si sententia est lata ab inferioribus, potest exequi per quemcunque alium Iudicem alterius Curiae, superioris, vel æqualis, vel inferioris, puta lata in Curia Præturæ Panormi, in M. R. C. vel lata per Curias inferiores Baronum habentium merum, & mixtum Imperium, per ipsam Curiam Præturæ, executioni mandari potest
 4 sententia, & etiam sententia lata per Curiam Panormi potest exequi per Curiam Strategotialem Urbis Messanæ, Catinæ, Syracusarum, Drepani, & aliam Curiarum, inferiorum, vel æqualium, & multo magis per Tribunal M. R. C. Quæ est Caput, Origo, fons, & Prothotypus omnium Curiarum, Regni; Cumia, Muta, & cæteri scribentes in Proemio Ritus: in verbo M. R. C. potest etiam iudex, qui tulit, a se latam exequi sententiam, nam frustra est sententiam ferre, nisi debitæ executioni mandetur, l. 4. & l. fin. & ibi DD. ff. de re Iudic. & egregiè Alex. Paul. de Castro, Ias. & præcipuè Bartol. in l. 2. ff. eod.

5 Iudex enim a lege constitutus, qui dicitur ordinarius, potest exequi sententiam suam, & arbitrium, quod habet in cognoscendo, & iudicando, habet etiam in exequendo, secus autem est in iudice delegato, qui dicitur iudex datus ab homine, & non habet potestatem exequendi suam sententiam nisi esset delegatus a principe, Menoch. de Arbitrarijs, lib. 1. q. 74. vel subdelegatus ab eo, Bartol. in l. fin. C. de iudic. idem

delegato Papæ, Cap. significasti 7. extr. de off. deleg. & potest. iudic. deleg. & iudex vnius iurisdictionis tenetur exequi sententiam alterius: quando iudex pronunciauit secundum leges, alias si iudex requisitus negligat, facit litem suam; Caballus milleloq. 1769. 7718 Bartol. in l. a diuo pio. §. & de re iud. & idem, in §. sententiam; & Gloss. in l. Procurandum, §. sin autem Reus, C. de iudic. Hoc quanto magis M. R. C. quæ norma, & maior omnibus alijs, & in loco concurrit cum ordinarijs; ego autem teneo, quod sententiam latam per M. R. C. ea præsentè Panormi, non potest dicta Curia Prætoriana, etiam ad instantiã partis exequi, sententiã illam, Ratio, quia discensus iste, fieri non potest; e contra autem fieri & potest, & debet, & hoc tangit verbum illud si possa procedere, nella Gran Corte.

7 Potes etiam practicate, quod sententia lata in Ciuilibus ab vno Magistratu per alium Magistratum in eodem territorio existentem, exequi non potest, nisi de voluntate primi Magistratus, aut cum eius litteris, ex Ias. in l. a diuo Pio, §. sententiam Romæ. num. 10. ff. de re iudic. Post multos allegatos per Io. Ant. Bossellum ad statuta Parmæ, tit. de execut. sententia fol. 80. lib. 2. Angel. cons. 176. num. 1. & omnino videndus Ias. in l. cum quædam. ff. de iurisd. omn. iud. quod fallit in criminalibus. sed per §. nostrum, sublata est difficultas, & data est, noua practica. Ut supra.

IN virtù di polise, e partite di Tauola, e Banchi si possi procedere via executiua sopra li beni, delli debitori.

PRactica, & distingue, sed prius certior esto, quòd in isto §. datur via executiua, & actio realis, tanquam ea, quæ erat obscura, & forte non declarata, cum in dictis apodixis non sit pactum ad discursum, neque est iuramentum, neque est contracta hypotheca. bonorum, & quia hæc non erant expressa, ideo vigore præsentis, §. datur via executiua super rebus, de persona autem nulla, est difficultas, ex statutis tabulæ approbatis a Principe, vt est pro res notoria, & ideo nulla est facta de ea mentio.

I Præctica, quòd executio vigore dictarum apodixarum competens, potest euitari, quando negaretur apodixa esse vera, neque scripta, & subscripta, aut non subscripta manu propria debitoris, sed caue ne forte neges ex calumnia, quia Deum ultorem habes, onerare creditorem probatione facienda; in facto vero Christi enim sumus, & vera profiteri debemus, sed nega neganda, & confitere confitenda, & vna semper regnet veritas.

LA Prorogatione del Termine probatorio, nelle cause si facci, parte citata, altrimenti sia nulla.

Est

- 1 **E**ST factus præsens §. ex rationabili causa, qui terminus probatorius est præiudicialis, & ideo pars debet fieri certior, ne detrimentum patiatur in iuribus suis irreparabile; ad quod reparandum, §. subuenire decreuit, & ideo practica; quòd talis terminus prorogari debet parte citata, ut ipsa in iudicio vocata sciat, quidquid contra ipsam proponitur, & præcaueat a futuris damnis, & se, suaque iura tueatur. Et Ratio est praxis primaria, quia in termini datione est
- 2 citanda pars, adeo ut nec sufficiat, si citetur Aduocatus in causa; & terminus ad probandum, elapso non possunt produci testes, nec fieri probationes, quòd si ipse prorogetur, in pūcto prorogationis præsupponitur nisi prorogatus esset, & cōtinuatus, iam præsumuisse, & iterum surrexisse, quapropter citata pars fuisse debet, Maringus nota 167. num. 2. fol. 71. & facta prorogatione
- 3 terminus, qui iam periisset, beneficio prorogationis est idem, ac primus terminus prorogatus, l. sed, & si manente, ff. de Præcario, ante hunc, §. disputabant, DD. hinc, inde, an ista prorogatio fieri debeat parte citata; nec ne? Bald. tenuit quod non, & talem prorogationem absque partis citatione, ait, valere cap. 1. num. 1. vers. idem, si nihil in tit. de milit. Vassallo, qui contum. est, & melius Innoc. in cap. Præterea, de dilat. in vers. credimus, & in cap. ad petitionem, ante num. 4. nus. item in casibus istis, de accusat. Angel. in l. pecuniarij, num. 6. ff. de ferijs. speculat. in tit. de dilat. §. nunc videamus, num. 1. vers. præterea; & Clarius sub num. 4. vers.

vers. & sunt hæc; Paul. de Castr. in d. l. pecuniarij, num.
 7. ff. de fer. & in l. 1. C. de dilat. maxime in 6. Bartol. in
 extrauag. ad Reprimendum verb. per edictum, num.
 6. Ias. in l. Quod subsit, ff. de re iudic. num. 47. vbi re-
 probat Bald. in l. 1. C. Quomodo, & quando. iud. qui ta-
 men loquitur in terminis differentibus non enim lo-
 quitur, in prorogatione, sed quando iudex præfixit ter-
 minum peremptorium, quo elapso dicit iudex posse
 expectare in sequentem diem, & non ultra, quod ta-
 men dicit esse verum, aduersario præsentem, vel citato,
 quem sic intelligit Iason. in d. l. pecuniarijs, num. 42.
 Natta cons. 338. in principio. vbi habetur, quod iudex
 finita prima dilatione non debet dare secundam sine
 causæ cognitione, & partis citatione, sed si non est fini-
 ta potest prorogare; sine causa, & non probato impe-
 dimento, & etiam parte in vita, ex Paul. de Castr. in l. 1.
 C. de dilat. nec tunc prorogando dicitur nouam dila-
 tionem dare; Riminaldus Senior cons. 66, num. 4. &
 seqq. & præsertim num. 6. vers. & licet, vbi, ait, & licet
 in concedenda dilatione pars debeat citari; tamen in
 eius suspensione, & similiter in prorogatione, non est
 necessaria partis citatio, quia sine causæ cognitione
 fieri potest; notificatio enim, quæ requiritur, est ne-
 cessaria propter præiudicium eius, cui est notificanda,
 & alias non præiudicat, vt per Bald. in l. eos, §. Apосто-
 los, num. 5. C. de appellat. & in l. 2. C. vbi in rem actio.
 sed in prorogatione, aut suspensione termini, ait, non
 fit præiudicium, parti aduersæ, nisi in mora modici

tem-

temporis, quod non est in consideratione. l. si debitor. de iudic. & considerat Riminald. d. conf. 66. num. 5. in fine, & num. 7. vbi ex Speculat. vbi supra, in tit. de dilationib. §. nunc videamus, vers. sed pone. facit differentiam, an dilatio sit elapsa, vel pendeat, quia primo casu, tractatur, de tollendo iure parti quæsito, propterea hoc
 7 non potest fieri sine partis citatione, secundo casu, secus, & ita intelligit Baldus, in d. l. 1. in fin. C. quomod. & quand. iudex. Nam loquitur quando dilatio est finita. Idem etiam concludit Marcus Anton. Bardi. de tempore utili, & continuo. cap. 4. vers. sed in alia prorogatione circa medium. vbi allegat decis. Rotæ, & respondet Soccino. in conf. 47.

8 Et hi doctores contrariantur, decisioni huius §. cui omnino standum est, & pro §. decreto ego apporto infra scriptos DD. grauissimos volentes, & terminantes prædictam dispositionem, §. nostri hic. Alex. & Ias. in l. 2. ff. de re iudic. & de communi testatur Boerius decis. 294. num. 6. & Socc. conf. 43. num. 13. & 14. lib. 4. Abb. conf. 64. col. 3. vers. Præterea. lib. 2. Fab. de Anna conf. 95. num. 33. Mastrill. decis. 35. Ratio est potissima, quoniam sicut abbreviatio termini non potest
 9 fieri, sine causæ cognitione, & sic parte citata, eodem modo, nec potest fieri prorogatio, nec debet fieri differentia de Abbreviatione termini, a prorogatione cum sit eadem ratio, æqualitatis in iudicio seruandæ, ex his, quæ ponit Cardinalis Tuschus conclus. 306. maxime num. 4. & 7. lib. 3.

Item

19 Item excluditur decisio illa, quam ante hunc §. in usu erat, & praxi, quod videlicet, quando Iudices determinant causam, in qua fuit processum, ex commissione Principis per termini dationem; solent partes capere copiam termini, & illam apponere in scripturis, super qua Scriptura iudices ponunt, visa & quia prorationes similium terminorum solent scribi in Margine, ipsorum, vero similiter habent partes semper notitiam talium prorationum, immo in casu illo Iudices M. R. C. qui determinarent causam prædictam sciebant adesse prorationem factam ad eorum relationem, in causis fiscalibus Excellentiae suae, quod procederetur habito respectu ad dationem terminorum, stante gravitate causae, & tamen in termino prorogato, si terminarent causam absq; partis citatione tenebant, quod etiam sententia erat valida, hodie tamen de tali, & simili proratione, validitate, vel invaliditate, & consequentur de omnibus inde secutis, non est amplius dubitandum, est enim prorogatio nulla, & omnia, quæ inde attentantur, sunt pariter nulla sine partis citatione. Hæc de §. protulisse fat esto.

§. XXVIII.

IL termine nelle cause, statim commisse, si facci parte citata, con tutto, che, si dasse in iudicio.

NOua est practica, nam olim satis erat, si scriptus fuisset in iudicio in præsentia iudicis, & dicta

superius in §. 28. huc faciunt, sed tantum additur practicabilis vsus prædictarum causarum; causæ autem commissæ statim, sunt illæ, quas Illustrissimus, & Excellentissimus dominus Prorex ex prouisione Viceregia committit, & ille modus procedendi, dicit, Muta.,
 2 quod annihilauit quoddam modo Ritus Cap. 99. nu. 20. & 21. tom. 4. super, Ritu. Nam circa naturam causæ, & formam Ritus, ego non video aliquid, quod annihilet Ritus; nec, quod immutet naturam causæ, circa appellabilem, vel non appellabilem, pro quo remitto ad ea, quæ supra dixi hic autem nota, quod terminus, contingere posset, quod forte daretur extra iudicium, & sic absque notitia partis, sed tantum cum aliquali cognitione præsumpta, & ficta, quod aliqui ex dd. volebant sufficere, ex Bimio conf. 79. nu. 10. cum
 3 seqq. lib. 1. §. autem tollit hanc præsumptam, & contumacialem, & vult veram, & præcisam dari notitiam per citationem partis, & sic omnia cessant absurda, & inconuenientia, & non potest quis male sentire de isto §. qui lucem posuit futuris negotijs, ne ambulemus in tenebris, & qui male agit, odit lucem.

§. XXX.

A Vuerso le probationi defensori, fatte nel termine reprobatorio, si possino fare reprobationi.

1 **P** Ractica, Titius agit contra sempronium in iudicio, fecit suas probationes, dedit terminum ad repro-

probandum ipsi sempronio aduersas dictas probationes, suas pariter intendit facere probationes defensorias, quæritur si dictus Titius in illo termino reprobatorio dato ipsi reo possit facere reprobationes aduersus probatas per conuentum? Respondet §. quod sic; & ita reprobantur probata: Cogita, & pone practicam. Quod in hoc §. sentiretur repulsa probatorum, siue testes, siue instrumenta probantia sint, & hæc reprobatio, siue repulsa est species defensionis, Carauita Rit. neap. 71. num. 4. & Rit. 144. num. 8. Muscatell. praxis ciuilis p. 6. gloss. num. 18. Viuius decis. 32. num. 3. Milanis. decis. 6. num. 5. lib. 2. menoch. de arbitr. q. 32. num. 1. capyc. decis. 55 num. 3.

- 2 Practica etiam in causis summarijs iuxta Regni Ritum 134. ibi si vero, & Rit. 136. & 171. & ibi scribentes: Afflict. decis. 351. num. 2. Cartar. decis. 17. Tusch. tom. 6. litt. P. conclus. 871. num. 30. & ultra testes, etiã instrumenta sub illa lima limantur, nam, vt probent, ne dum parte citata, in iudicio præsentari necesse est, ex Baldo in l. Iudices, 4. not. C. de fide instrum. alios citat Marfilios sing. 81. Cauat. decis. 21. num. 79. p. 1. Marant. de iudic. p. 6. tit. de product. instrum. num. 18. 35. Viuius decis. 118. num. 9. Roma. cons. 336. & 519. num. 2. Mascard. lib. 1. de probat. q. 6. num. 151. Tusch. d. conclus. 871. num. 7. & 27. & Verall. decis. 99. alias 3. num. 1. p. 2. qui in Rota Roman. sic iudicatum refert, decis. 177. alias 4. p. 3. Hinc aduersario etiã
- 3 decerni debet per reum copiam necesse est, cum Ter-

mino, si petatur, ad impugnandum, alias eorum pro-
ductio, nec subsisteret, l. fin. C. de fid. instrum. Marfil.
& Roma. loc. cit. Aretin. in §. Appellantur, in fine inst.
de except. Petr. de Greg. de iudic. causar. feud. q. 28.
num. 6. & q. 31. num. 2. & 3. Corfert. lib. 1. Forens. q. 2.
fol. 8. in fine. Cumia Rit. 40. num. 246. & Rit. 76. num.
101. & nos ibidem ad eum, & Capyc. decis. 68.

4 Terminus ad reprobandum a parte peti debet. Ca-
ual. de testib. p. 4. num. 201. & probant text. in l. 2. ibi
utiq; parti si petatur, dilationibus non negatis. Natta
conf. 167. num. 15. & d. Rit. 134. dicit, detur terminus
ad reprobandum, subintelligi necesse est, si petatur,
iuxta ea Glossam in l. Vniuersam. C. de precib. imper.
offerend. nec aliàs datur repulsa, nisi petita, follet. in
prax. criminal. gloss. & si confitebuntur, p. 3. num. 50.
cum seqq. Caualc. vbi supra p. 4. num. 209.

3 Practica etiam, quòd si petenti denegetur iste ter-
minus, tunc omnia acta inde secuta, & etiam ipsa sen-
tentia est nulla; Text. in Clement. Pastoralis, vers. cæ-
terum, de re iudic. Clement. sæpe, vers. non sic, de verb.
significat. Ponte. vers. 59. nu. 2. Afflict. in script. si quis
in posterum; num. 9. Masull. ad Capyc. decis. 82. num.
2. in fine, a qua denegatione potest, appellari, Bein-
tend. decis. 40. Verall. decis. 149. p. 3. muscatell. vbi su-
pra in Glossa partef. num. 14. omnia enim per Riturum
disposita sunt de summa; scribes super dictis Ritib.
134. 136. 171. Gamba dccif. 26. nu. 10. 11. 12. & ibi
num. 7. 8. & 9. & 10. distinguit de petitione facta, &
dene-

6 denegato termino ipsi actori, & tunc nō facit nullita-
 tem, aut petit, & denegatur Reo, & de iure communi
 facit iniustam, & iniquam sententiam, sed de iure Ri-
 7 tus est nulla; ex quibus dico ego, quod loquor in Re-
 gno, & sic erit nulla sententia, & aliud non inquirō.
 8 Practica ultimo, quod terminus ad reprobandum da-
 tur reo, & alteri, prout peti potest, & contingit in casu,
 nam is potest petere, siue Reus, siue actor sit, qui
 aduersus testes, & scripturas, seu instrumenta, ad im-
 pugnandum petit reprobatorium terminum. Gam-
 ba, d. num. 10. & ista resoluit dubium casum, quem
 vocat passum dubium.

Et si ponas casum in reo forma casum vt supra, si
 versa vice in actore cōtuleris, forma ecōtra marte tuo,
 quia te scio Curialem profiteri acutum, & subtilem
 & practicum; in cuius gratiam hæc adaptando, & col-
 ligendo laboro: ad minus gratus esto, & benignus.

§ XXXI.

IL condannato nell'attione reale possi essere inteso
 nella reuisione, mentre da sua parte, non si impe-
 disca, l'effecutione della sentenza.

PRACTICA, & causam practicæ redde ex præsentī §.
 hic, quia Reuisio iudicatum non suspendit, fun-
 datur in Ritu i 88. Exponit Petr. de Greg. de iudic.
 caus. feudal. q. 52. num. 4. Cumia Rit. 93. num. 7. r 2.

- & seqq. Muta hic; Natt. Conf. 675. Guid. Pap. q. 69. num. 8. Magna fuit causa in simili olim discussa deputari Banci, di Baua, reuideri in Consistorio Petierint, sententiam pro Marco Antonio Pernici, & Francisco Foresta, latam die 6. Iulij 7. Ind, MDCIX. Prouisione ab Excellentia sua obtenta, quod expediatur causa, & interim pro sententiæ executione non molestantur, penes Regiam Secretariam, die xj. Ianuarij MDCXI. fuit communi omnium voto, resolutum, prouisionem illam non esse seruandam; dictosq; Deputatos in Reuisione audiendos non esse, nisi soluto prius debito, ad
- 2 quod fuerant per sententiam condemnati. Quia iustitia non potest violari, & rescriptum, quod deuiat a tramite iustitiæ, non est seruandum, nec illud delegatus debet adimplere l. rescripta. C. si contra ius, vel utilit. publicam & cap. rescripta 25. q. 2. Rip. in cap. si quando, num. 16. de rescript. nullumque est, quod gratiam continet aduersus ius commune cap. Audientiam 2. de rescript. ibi felyn. nisi iugi facta sit mentio. Gloss. in cap. 1. verb. noscat. est. in 6. bene ergo concinnat §.
- 3 Practica 2. quia reuissio sui natura non suspendit, executionem sententiæ reuidendæ, Afflict. decis. 231. num. 2. & decis. 341. num. 2. & decis. 38. Passæth. cōf. 58. Thob. Non. conf. 42. & 63. Cumia Rit. 85. num. 6. 13. Rit. 93. num. 7. & nos ad eum in sole Ritus. obseruat. 85. & obser. 93. Capyc. decis. 28. & Lancellott. de Attent. p. 2. c. 19. num. 16. Surd. conf. 379. num. 21. Franc.

Franc. Marc. decis. 83. num. 2. p. p. & decis. 315. num. 2. p. 2. Thefaur. decis. 2. Valasc. decis. 51. num. 28. Co- uarr. pp. qq. cap. 23. Gayll. obseruat. 154. num. 3. lib. 1. Myling. cent. 11. obser. 48. & cent. 6. obser. ij. sess. decis. 40. Petr. de Greg. de iud. caus. feud. q. 52. num. 4. Cu- mia, & nos Rit. 93.

4 Scias autem hodie esse duo iura in Regno super il- la contingentia facti videlicet 188. Ritus, & §. iste xxxj. & sic magis est obseruanda ista practica, quia fu- nculus duplex difficile rumpitur, & duo vincula ma- gis ligant, quam vnum; vulgatis iuribus.

Vide decis. Giurb. 7. per totam, & hec dixisse, ac col- ligisse satis esse volo pro ornatu, & practica huius §.

§. XXXII.

IL contrario Imperio habbia luogo nel Tribunale del Consistorio, come nella Gran Corte.

PRactica ritum §. iuxta Theoripraxim nostram in nouissimo tractatu de contrario imperio, qui est colligatus cum nostro sole ritus, & ideo te ad eum remitto, vnum tamen tescire volo, quod nos, nostrum- que tractatum causam dedisse Principi componendi hunc §. qui summa iustitia nititur, & suis radijs illuce- scere numquam desinet.

§. XXXIII.

IL Decreto necessario nelli contratti delli minori, conforme al Capitulo dell'Imperatore Carolo V. 78. § 1. habbia di interponere con precedere cognitione di causa.

PRactica, & memora capit. 78. Caroli, sub ista forma; videlicet.

De Contractibus non celebrandis

Cum minoribus xviii. annis etiam

Cum iuramento sine Autoritate

Curatoris, vel iudicis.

ITem imperoche multi volti accadi, che molti minori contrahino cum alcuni senza auctoritati di iudici seu Curaturi, e per lo iuramento apposito in li contratti su constricti a la obseruantia di quilli, del che indi resulta, che multi volti dicti minuri su enormimenti lesi, & ingannati. Per tanto supplica lo dicto Regno per obuiari ad tali fraudi plaza à Vostra Cesarea Maestà prouidiri, & ordinari, che de Cætero, tali contratti facti cum minuri etiam cum iuramento sine auctoritate Curatoris, vel iudicis, siano ipso iure nulli, e presumanosi esseri stati fatti cum dolo, & fraude, non obstante, che lo minuri in lo contratto iurassi lo

lo contrario, di li quali contratti nulla oriatur actio, nec executio, e li minuri non fiano vlllo vnquam tempore alla obseruantia di quilli, A tal, che nissu no de cætero, presuma contrahiri con dicti minuri, sine auctoritate sui Curatoris, vel iudicis.

Placet Regiæ Maieſtati, & quod notarij recipien-
tes huiusmodi contractus Sint ipso iure priuati eo-
rum officijs, & alia puniantur pœna vnciarum quin-
quaginta irremissibiliter exigenda.

PRACTICA primo ad istud cap. 78. & nota auream
doctrinam alibi sic non repertam; & nostrum la-
borẽ bonifacere, atque consulere ne obliuiscaris lec-
tor amice in materia istius capituli quòd fiat, vel con-
stituatur sub ista sollemnitate per minorem aliquis
Procurator ad contrahendum: puta ad vendendum
nomine ipsius minoris, certè ille Procurator dum con-
trahat debebit seruare eandem sollemnitatem, quàm
seruare deberet, ille minor principalis, si ipse contra-
heret. ista doctrina singularis Ioannis Baptistæ de
Sancto Seuerino in Repetitione Authenticę Sacramen-
ta puberum, C. si Aduersus venditionem vbi plura,
pro se allegat, & dicit, quòd ita cõsuluerunt in quæstio-
ne de facto: multi Illustres doctores, & dicit etiam,
quòd multi doctores, erant credentes sufficere, quòd
dicta sollemnitas esset seruata, tempore constituti
Procuratoris, & istud idem in terminis dixit idem Io.
Baptista in repetitione legis Cunctos populos in 4.

col. C. de summ. Trinit. & fide Catholic, vers. & prædictis accedunt, itidem dixit Soc. conf. 112 incip. multum abunde, in vers. Postremo moueor. faciunt adducta ad hoc per Hypolit. de Marfil; in Repetitione Rubr. C. de probat. num 342. cum seq. col. vbi in præcedenti n. ponit vnũ ad materiam istius cap. quòd si sit predictum instrumentum, quòd testes deponentes postea debent examinari, & deponere coram illis personis, & cum illis sollemnitatibus coram quibus, & cum quibus ex forma istius cap. debet fieri contractus, aliàs ex dispositionibus dictorum testium non resultabit probatio,

- 4 Quid si non seruatur sollemnitas istius cap. iste minor contrahat, & faciat conditionem suam meliorem an contractus teneat, videas late, quæ alibi per Cepollam, l. fin. in p. 9. & gloss. C. pro empto, & si fiat contractus venditionis, vel alius sine tali sollemnitate per istud cap. retransferatur dominium ipso iure in tradentem; vide Bald. Alex. & alios in l. 1. ff. sol. matrim; & an si minor donat, vel offert, aliquid Ecclesiæ, vel pro loco valeat sine sollemnitate, istius cap. vide Marianum Soc. in tract. oblationum, in 8. 9. Abb. in cap. Relatum, el 1. de testa cum concordantibus de quibus ibi per Barba. & Abb. in disputatione sua incip. stante statuto conf. 71. & per Soccin. suo tract. fallent. regula 261. num. quid minor iste poterit?

An oporteat quòd xv i i i. annus sit completus, an sufficiat, quod sit inchoatus, vide per DD. in l. si cui legetur, in proprio. ff. de leg. primo & in l. 4. Hoc anno. ff. de verb. oblig. cum concordantibus An possit renunciare minor statutis, & legibus, inducentibus solemnitatem vide per Alex. conf. suo 99. in 4. vol. An possit constituere dotem; in conf. 200. lib. 3.

- 7 Bene ergo §. noster incucans iterum cap. 78. ipsius Regni, addit ad illud, causæ cognitionem; de qua nullam fecerat mentionem cap. Caroli, sed tantum de auctoritate, hic autem §. superaddit. cognitionem, Ratio est fundata in practica, qui non solum auctoritas & instrumenti, sed causæ cognitio debet adhiberi, pro maiori solemnitate actus, & indemnitate pupilli; nā interuentus sine cognitione, esset ad instar statuæ ap parentis, & otiosæ, & non proficiuæ, optima ergo ratione practicetur §.

§. XXXIII.

FActa la conclusione nella causa, nella G. C. si presentassero scritture ab extra, & si domandassero il termino ad reprobandum, se li possi concedere, senza pericolo, della perentione dell'istanza.

§. iste clarus est, & ex dictis supra de eremodicio in. clarescit, eo magis; ideo magni existimari debet practica igitur est, quòd conclusa causa scilicet, si de no,

uo præsentantur scripturæ, non possunt disconcludere conclusum, quod constat ex scripturis intransibibus, ex quibus constat conclusio causæ non alijs requisitis & ideo omnia alia, quæ super accedunt, dicuntur ab extra idest extra conclusum, quod quidem conclusum, cum nullam pati possit desertionem, & hermodiciũ in M. R. C. nec consequenter potest pati detrimentũ suæ continuationis perfectæ & illæ scripturæ, quæ præsentantur dicuntur ab extra, idest, noli me tangere, conclusum, sed extra videntur.

1 Vnde practica, an scripturæ ab extra, si non videantur vitient processum, & sententiam inde faciendam nullam reddant, ipse non visæ? Respõdetur, quod non Cagnol. in l. 2. C. de edend. & ita fuit decisum in Consistorio, S. R. C. in causâ possessorij Baronie Capifraci, & in causâ d. Hyeronimi de septimo cum Illustre Marchionissa Iarratanæ die xi. Apliris, XI. Ind. 1598. nisi essent scripturæ principales, & facit Pragmat. 8. in tit. de off. Iudic. M. R. C. in puncto an essent videndæ per omnes iudices; Ratio est, quia scripturæ ab extra, non vt probent, sed vt iudices instruant, præsentantur.

2 Sed de mandato Iudicis, & parte citatæ præsentatæ de actis sunt, ex pragm. Per Comitem Aluæ olim Pro regem in Regno, facta, per quam mandatur, die 15. Septembris 1589. scripturas omnes ab extra p. c. præsentandas esse, aliàs sententia sit ipso iure nulla, & ideo

& ideo de actis istas esse dixit, Guid. Pap. decis. 141.
& quia iudicis mandato presentantur, Bald. in l. Illud.
num. 3. vers. de inde nota C. de Sacros. Eccl. Pacia-
nus de probat. cap. 65. N. D. P. 1. & ideo reproba-
torius terminus parti petenti dari debet, vt pro-
bent, ex Bar. Marf. & alijs in decis. 26. num. 4. qui-
bus Addo Intrigl. decis. 44. num. 11. & decis. 14.
num. 15. Cumia de Syndicat. tit. de term. ad repro-
band. num. 2. & Rit. 38. num. 17. Cauat. decis. 21.
num. 46. p. p. Honded. conf. 34. num. 76. & 77.
vol. 2. Milan. decis. 3. sub num. 54. lib. 1. & Petr.
de Greg. de iud. caus. feudal. 9. 18. in fine.

3 Practica secunda est, quod scripturae ab extra, non
in vim probationum, sed ad solam Iudicis instructio-
nem presentantur a parte, Bald. in l. 1. num. 7. C. vt
quaerantur, Aduocati, Marant. de iudic. p. 6. act. 8.
num. 28. & 49. Intrigl. conf. 13. num. 101. & Cu-
mia Rit. 39. num. 71. & de Syndi. cap. 16. num. 10.
ex quibus licet, moueri possit iudex ad decidendum;
terminus tamen reprobatorius alias dandus non esset
quia de processu illas non esse, apparet & si casus vi-
detur dubitabilis. sed ego distinguo, quod, Et sit ter-
tia practica, aut scripturae ab extra continent id, quod
est expressum in libello principali, & Reus potuit per
presentata & conclusa se defendere, & tunc post illa-
tam praesentationem alius non datur terminus; sed si
expressum non sit, & aliquando de nouo per illas in-
strueretur

strueretur tunc esset dandus ad impugnandum alius terminus reprobatorius; & est praxis recepta, secundum Annam Sing, 502. sequitur Masullus ad Capij. decis. 68. quando ergo sunt eadem, quæ fuerunt præsentatæ, in processu non conceditur, vltior terminus

5 ¹¹ Alia optima practica, in consistorio S. R. C. fuit observata mirabilis quidem, & opportuna ad casum, in causa Iacobi donadio, & Antonini Colimpa, quod videlicet, aut istæ scripturæ ab extra eo tempore præsentantur, quo super est de instantia. Aut eo tempore, quo finita est, instantia, quia tractum iam sit, biennium, sed stante causæ conclusio in M. R. C. facto in instantia non hermodiciatur propter sui præeminentiam Ad Ritum 184. primo casu conceditur parti petenti terminus ad reprobandum scripturas ab extra; non quia de processu sint, sed ne fraudibus via aperiat. l. infundo vbi gloss. verb. indulgeudum C. de rei vend. l. 2. ff. fol. matrim. l. si cui, & ibi gloss. verb. detrimento ff. de servit. Magon. decis. luce. 88. num. 16. Ratio fraudis esset, quia curaret quispiam præsentato libello, in causa concludere, & inde scripturas ab extra præsentare, ut denegato ad reprobandum termino, impugnari illæ non possint, & ex eis quandoque obtineret, quo in casu deluderetur, pars ipseque actor, aut reus, inepto hoc utens procedendi modo ex sui dolo commodum sentire Decia. conf. 23 num. 17. vol. 2. Ruin. conf. 40. Raud. decis. 4. num.

681. 69. Viuius decis. 178. num. 9. & decis. 303. n. 6. & Giurba decis. 29. num. 8. & nota hoc dari nisi a parte peteretur terminus post vocatam causam per M. R. C. & latam sententiam Giurba decis. 39. n. 7.

7. Ultimo casu ad huc distinguo, quod aut est de cursa instantia, quia in postremo eius die fuit conclusum in causa, & tali in casu, ne dato termino ad reprobandum, causa disconcludatur, reprobatorium fore, & esse denegandum, nam ea perempta graue oriretur partis præiudicium; quia alias in colligatoris esset arbitrio obtento termino prædicto reuocare conclusum, in alterius damnum: quod est totis iuribus prohibendum: Bellamer. decis. 55. num. 2. & decis. 57. num. 3. Hinc orta est sollemnis practica, summis ex tollenda laudibus, quod videlicet, supplicatur Proregi, qui ad relationem iudicis, quod non super tale periculum, decernit, atque concedit terminum ad reprobandum citra periculum peremptionis instantiæ, nam si peremptam instantiam viuificat Princeps, multo magis suspendere potest eam, ne pereat; Causalcan. decis. 14. num. 30. p. p. decis. 2. num. 29. p. 4. Cappye. decis. 165. num. 5. Pappon. conf. 124. num. 13. furd. conf. 199. num. 19.

8. Aut decursa, conclusi tempore, non erat instantia, quia fuit conclusum ante lapsum instantiæ, computato biennio a die litis contestatæ a diem, quo præsentata ab extra sunt scripturæ, & tunc reprobatorium.

terminum

terminum denegari non posse, quia rescripto concluso ad tantum tempus restitui parti posset, & iudicatum refert Intrigl. dccif. 25. num. 6. Ratio est; quia illa est conclusiuis, in M. R. C. ut reliquum instantiae tempus, suspendat, & tantum det restitutio, quantum laesio abstulit, l. fin. ff. de minorib. l. sed, & si per Praetorem §. si feriae, ff. ex quib. caus. maior cum similib.

- 9 Et ita ex isto §. fit regula vniuersalis proregiae prouisionis, qua tollitur periculum peremptorius instantiae, iam habes arcana iuris per nos hic exposita, hac pro explicatione praxis, & citatione contentorum in eo. nota, nec dissimules doctrinam.

§. XXXV.

IL termine ad disputandum del mese nelle cause feudali, basti darli vna volta, etiam mutari li giudici, & il termine, di giorni quindici, non sia de substantia Processus.

- 1 **P**Raetica, quod iste terminus ad disputandum datur parti petenti, in feudalibus, sicut terminus reprobatorius in Allodialibus, Alex. cons. 181. Olasc. decis. 1. num. 45. & Text. est in Const. Regni. Causas. ibi Afflict. num. 6. Auth. Iubemus. Celsus vgo. cons. 13. Iser. & Afflict. in d. Const. vniuersos num. 4. & an requiratur ad validitatem sententiae ita ut eo omisso irrita sit sententia vide Giurba,

decis.

decil. 68. licet ipse disputet in casu spoliij feudi practica vero sit, quod post aperta puncta, & conclusionem in causa, in feudalibus causis datur terminus mensis unius ad disputandum causam, ita Pet. de Greg. in tract. de iudic. caus. feudal. q. 16. n. 4. & q. 17. n. 31. & q. 38. in fi. & ex c. 171. Rit. quia illud procedit in feudalibus circa restitutiones.

- 2 Et quidem ratio est, quia feudum est magna res, & eius causa est magna, & ideo maior est datus terminus. Pet. de Greg. d. q. 16. n. 4. & est communis utrique parti, magnarum enim rerum magnæ dicuntur causæ. Bal. in l. bonæ fidei col. 2. C. de re. cred. quantum autem ad terminum dierum quindecim vide Marium Muta c. 131. n. 7. & 8. super Ritu.

§. XXXVI.

TEntata alla revisione, non introdotte le scritture, si possi tentare lo contrario imperio, il quale competit una volta tantum, ad ogni una delle parti.

- 1 §. Iste, cum alio 6. 32. veluti unam, & eandem materiam continendo, una absorbentur practica, pro qua remissive remisi, atque de præsentis remitto ad tractatum meum Theoripraxis de contrario imperio, in præsentiarum autem, solum dico, an sit vera practica, quod electa via revisionis, ea possit relinqui, & eligi alia via contrarij imperij. §.
- 2

concedit, quod sic, semel tantum; cuilibet ex litigantibus; fundatur praxis, in infrascriptis iuribus, rationibus, & causis, & est conclusio affirmativa, & ratio conclusionis, quia licita est variatio, etiam in appellatione infra decem dies facta ad unum iudicem, nam potest illis durantibus variari ad alium iudicem, & appellare coram alio, & prima appellatio reuocata censetur, ex Marant, de ord. iud. tit. de appellat. n. 134. & 139. & Bart. in l. Papinianus, §. sed nec impuberis. ff. de inoffic. testam. & Muta cap. Rit. 127. n. n. s. 6. 7. & 9. 10. 11. & nos in præludijs de contrario imperio plura dicere ne grauemur.

§. XXXVII.

Li testimonij in vim extremorum ricevuti, si debbiano repeterè parte citata in causa oppositoria.

PRacticam istius §. cælitus emissam ab Astræa in terris fore esse dijudico, quia hodie pullulant falsi testes in similibus extremis comprobâdis, & sunt aliqui, qui ita viuunt, se, animasque suas, & bona proximi aggrauantes, sed vix, vix, huius farine hominibus, qui nisi resipiscant, & restituant, quæ per eorum depositiones fallas furantur, poena æterni læthi cruciandi sunt: & ideo §. intimat repetitionem eorum parte citata, vt supra, vt forte resipiscant, & litigantes non vexentur à falsis testibus.

Practica primo, quia isti testes in vim extremorum recepti in prima instantia parte incitata, debent recipi in p.c. in causa oppositoria, & fundat practica, ex eo quia, nisi repetantur, & retractetur contra creditorem executio, nullo ei dato termino, in quo posset repetere, testes in vim extremorum in prima instantia recepti, grauat creditor, Additio ad Petr. de Greg. q. 6. nu. 102. de censibus; quia in illa causa oppositoria sumus in iudicio ordinario, & plenario, & sic debent repeti parte citata, dato termino, & facta publicatione, alias non probant, Marfil. sing. 81. & licet hoc non fiat, in prima instantia, & sic in causa (tent, vel reiciantur) est quia extrema sunt appendices executionis, & sufficit, quod ibi producantur parte incitata per doctores super Rit. & Marant. in specul. p. 6. in princ. nu. 9. Imo scito, quod testes examinati summarie, & in iudicio summario etiam inter easdem partes, & super eadem causa, in alia instantia fidem non faciunt, nec probant nisi iterum examinentur, ut habetur in c. veniens ibique communiter, Cano. de testibus, & in c. cum dilectus, de ord. cog. per Bart. in l. 2. §. 1. in ult. col. ff. bonor. rapt. Bero. cont. 48. nu. 22. & melius cons. 94. n. 18. vol. 3. & ideo bene dicit, quod testes, nisi repetantur p.c. nihil probant. Et ita iudicatum fuit in causa Francisci Lombardo, contra D. Ioannem in Co. pera, dum fuit dictum retractetur executio, saluis iuribus de melius probando in M. R. C. & in R. C. P. contra Monasterium septem

Angelorum die 30. Octobris 1600.

Et fuit declaratum grauamen pro creditore in causa vertente inter Vincentium Scarroza, & Antonium Sirugo de Ciuitate Nothi die 1. Februarij; in simili, fuit tentatum grauamen coram M. R. C. & die 29. Ianuarij sequentis xj. Ind. 1609. fuit declaratum grauamen, quia testes fuerunt repetiti parte incitata; his dictis alia prosequamur.

§. XXXVIII.

IL pegno si intenda additto pigliata la real possessione.

PRactica, quantum ad realem possessionem, iuxta ea, quæ diximus supra in §. 22. & hic quantum ad practicam de addicto pignore memor esto: quod addictum pignus dicitur post interpositum secundum decretum, & si capta non sit rei adiudicatæ possessio, hæc dicebāt curiales ante §. istum, ac descripserunt. Castr. Alex. Ias. l. a Diuo Pio, §. si super rebus, & §. si post addictum pignus, Bero. cons. 62. n. 26. vol. 3. Duenn. regul. 184. limit 1. Fräch. dec. 112. n. 9. & Rit. noster 112. in verb. fructus perceptos ex rebus adiudicatis post alienationem earundem. Infra quatrimestre tempus sibi lucrifaciat emptor, vel creditor, cui datæ sunt insolutum, ex quo per talem alienationem fuit effectus dominus, & ad eum spectat periculum dictorum bonorum. Ergo

ex iudiciali alienatione pignus esse addictum, ergo §. iste contrariatur Ritui.

2 Itidem principiū executionis est expignoratio mobilium bonorum ipsius debitoris, siue pretium decretum super bonis stabilibus interpositum, & medium est subhastatio, finis vero distractio. Bal. in l. consentaneum. C. quomod. & quando iudices, & in l. ordo. C. de execut. rei iudic. & Rit. 112.

3 Verior tamen doctrina est, quod post captam rei distractæ possessionē, pignus esse addictum, d. §. si post addictum ibi, certe posteaquam inductus est emptor in possessionem, & tradit Bart. in l. non est mirum, ff. de pign. act. Intrigl. sing. 173. n. 21. lib. . Ratio, quia ante rei traditionem perfecta non dicitur alienatio. l. qui sibi. C. de his, quia non vero domino manumissunt. Polid. Rip. obser. 342. n. 1. Pacific. de Saluian. interdict. dec. Rot. 57. nu. 12. & dec. 150. nu. 14. & Giurb. dec. 80. Respondetur, ad id, de decreto etiam secundo quia ex eo etiam corporalium non transfertur dominium, nisi traditione secuta, Glos. sing. habita, & notata in inst §. fin. verb. eius fit. de offi. iud. Intrigl. conf. l. Thesaur. iun. lib. 1. For. 99. q. 7. nu. 1. s. Cumia, Rit. 17. n. 16. & nos late in nostro Sole Ritus obser. 17. per totam.

4 Ad Ritum autem 112. Respondetur, quia utitur verbo alienare, & debet intelligi de perfecta alienatione, quæ perfecta non est, nisi ad actualem, & realem rei traditionem.

ditionem deuentum sit, quia alienata res non dicitur
nisi traditione secuta, Marfil. sing. 412. Burr. conf. 37.
Ias. in l. si. n. 132. C. de iure emphyt. Giurb. d. dec. 80.
& dec. 64. & ita sunt omnia conciliata per me cum no-
stro §. xxxviii. pro quo alia dicere superledeeo.

§. XXXIX.

L Instanza della liquidatione dell'anno; data la in-
terruzione; si intenda perpetuata ad vn'altro
anno.

P Ractica in simili de interruptione anni in exequen-
do, sententiam; & de rerum plurium executione
intetpolata, & ibi dicta, huc relata censentur, in §. 23.
& 38. presenti.

P ractica ramen, quod liquidationis instantia durat
annum, ex eo quia liquidatio, quæ sit virtute sententiae
satis est, si infra annum sit cepta, licet infra illud tem-
pus perfecta non sit, & ratio rationis est, quia sententia
exequenda per victorem per annum cap. querenti. de
offic. deleg. & l. 2. vbi Salyc. Bald. & alij eod. de execut.
rei iud. l. a Diuo Pio. l. post rem iudicatam, vbi Bart. &
alij, ff. de rei iud. Cumia Rit. 37. & nos obser. 37. & Rit.
186. & nos ibi.

Cuius sententiae condemnatio aliquando est illiqui-
da & infra annum incepit liquidari; habet exinde se-
mel cepta triginta annos, vt expediatur, ad sententiam

exequendam Bart. conf. 36. nu. 1. 2. 3. vol. 1. Cumia Ric.
 37. n. 18. 19. Intrigl. sing. 50. n. 12. lib. 2. Rebuff. omni.
 no videndus Ad Regn. consti. tit. de lit. ciuilib. glo. ult.
 n. 4. 5. sed quia victor confusus in tanta temporis longi-
 tudine obdormit, & ideo practica est, ad convincendā
 negligentiam, & somnolentiam illius, eumque in mo-
 ra constituendum, certus assignari illi solet, terminus,
 quo liquider, Ang. & Doct. in l. 4. §. ait prator. ff. de re
 iud. Abba in c. fi. de ord. cognit. Cartar. dec. 15. n. 20. Ro-
 ta Rom. dec. 659. n. 2. p. 1. dec. 820. p. 1. Seccim. m. conf.
 62. n. 7. vol. 1. Fachin. conf. 51. n. 10. lib. 3. Peregr. de fi-
 deicom. art. 58. n. 82. Côtard. in l. 1. q. 24. n. 20. 23. C.
 si de momē. poss. Pisan. dec. 35. n. 30. 31. Cauat. dec. 44
 n. 66. 67. p. 1. dec. 32. n. 1. p. 2. dicto quo termino elap-
 so, & non facta liquidatione audiri in reuisione potest
 victus; Practica est, & eius ratio, vt qui sententiam ob-
 tinet ad illam exequendam compelli potest, Pappon.
 lib. 18. tit. 5. Arest. 36.

Practica autem est, quod non audiat nisi solutis
 prius omnibus expensis, & fructibus iuxta formam sen-
 tentiæ, ita vt liquidatio fiat per totum mensem talem,
 vel saltem, proximè futurum. ita fuit decisum per Con-
 sistòrium die 8. Martij 9. Ind. MDCXI. Et alia sen-
 tentia similis in anno 1590. referente Giurba deci-
 sio. 81.

Et Castill. dec. 85. n. 7. in fine, & refert seruatum in
 praxi, & est verum, quod cepta executione sententiæ,
 seu

seu liquidatione infra annum potest exequi, seu expectari liquidatio infra decennium, & triginta annos; sed contra hoc tempus longum datur remedium, ut supra.

Sed hodie per præsentem §. provisum ut, quod data interruptione intelligitur instātia perpetuata ad alium annum; ut supra. Et sic nec decennium, nec tricennium amplius expectandum est, sed præsentis statuti forma seruanda; plura cumulare non possum, quia dicta satis sunt pro practica iam sancita.

§. XL.

Nella cessione di beni non sia inteso lo debitore, se non stando nelle carceri.

Practica ratio est; prout in §. tunc temporis, cum debitor bonorum cessionis remedio sit eleuandus, ne in carcere marcescat, l. i. C. qui bonis cedere possunt. Abb. in cap. Odoardus de solut. Tusc. tom. 1. littera C. concl. 217. n. 1. Stracc. de mercat. tit. de decoct. §. circa n. 2. 3. 19. 20. 21. Cancer in 2. resol. c. 8. de cess. bonorum n. 46. 47. & extra carcerem admittitur, sed seruata iuris forma capitulorum Regni, Alphonsi Rit. 190. tit. de cess. bonorum Imper. Carol. cap. 6. tit. eod. Reg. Ioan. c. 24. tit. morat. Quinquennal. & cess. bonor. Regis Ferdin. c. 10. tit. de cess. bonorum quod in primis probari debet aduersus fortunæ telū, Vinius dec. 529. n. 5. Mulcat.

de appell. p. 3. Gl. detinebitur n. 113. Mago. dec. Luc.
88. Affl. dec. 71. & obtineri dēt a D. Prorege, quod
cōstito &c. Affl. dec. 296. in fi. & dec. 379. in fi. Verū
in iure cōtrouersum est, an audiendus sit debitor, qn
prius se carceri mancipet, instante præsertim cre-
ditore: & negat audiri posse Iacob. de Aret. sequitur
Albert. in rubr. de cess. bon. col. 2. in fi. vers. itē que-
ritur vers. quid debitor. Brun. de cess. bonor. q. 7. q. 4.
pūnc. Intrigl. sing. 2. lib. 3. & refert scpius M. R. C. ita
iudicasse, & in Curia Prætoriana decisum esse con-
stat, pro Hieronymo Alphano cōtra Io. Paulū Amo-
roso debitore die 9. Maij 13. ind. 1600. & in M. R. C.
pro Cesare Scaglione, & Margarita Māno cōtra Ber-
nardinū Regino debitore die 26. Maij 13. ind. 1600.
& in Consistorio S. R. C. pro Vincentio Ferreri con-
tra Scipionē Peristangha, & Thomā Bartolotta die
23. Octobr. 8. ind. 1609. & si dubius sit Muscatell.
in hac re. glossa detinebitur n. 111. ad n. 119. & con-
stare oportet, quod creditores vrgeant, & is in irre-
parabili necessitate. Frider. de Sen. cōf. 193. Natt. cōf.
361. n. 8. militat ergo S. noster, & eius praxis tuta est,
& legalis, & plura dicere abstineo.

§. XLI.

IL debitore stando carcerato, non hauendo beni,
possi essere inteso, non obstante il patto, de non
opponendo.

M

S. hu-

- 1 §. Huius praxis congrua, & legalis est, quia cum debitor per vnū de tribus satisfacere dicatur, videlicet quindena præstatione, vel carceratione, vel tādē solutione ipsa, per quā oīs tollitur obligatio; vulgata praxi cōsuetudine, & cōstitutionis Regni dispositione sequitur, q̄ cum per carcerationē indictā a §. fiat adimplementū, & pacti de nō opponēdo rigori satisfiat, per carcerationē, seu personālē detētionē, & cū nulla alia superfit realis actio, quia nulla p̄supponuntur bona, & frustra est illa actio, quā excludit debitoris inopia, ideo bene fundatur §. noster, sed pro eius practica hæc occurrunt.
- 2 Primo nimirū, quod pactū de non opponēdo operatur rigorem, ex eo, quia realē tātū solutionē admittit, quæ per numerationē fit, quæ naturalis dēt esse p̄ numerationē aduersus las. cōf. 9. n. 9. vol. 1. secundū Osasc. dec. 92. n. 28. Guttier. pp. qq. lib. 1. q. 33. n. 7.
- 3 Tiraq. lib. 1. retr. §. 3. gl. 2. n. 7. q̄a realis solū opponitur Bart. l. 1. §. & parui ff. l. quod vi, aut clā, Cassad. dec. 1. de Mat. petit. Galles. de carcer. oblig. p. 4. q. 1. in prin. Farin. dec. crim. 89. n. 1. & dec. 90. n. 1. Admittitur tñ exceptio aduersus quarintigiatū instrūm cū pacto de non opponēdo ne quis ultra quā, facere potest conueniatur, las. in l. 1. num. 18. C. de iuris, & fact. ignor. Padill. ibid. n. 39. Parlad. lib. 2. rer. quotid. c. fi. p. 5. §. 11. n. 25. & pactū de nō opponendo, qđ nec iuris, exceptionem denegat, quæ patens, & probata sit, Laderch. conf. 123. n. 5. Ruginell. pp. qq. 22.

n. 20. in fi. & Giurb. dec. 34. n. 5. ex multis, quæ occurrunt, hæc protulisse fit satis.

§. XLII.

IL secundo decreto sia nullo, non prestata la pleggeria, in casu succumbentiæ, iuxta formam interlocutoriæ, etiam parte non petente.

1 **P**Ractica militat, quia illa interlocutoria est mera, & nihil ponit absolute, in esse, sed in subspēso, sub cōditione futuri euentus si, vel ne in causa oppositoria certamen aperta lanua, via ordinaria, & plenaria processiva contrariū ingrediatur, & reuocatur snia illa primæ instatiæ, Reijciatur prius de restituendo, & ideo interloquitur iudex addita cautela, idest, præstito in casu succumbentiæ, & facta solutione audiatur; ista enim prolatio interlocutoriæ est conditionalis; & ut talis, dēt adimpleri prius, nā conditio importatur p illam clausulam præstito, prius; & diximus supra, in nostra praxi iam in forma interlocutoriæ, & Maring. in sua praxi in forma fideiussionis.

2 Practicantur ista, quia fideiussio est de forma, ea, enim, quæ sunt de forma; debent in specie obseruari, nec possunt partes illas prætermittere; & §. iste dat, vel tollit esse, dat scilicet validitatem decreti, si præstita sit fideiussio, tollit vero, & inducit nullitatem, si non præstatur, & euident est, quod esse, & nō esse inducit formam; & forma dat esse rei. l. Iulianus, §. sed, & si quis, ff. ad exhibendum, & Bal. in l. iustus. in repet. col. 7. de liber. & posthum.

3 Et ommissio forme, actū viciat, l. cū hi, §. si p̄tor, ff. de transact. & forma, quā dat hic §. non est acciden-
 talis, cuius ommissio non viciat actū, l. i. ff. de liber. &
 posth. nā dū dicit, sit nullū est de forma essentiali,
 iā ex dispositione §. effecta; & mihi similimus videt
 casus, in d. §. si p̄tor, vbi dicit non tenet decretum
 p̄toris, interpositū ex abrupto, idest, non adhibita
 causę cognitione, quę est de forma, & substantia decre-
 ti, & ita apparet esse de forma data à d. §. si p̄tor.

4 Practica ē, quia princeps dans ordinē in iudicijs,
 in procedendo, vel in p̄cipiendo dat formā, Fely.
 in c. cum dilectis; n. 6. de rescript. & Brun. in tract. de
 forma, in articulo, qū aliquid censeatur datū pro for-
 ma, col. 10. vers. quinta cōclusionē, Cum in p̄glud.
 ad Rubr. Ritus n. 5. 7. & 9. Marant. de ordin. iud. p. 2
 n. 240. Fely. in c. cum venerabile de off. deleg. c. Pifa-
 nis de restit. spol. cōstātissima ergo est §. practica, eaq;
 omnino vtendū est, & sileat interpres, & glossa.

§. XLIII.

IL biennio della revisione, e contrario imperio di
 qua innanti corranno dallo giorno della scienza
 giudiciale solamente.

PRactica idē in appellatione, & da notitiā iudicialē
 notificādo in scriptis, & cōstetur notificatio pe-
 nes acta Curia, & c. ad effectum, vt currant fatalia,
 pro appellatione, vtq; currat biennium pro revisio-
 ne, & contrario imperio.

Et

Et practica relationem scito, ex eo, quod data est
hæc notitia, quæ vigore presentis hæc tria conueniunt
vni tertio, & sunt eadem inter se ratione extremi ter-
tij, in quo conueniunt, videlicet in notificatione fa-
cienda, in qua cuncta cōmunicant, & ista notitia dēt
esse præcisa, particularis inscriptis præposita, & in
specie ad effectum, vt currant fatalia, Paul. de Castr.
in l. 1. § biduum, n. 7. in verb. sed quæro, ff. qñ appel-
lād. sit Castell. dec. 76. n. 5. tangit, sed late Giurb. dec.
116. per tot. vbi de tribus fatalibus, & de instantijs
agit egregie, & habetur ex pragm. de instātijis caufar.
tit. 11. & c. 198. Caroli, & Maranta in suo specul. p. 6.
de ordin. iudiciorū n. 102. 103. 104. & Ball. in d. prag.
n. 3. & Paul. de Castr. in l. 2. §. sed si. de iudic. Abb. in
c. ratione, de appel. Cassad. dec. 9. n. 3. Sforz late cōf.
11. n. 53. & seqq. & 85. 86. Ratio est, quia tunc inci-
pit ledere sententia a die notitiæ ex c. concerrationi,
de appell. lib. 6. & c. Ab eo. eodem tit. & plura dice-
re non intendo, sed dictis standum profiteor, quia fi-
nis mandati debet custodiri. l. mandati, & glossandi,
& interpretandi mandatur prohibitio.

§ XLIII.

LA sentenza, che dichiara il decreto nullo, sia non
appellabile.

PRactica, de decreto secundo, licet §. non exprimāt,
sed antea in cōtrariū præualebat praxis, nam scri-
psit Oldr. cons. 12. causam nullitatis eādē non esse cū

cau-

causa principali, sed nouā, & ita sentit Alex. conf. 96. vol. 2. Lācell. de attent. pen. reduct. c. 16. n. 23. A snīa ergo secundū decretū nullum esse declarāte, tāquam in ordinario iudicio lata appellari poterat, Rit. 140. & 146. quāuis ab interlocutorijs Reiectionis oppositionū vti in executiuis appellari sit vetitū; tū, quia in diuersis, cū eadem non sit, vtriusq; ratio, nō me infertur, vulgata l. Papinianus exuli. Tū quia appellatio de illius instantiæ appendicijs est, cuius snīa, a qua appellat victus, las. in l. inuitus. C. de procur. Ru ginel. de appell. tit. quid sit appellatio. n. 16. Rot. Ro. diuersor. dec. 330. n. 2. p. 2. quia, vt inquit, Bal. in l. si actor, C. de appell. & in l. in fi. C. si de moment. poss. fuer. appell. primo enim causa principalis est mater, eiusq; appellatio filia. Caualc. dec. 40. sub n. 57. p. 2. Franch. dec. 637. n. 4. tū, quia causa, quę semel effecta est ordinaria, semper remanet ordinaria, & appellabilis, Lancell. de attent. lib. 2. c. 4. in præfat. n. 472. & c. 12. limit. 24. n. 18. Rot. diuersor. dec. 132. n. 1. p. 1. & Pontan. de alim. c. 19. n. 7. S. autē noster, tollit ambages, & i appellabilē dicit, sed tu lauda, S. & distingue pro conciliatione contrariorū, vt infra; cum Caualc. dec. 40. a nu. 51. p. 2. quòd aut capta a creditore fuit adiudicatę rei possessio, & appellatio a nullitatis deinde propositę sententia, super illo secundo decreto, recte concedenda est; aut nondū a creditore capta possessio fuit, & secundi decreti nullitas, eorum casu appellabilis est, & ita cū bonorum adiudicatorū victor

et or fuerit confectus, & inde si pro victo decretum fuit declaratum nullum, esset appellabilis, & iure optimo. Quia si semel executio effectum habuit, iam videtur extincta via executiva, & consequenter erit via ordinaria procedendum, ut obtigit in praxi legis à diuo Pio §. si post additum, ff. de re iud. ubi probari constat, quod res addicta creditori exequenti, vigore rei iudicatae pro solutione sui debiti, euicta fuerit, non potest amplius creditor via executiva agere: quia iam fuit extincta, et effectus executionis, ut notant ibi num. 1. Ias. nu. 1. et 2. et DD. in l. eleganter, ff. de pignor. l. si fundum, C. de euict. Parlad. lib. 2. rerum quotid. lib. 2. c. fi. 4. p. §. 16. n. 20. 21. Capic. dec. 43. Affl. dec. 16 et 335. n. 18. et ibi Vrsill. n. 13. Franch. dec. 50. n. 7. Gabriel concl. 129. vol. 1. Surd. conf. 145. Asin. de execut. §. 4. c. 2. n. 1. §. 7. c. 277. Conferunt, quae Ludou. tradit dec. Perus. 111. n. 9. 10. 11.

Valeant ergo haec pronunciata doctorum, sed preualeat semper §. nostri dispositio, quae doctrina plana est, suisque splendoribus incessanter irradiat, nemoque contra eum attetare praesumpserit, quia in oppositum minimè refragantibus veritas est in contrarium, et bene §. noster observandus erit, et suos ipse habet Orationes, et defensores.

- 4 Primo, quia finita non est causa principalis, si durat quaestio nullitatis scilicet ex Alciat. cōf. 52. n. 11. lib. 6. aliàs cōf. 410. in antiquis. nullitatis ergo iudicium est executium, ut principale, a quo secundum decre-

tum prouenit, sed in executiuis nō datur appellatio
 faltem suspensua Rit. 106. 117. 118. Cumia, & nos in
 Sole Ritus. Et hoc iuridicum est ex Surd. dec. 27. n.
 1. Gratia. dec. 229. n. 1. & alij passim, ergo neq; a nul-
 litate sn̄æ, quæ super secundo iudicio in executiuis
 lata est, ne vnum, denique iudicium diuerso iure cen-
 feat; contra tex. l. cum, qui ædes, ff. de vsucap. cum si-
 mil. Pro fundata praxi prædicta sunt infra scriptæ
 decisiones in Regno, ex quibus constat sn̄am super
 nullitate secundi decreti latā non esse appellabilem,
 ita decisum die 22. Decembr. 10. ind. pro D. Io. Petro
 Fallari, contra D. Ioseph Fimia in M. R. C. pro Vin-
 centio de Andrea contra Nicolaum de Messana die
 ult. Augusti, 3. ind. 1606. in M. R. C. et infinita exstāt
 decisa passim in Curijs primorū appellationum Cu-
 riæ Pan. et Stratecotialis Messanæ, vt pro Hierony-
 mo lo Vairo contra Paulum, et Habellā lo Vairo, die
 2. Iunij 5. ind. 1607. et pro Antonella Crisafulli, con-
 tra Antoniam Bucalo, die 15. Martij, 6. ind. 1608. et
 pro Io. Baptista Crispo contra Franciscum Mariā de
 Aliberto, die 6. Iulij 11. ind. 1606. et 1613. nec plura.

§. XLV.

Nella reuisione possa l'una parte adherire, come
 nell'appellatione.

PRacticam notare memento, quod reuisio, et appel-
 latio tādē iure cōis q̄ etiā de iure Regni in mul-
 tis

ris conueniunt, in aliquibus vero discrepant, & inter
 ter alia, in quibus conueniunt, hodie per præsentem
 §. datur alia conuenientia, videlicet inhærentia in
 iudicio, & sicuti vna de partib' collitigatricibus pōt
 alteri appellanti inhærerere, ita pariter, & reuidenti in-
 niti. Ratio est, q̄a reuissio, & appellatio a pari proce-
 dunt, ijs tantum casibus exceptis, quibus expressim
 de iure differunt, Surd. conf. 277. nu. 15. Tusc. concl.
 904. n. 12. Anna sing. 490. Peregr. conf. 79. n. 3. vol. 2.
 Boer. dec. 247. n. 9. Menoc. de arbitrar. q. 70. nu. 26.
 Roland. conf. 94. n. 11. 23. in vol. 1. & obtenta reuissio-
 ne idē operatur circa, ipsius causæ cognitionem, qd
 appellatio, Farin. dec. crim. 84. nu. 20. validumq; est
 de iure argumentum ab æquiparatis Nicol. Euetard.
 in loco a simili in principio. Tusc. litt. A, concl. 507.
 n. 29. Ofasc. dec. 92. n. 14. Cartar. dec. 66. n. 4. Coraz.
 dec. 39. n. 2. Viuius dec. 255. n. 19. Becc. conf. 8. n. 9.

Conueniunt pariter reuissio, & appellatio, in eo,
 q̄ disponit §. noster, q̄ habes ex infra scripta Practica,
 q̄ licet pars appellata non appellando videatur sn̄iæ
 acquiescere, adeò, vt aliud non possit petere quàm
 q̄ per sn̄iam consecuta est, nihilominus tamen, hoc
 verum si aduersario acquieuerit, sed si appellauerit,
 pōt appellatus adhærerere appellationi, & aliud pōt
 petere, & non solum simplicem cōfirmationem sn̄iæ
 obtentæ, prout aliàs teneretur ex c. quod consulta-
 tionem de re iud. & c. significauerunt de testibus, &
 c. concertationem, de appellat. in 6. alias inhæret. ex

Rot. dec. 23. tit. de re iud. in nouis. Aponte cōf. 61. n. 60. Pegue. dec. 195. n. 11. quod etiam procedit, & si is, qui adhæret, tres contra se snias retulisset, sic, vt non possit tertio appellare. Marant. tit. de appell. nu. 271. alios citat Peregr. conf. 18. n. 19. vol. 3.

4 Præctica mirabilis, quod si principalis renuntiet appellationi, vel alio modo desistat, non propterea tollitur adhærio. Gaill. lib. 1. obser. 122. n. 3. Costa dist. 34. n. 3. & subsid. remed. 56. n. 5. Aldou. conf. 65. n. 12. Surd. dec. 143. Schrad. de feud. p. 10. sect. 4. nu. 146. & fuit decifum in reuisione pro vtraq; parte procedendum ille, fuitq; sic terminatum de mense Ianuarij M. D. C. XI. Retraçantur ergo per præsentem §. decifio Mastril. 45. n. 16. 17. post Grimald. & Boniornu nostrates, & Valasc. consult. 51. n. 23. 24. & Affl. dec. 231. & Tusc. lit. S. concl. 904. n. 4. & admittitur consilium Ceph. conf. 422. & Gaill. lib. 1. obseru. 154. n. 11. Ioseph Ludou. dec. 59. Apôte cōf. 61. n. 57. qui n. 58. Addit id etiam ex officio posse iudicem, ex text. in l. ampliore. C. de appell. vide Giurb. dec. 30. per tot. cuius decifio Matte eiusdem §. cedit, & in parte obscuratur, quia multa, & plurima ex dictis disponente §. abrogantur, & sic locus est, l. derogatur, ff. de ver. signific. ibiq; Alciat. & Raynerius, os ergo quiescat, quia glossæ, & interpreti non licet, ambire.

§. XLVI.

IL cap. del Rito 98. della citatione ob lapsum semestris temporis; proceda anco nella Corte inferio-

feriore; e nelle cause executiue.

Tenor cap. Ritus est: Pendente causa in Magna Curia à sex mensibus infra, si pars Aduocatum, & Procuratorem habeat, nō est citatione opus, neq; ad concludendum, neque ad audiendum sententiā: à sex vero mensibus supra, Aduocato, & Procuratore licet præsente, ad concludendum; & audiendum sententiam, citari partem oportet.

1. Practicæ ratio est, quia stante lapsu prædicto præsumitur obliuio causæ inducta in animis litigantium; & ideo resurgendum est a somno, vt reuiuiscant oīa, in ipso iudicio actitata: & recolatur memoria meritorum eius. Et hoc in oībus Curis, & in oībus causis; nam de curiis inferioribus forte erat dubium, quia c. 98. loquitur tantum de M. R. C. hinc §. extendit ad aliam curiam non expressam; & etiam idem facit, de causis executiuis, ad quas idem capitulum extendit, quia non erat expressum.

2. Praxis formata est, quia citatio est sēper necessaria iterū elapsis sex mēsis, in duobus actibus, videlicet ad cōcludēdū, & audiēdū snām quasi dicat, q̄ a sex mēsis infra, in nullo actu requiratur alia citatio, a sex mensibus supra, sic; igitur non in aliis actibus, nam textus Ritualis loquitur cum implicatiua, neq; quæ facit hunc sensum, scilicet, in his requiritur, in aliis non; ex auth. de fideiuss. §. sed neque, nam si voluisset in aliis, utiq; dixisset eum implicatiua etiam, videlicet etiam ad concludendum: duplex enim reperio,

quod sit ampliativa, vna negatiua, idest exclusiua aliorum, & inclusiua exprefforum, alia affirmatiua oīum inclusiua. Hodie tñ citatio fit ad prosequendā causam, ob lapsum semestris temporis. Et ista est illa tertia vita Pet. de Greg. in tract. de iud. caus. feudal. q. 15. vbi aliam, & tertiam vitam, post alias duas, de quibus Corsett. lib. 1. qq. forens. q. 1. in fi. & pulchrè, & latius in q. 11. eod. lib. 1. quia etiam isto casu, ex quo a sex mensibus supra necesse est alia noua citatione, & per consequens inculcabitur contumacia secundum formam datam a Pet. de Greg. vbi sup. ait, §. proceda, nella Corte inferiore. ex Corset. vbi supra, & q. 12. & etiam in Curis, seu Tribunalibus Cōsistorij S. R. C. & ita decisiū in causa illorū fratrum de Polino, & Petri Pandolfo, in quibus fuit declarata nulla sententia lata ob lapsum semestris temporis, facit pragm. 8. §. 2. in tit. de offic. iud. M. R. C. & extendit ad Iudices Consistorij, & Magistros Rationales, & facit c. 136. Regis Caroli, vbi, quod, dicit de iud. M. R. C. intelligatur de Iud. Consistorij S. R. C.

3 & habet locum tam in actore, quā in Reo volente prosequi causam, eamque expediri faciendo. Corset. vbi supra, q. 12. nam licet reus veniat ab initio ad causam prouocatus, tñ pendente causa, post semestre, nullo modo, post illud semestre pōt, ferri snā siue ad instantiam rei, siue ad instātiā actoris, cum semper militet eadem ratio vniformis, nec plus dicit dictus de Corsetto, sed alia additur, & pulchra ratio, quia

- non sufficit reo, ac cōuento cōparere, nisi etiam expresse contumaciam actoris incuset, unde cum ratio
- 4 fundamentalis capituli sit, quod ideo est necessaria ista nova citatio post semestre, quia partes videntur in causa, & lite, aliter posuisse silentium; ut tetigi in principio; ideo consequens est, quod reus Conuentus, vult prosequi talem litem, pendentem, requirit, quod citet actorem, ipsiusq; contumaciam incuset, ex Paul. de Cast. in l. properandum, §. & si quidem, C. de iud. vbi notat text. in Auth. qui semel in verb. Reo postulante, C. quomodo & quando in d. l. ad pre-
remptorium. in verb. & primo, quis petat, ff. de iud. Canonistæ in c. i. extra de iud. & l. quæsitum, ff. de re iud. Ant. de Butr. in d. c. r. & hoc verū in causis sum-
marijs sola facti veritate inspecta, & ita decisum in dictis causis de Polino, & Pandolfo. & Corset. q. 13. b vbi sup. Ratio, quia ista citatio ultra semestre facien-
5 da sapit æquitatem, & defensionem, quæ non tollit per illam clausulā sola facti veritate inspecta. Gra-
uett. conf. 263. col. 2. & ultimo procedit in causis exe-
cutiuis, cum in causis principalibus, quam etiā in ar-
ticularis omnia dixit Corset. vbi sup. q. 13. in fi. ibi, il-
lud quoque. Qui subdit, qđ vbi, quis procedere vult
ad interpositionem secundi decreti fit citatio ad pro-
sequendum sollemnia.
- 6 Et hoc etiam si vero in iudicio, siue Tribunali pē-
deat causa principalis, in alio vero articulus. Corset. b
vbi sup. q. 14. procedit etiam cum Procuratore in-
stru-

structo, dummodo habeat in mandatis, Corsett. q. 15. Prouinzal. in l. nulla, C. de procurat. etsi sit mortuus dominus principalis potest sequi causam cum dicto tali eius Procuratore, licet de hoc dubitauerint Bart. & DD. Jaf. tamen dicit, quod sic. in d. l. nulla. sed limitatur in Procuratore Prælati, intelligere re integra, nam tunc potest reuocari mandatum. l. mandatum, C. mandati.

7 Potest tamen interrumpi hoc semestre, videlicet, se processus est visus per Iudices, vel sit allegatum; aut quid simile ita Corset. in d. q. 11. & q. 12. vbi supra. Nam currunt hi sex menses secundum intelligentiam communem, ab ultimo actu, Corset. lib. 5. alleg. suarum, & remissive ad additum ad Pet. de Greg. de iud. caus. feudal. q. 1. r. vers. aliam, & tertiam vitam. & Poudius hic, si ergo sufficit allegatio, bene dixit Cumia hic n. 15. licet reprehendatur a Corsett. d. q. 11. vers. hinc infero, Cumia quidem inter alios actus, quos recenset post Marantam adducit allegationem.

8 Sed a practico curiali ego quæro cur dixit c. 98. de duobus videlicet, ad concludendum, & sententiā audiendum, per particulam ad, quæ denotat modum ex Bar. in l. Insulam, §. quidam ff. si cer. pet. & non dixit ad terminos dandum, ad protestata præsentandum, ad subeundum. Ad literas de audientia testium emanandum est quasi restrictiue loquendo tex. ad illos duos casus, ergo si causa esset in eo statu, in quo non esset deueniendum ad illos duos, utique non videtur neces-

- 9 cessaria ista citatio? Respondetur quod illi duo actus sunt nimis, & magis praiudiciales, & conclusivius negotij principalis non sic de alijs, confirmo ex supradictis ad dictionem, neque; plura scribere calamus nequit ad presentis, §. praxim.

§. XLVIII.

- 1 **I**l creditore non possa, nel medesimo tempo tener carcerato il debitore; & adiudicarsi li beni, per l'istessa somma.

PRACTICA, quod licet sit in facultate creditoris eligere an velit agere in personā sui debitoris, eū carceribus mācipando, vel in eius bonis agere, & hoc ex potestate variandi in ipso contractu adiecta: attamen utrumq; non potest nimisum personam carcerando, & bona sibi adiudicando; simul procedere pro eodē debito, & hoc est iusta praxis §. nostri.

- 2 Hinc est, c. 127. Ritus tenoris sequentis Itē si fuerit facta executio contra aliquē in casibus prædictis, & habuerit effectū in personā, liceat creditori redire ad bona pro toto debito ipsius, & si redierit ad bona pro toto debito, ex carcere debitor, facta prius satisfactione debiti ex bonis prædictis; si vero creditor primo elegerit bona, quæ sufficiant ad satisfactionē totius debiti, & expensarū, interesse, nō liceat ei amplius redire ad personā, secus si bona, non sufficiāt, vel non essent expedita, quo casu quatenus suffice-

rent,

rent, & essent expedita, fiat adiudicatio bonorum, quatenus vero non sufficerent, vel non essent expedita, pro eo, quod restat, possit redire ad personam dñi tamen non sit infra vnciam, vt sup.

Tam ergo constat, quod ex isto capitulo tamquam a patre, gignitur iste §. tamquam eius filius.

- 3 Practica propterea, quod sunt incompatibilia hæc duo; videlicet carcerare debitore, & eius bona sibi adiudicare simul, & semel, pōt tñ variare de persona ad bona, non tñ de bonis ad personam, nisi bona nō sint suffectura ad concurrentem quantitatem debiti. Consuetudo Panormitana c. 22. & Boer. dec. 295. n. 10. & in l. consentaneum, C. quomod. & quād. iudex; qui dicit, q̄ vna executione inchoata, alia non impediatur, nam tunc debitores se obligant ad carcerationem personarum, & ad bona distrahenda, cum pacto illo, quod vna executione inchoata; altera non impediatur, & ita dicunt Regnicola, q̄ in dies fit, et in personis ipsorum debitorū, & isto modo vtimur in Regno; quod valeat contractio inter dictas partes, ex vi contractus executiui, est tex. in l. creditores, C. de pignor. Modern. in tract. de processibus executiuis p. 1. c. 1. sub n. 1. Negus. de pignor. p. 4. princip. nu. 5. sentit hic Boniorn. & in c. 101. vbi dicit, q̄ si in apodixa non negata dicat, vt habeat, executionem paratā, ac si esset instrum, exequibilis est, dicit Bal. conf. 275. vol. 3. & in l. 3. C. de pignorib. vbi ipse Boniornus adnotauit ex Decio conf. 494.

Alia

§. XLVII.

105

4 Alia practica, est ita si dicatur per similem sermonem fiat executio breui manu, cap. Rit. 119. in textu, & in cap. 121. & tantum est dicere; ac cum celeritate, l. 3. §. fin. ff. de donat. inter virum, & uxorem l. licet, §. quoties ff. de iur. dot.

Noster autem §. tollit id, quod alij imputant debitori qui non soluit Bald. in l. qui legat. C. ut in poss. leg. & in Auth. quæ supplicatio. C. de precib. Imp. offer. & in c. 1. §. Item si vassallus col. 1. si de inuestit. feudor. controuers. fuerit, & in l. Ordo. C. de execut. rei iud. Abb. cons. 43. lib. 2. qui concludunt, quod simul, & semel possunt cumulari in executiuis istę duę diuersę vię, missionis scilicet in possessionem, bonorum, & capturę personalis, donec creditori actualiter satisfiat, Bald. in l. 2. C. de restit. milit. & in c. contingit, col. 10. extra de dol. & contum. Hypp. de Marf. l. vni⁹ §. si. n. 36. ff. de quæst. vbi multos allegat, Alex. cons. 145. col. 1. lib. 2. Marant. in spec. disp. 6. n. 2. Canonistę in rubr. de eo, qui mitt. cum similib. per Dec. cons. 12. & 460. n. 9. quia vtrumque remediũ creditori datur, per quod eundem effectum consequitur, id scilicet quod sibi debetur, & singul. 83. Intrigl. & istũ conflictum doctorũ euitat §. & est lis finita. non obstante ratione contrariorum, quia videlicet, quādo electio non trahit secum executionem, id est solutionem tũc admittitur variatio, per ea, quę declarat Bart. in l. apud Aufidiũ ff. de opt. legat. Bald. in l. si cū dotem §. eo autem ff. sol. matr. ergo si traxit ipsam

executionem solutionis, cessat tunc variatio voluntatis, prout in simili dicimus, propter obligationis vinculum l. sicut C. de oblig. & act. vel propter ius alteri quæsitum; arg. l. si. C. de pact. & quæ notat Glossa d. §. eo autem. faciunt notata per Alex. ad Bartol. 1. duo ex tribus ff. de rei iud. & Dyn. in reg. quod semel de reg. iur. in 6. & faciunt adducta per Abb. conf. 11.

- 7 Videbatur ergo esse licitam variationē ab electione semel iam tētata, & notarij ex stilo, & clausula habeant, quod ad evitandum ambages, ponunt cum potestate variandi, de qua Podius cap. Rit. 117. & Boniornus in c. 116. in eorum apostillis patet ergo ex §. nostro quanta in paucis contineatur doctrina, qui tanquam gemma pretiosa, licet parum, maximi tamē est valoris, & pretij; & per eum omnes sunt sublatae difficultates ipsius Ritus.

§. XLVIII.

LA reductione ad arbitriū boni viri, stante il pacto de non opponendo, non suspendat l'executione dellaudo.

- 1 **P**Ractica. quod reductio ista est similis appellationi nam ad hoc ut appellatio deoluat, & suspendat sufficit aliquid deducere, quod si probaretur, ubique releuaret appellātem, & hoc de iure cōmuni Riminald. conf. 356. n. 2. 3. 4. lib. 2. & Laderch conf. 98. col. 4. post mediū, vers. & satis erit in libello, vbi respon-

respondet contrarijs, Alex. conf. 116. n. 15. lib. 3. & ante eos Bald. in l. 1. C. de his, quæ pœn. nom. Lanfranch. in c. quoniam contra, de probat. in verb. interlocutoria, & appellationes, in vers. decimoquinto fallit, ubi etiã dicit, quod ita in practica servatur, Benintend. decis. 15. iuxta finem, vers. Adde Lanfranch. Viuius decis. 276. vers. & hinc est. Sed ultra hæc de iure Regni, scimus ex dictis supra, quæ causæ sint appellabiles, quæue nō sint tales, & quod ob dignitatū Tribunalis, non datur ab aliquibus appellatio. Reductio tamen ista vi præsentis §. non admittit suspensionem, ab executione laudi, licet reducat causam ad dictum arbitrium deuoluendo, non tamen supponendo, & causatiue dicitur hoc contingere ex vi pacti de non opponendo.

Cessat ergo communis opinio in cōtrarium, quæ volebat, quod pendente reductione ad arbitriū boni viri, executio laudi suspēditur, ita Bald. Abb. Frac. Alex. & alij allegati per Marant. p. 3. 6. p. princip. art. 2. sub nu. 110. vers. reductio, Boer. qui dicit servari in pract. decis. 461. n. 24. & seq. Bero. conf. 1. nu. 93. lib. 2. Lanfranch. decis. 261. late Gargis. Patroc. n. 3. ubi, ait, communem, & veriore; AEmilian. cōf. 47. n. 18. & conf. 48. ubi late Magon. decis. Luc. 98. n. 33 & refert in iudicatum, & post multos Lancellott. de attent. c. 16. tit. de assent. reduct. ad arbitr. boni viri. pend. n. 10. cum seq. qui super hac re, quinque appor-
tat opiniones, & supra dictam opinionem dicit ve-

riorem, communemque, & frequentiori calculo receptam, & ampliat non obstante statuto tribuente executionem laudo pendente dicta reductione, ut ibi n. 37 & seq. & Mastrillus, ait, in Regno sine difficultate procedere, quando est petita infra decem dies per doctrin. Socce. Sen. quam dicit approbatum per sollemnes doctores Italiae, & ex nostratibus etiam, per tex. in l. Iulianus n. 12. ff. de condit. & demonstr. quæ fuit Baldi in l. nam, & postero, in principio ff. de iureiur. & sic ita iudicatum tam in M. R. C. quam in Tribunalis Consistorij, & præsertim pro Hieronymo Staiti contra Iacobum Staiti. tam in d. M. R. C. quam in ipso Consistorio, de Anno 1596.

4 Practica in renunciatione istius reductionis ad arbitrium boni uiri, an teneat, non obstante læsione enormi, & enormissima, & si ea admitteretur, attamen ad minus non suspenderet, & aliquid operetur renunciatio. Angel. conf. 172. incip. laudum, & conf. 187. Beltran. conf. 5. lib. 1. refert, & sequitur Lancellot. d. c. 16. n. 41. maxime quoad effectum suspensiuum, & consuluit Gratus conf. 34. lib. 1. Gabriel concordando opiniones conclu. 3. tit. de arbitr. n. 8. Boer. decis. 184. n. 26. ante finem, uel nisi actum esset, & hoc ampliatur si ita fuisset per partes conuentum in actu compromissi, ut sæpe solet fieri. Antonius de Amatis decis. 17. qui testatur ita fuisse decisum, & Ursillus decis. 132. n. 4. Sed non obstante renunciatione, semper admittitur reductio, & ista uera est sententia, &

verior. in praxi Alex. conf. 39. lib. 7. Socc. lun. conf. 8. n. 10. & 11. lib. 1. Ceuall. q. 89. n. 4. & q. 92. comm. Contra comm. Bertazol. conf. 120. Magon. decis. 58. n. 1. Marant. p. 6. act. 1. n. 127. vers. sequitur ergo, & operetur effectum suum, non obstante pacto, & statuto in contrarium; Seraphin. priuil. 136. n. 7. de iuram. & Bertaz. vbi sup. Bero. conf. 33. n. 1. & vt concludamus, quod maxime procedit, quod non datur suspensio, accedente pacto de nō opponendo adiecto in actu compromissi secundum Ferdinand. Boniorn. in suo repertorio in verbo reductio, & ita obtinuisse in causa Baronis Sancti Fradelli contra Baronem Ficarra. optime ergo procedit §. noster, de quo haecenus.

§. XLVIII.

LE donne non si possono carcerare per la promissione di ratho.

PRactica bona est, & de iure ob reuerentiā sexus, obseruanda. Quia mulieris persona, priuilegiata est. vulgatis iuribus.

Li porteri riferiscano le citationi, fatte in partibus infra giorni vinti, quali elassi s'intendano circōdutte.

DE materia circūductionis, vide, quæ dicta sunt, de elapso semestris temporis supra in practica §. 46. nam ibi dicta, hic mihi stipulor.

LE restitutioni probatorie si diano conforme al Rito ne in questo il giudice habbi altro arbitrio.

DE his restitutionibus agitur in Ritu, nimirum in capitulis infra scriptis videlicet restituibiles personæ, quæ sint, c. 134. restitutio in integrum non impedit executionem sententiæ c. 116. ad hoc ut concedatur tria copulatiue requiruntur. c. 118. & c. 18. & 96. & 187. & c. 96. & c. 189. ubi de materiæ complemento.

§. LII.

AL citato quatenus, nõ si diano altre restitutioni, quando le date al principale siano state notificate.

PRactica quia citatus, quatenus, reus est voluntarius ex Dec. ex Fel. c. cum inter n. 16. de exception. Decian. cons. 54. n. 1. Surd. decis. 26. n. 7. 8. Viuius decis. 30. n. 1. Rot. Gen. decis. 143. n. 7. Quia ex transuerso venit Rot. Gen. decis. 13. n. 1. & decis. 143. Affl. decis. 15. Cornaz. decis. 29. Tusc. concl. 83. n. 3. ideo bona est practica 55.

§. LIII.

LE lettere de audiētia testium si debbiano figillare tra quattro giorni, e se vi fosse dato impedimento; infra altri quattro, da contarsi del leuato impedimento notificata la parte.

PRactica leuis est, sine onere, sed expeditiua negotiorum, & sunt sublatae multæ ambages, & angustia curialibus, & partibus ipsis collitigantibus. Ad

SIVLIIII.

131

ornamentum, & laudes M. R. C. quæ semper solita est parum, expeditumq; atque sincerum amare procedendi modum, & primum sibi, & inde alijs carijs legitimum imponere nomen.

non habet

de, bôp. p. m. q. s. LIII.

IL termine delle lettere de audientia testiû non possi passar giorni trenta, & non possi prorogarsi più d'vna volta, a giorni vinti solamente.

PRactica noua, habita pro derogata antiqua, secundum quã recesserunt ab aula capitula Ritus. quantum ad terminum 40. dierû; tam citatorialium, quã responsalium; de quo c. 26. & Mutanu. 39. & 40. & Maurig. not. 89. & 91. & ibi in forma, &c.

Sanctum

de, bôp. p. m. q. s. L V.

IL termine, ò istanza del trimestre della causa oppositoria corra dal giorno dell'interlocutoria chiara del reijciantur.

PRactica istius §. concordat cum altera practica §. 16. in verbo corra dalla chiara, e non dall'oscura, quantum ad merita vtriusq; sententiæ, claræ, vel obscuræ; quare ad ibi dicta me refero.

§. LVI.

IL secondo decreto sopra beni feudali basti signarsi per li giudici Ciuili della Regia gran Corte.

§. Non fert notationem, quia se ipsum illustrat sui claritate, & lumine.

§.LVII.

§. LVII. & ultimo.

LE persone, che possono godere la dilatione delle
 eth Toniare. e Trappiti conforme alle pragmatiche,
 si debbiano matricolare nella gran Corte altrimenti
 non godano.

PRactica secundum Castill. decis. 39. nu. 4. quòd, ad
 hoc, ut quis possit gaudere foro requiritur, quod
 sit matriculatus, in dicto officio, & quòd probetur
 per ipsum, qui vult gaudere, exercitium dicti officij,
 & cōtinuatio ipsius Bartol. in l. scrinearios, vbi Frac.
 de Aret. in 2. notab. Corn. cob. vers. not. secundum
 Bartol. Deci. in 2. notabili C. de testam. milit. Vinc.
 de Franch. qui bene loquitur more suo, decis. 480 per
 totam Imol. in clem. vnica n. 9. de Reliq. & venerat.
 Sanctorum.

Sume igitur, bonique consule, bone lector, & li-
 bellum hunc veni mecum voca, tecumq; porta, &
 vale, & frueri.

Debetur soli Gloria, vera, Deo.

. Impr. de la Riba V.G.

. Impr. de Blasch. P.

I N D E X

D V P L E X E G R E G I V S O P E R I S,

vnus quidem conclusionum Alphabetica summa,
propositarum ex ipsis Paragraphorum
textibus desumptus.

In quo

*Prior numerus Paragraphos, secundus verò folium arguit, & hic
est primus.*

*Alter verò, & hic erit posterior, rerum notabilium ex ipsis notationibus
depromptus est, in quo*

*Prior numerus §. secundus verò folium, tertius quidem folij numerum
præmonstrat.*

Index primus incipit ita.

Apellabiles sunt causæ
bonorum patrimonialium Clericorum, §. 13. fol. 23.
Appellatio interponatur si sententia clara, & non obscura, §. 16. fol. 27.
Appellabilis non sit causa viduæ cepta tempore viduitatis, & finita tempore, quo reperiretur nupta, sed si cepta sit tempore eius constans matrimonij, & terminata tempore viduitatis, est appellabilis, & ibi ratio, §. 22. fol. 20.
Appellabilis non est sententia

per quam declaratur decretum nullum, 44. fol. 93.
Appellationem circa in causarum commissionibus statim sub quibuscunque clausulis, etiam si alterutra ex partibus dissentiat exceptis commissionibus factis absque prolatione interlocutoriae in causis vnc. triginta infra, in quibus admittatur appellatio quo ad effectum deuolutiuum tantum, & dumtaxat, & non mutatur natura causæ, §. 4. fol. 10.
Appellabiles non sunt causæ personarum priuilegiatarum

P

in

I N D E X

in cap. Ritus 139. etsi dictæ
personæ deperderent in li-
te, §. 5. fol. 11.

Appellabilis non sit minoris
causa patrem habentis in-
habilem, §. 6. fol. 12.

Appellationis priuilegio non
intelligitur præiudicatum per
modum procedendi ordi-
narium contentum in Ritu
133. §. 15. fol. 27

Appellabile circa in Ritus cau-
sis 133. retinet priuilegium
causarum, 10. fol. 14.

Apodixarum ad Tabulam, vel
Bancham vigore executiue
proceditur in bonis debito-
rum, 27. 61.

Adherentia datur in reuisione
sicut in appellatione, 45.
fol. 97.

Anni lapsus dati executioni
sententiæ à clara. & non ob-
scura cucurrit, eoque elap-
so per viâ cedulæ condem-
natoriæ agitur in M. R. C.
pro executione sententiæ,
etiam late in Curijs inferio-
ribus, 26. 58. 59.

Aduersus probationes de-
fensorias factas in termino
reprobatorio possunt fieri
reprobationes, §. 29.
fol. 68. 69.

Bonorum Patrimonialium
causæ Clericorum sunt
appellabiles, §. 13. fol. 23.

Biennium reuisionis, & con-
trarij imperij de cætero cur-
rat à die scientiæ iudicialis
tantum, §. 43. fol. 92.

Creditor non potest eodē
tempore in carceribus
detinere, & sibi debitoris
bona adiudicare pro eadē
summa debiti, §. 4. fol. 103

Commissiones causarum sta-
tim sub quauis clausola nō
mutant naturam causæ cir-
ca appellationem, licet al-
terutra ex partibus nō dis-
sentiat, exceptis his comis-
sionibus, quæ fuerint abso-
lutione interloquutoria
in causis vnc. triginta in-
fra, in quibus admittatur
appellatio quoad ad deuo-
lutum tantum, 4. 10.

Causæ miserabilium persona-
rum sunt inappellabiles,
§. 5. fol. 11.

Causa minoris patrem habentis
inhabilem sit non appel-
labilis, 6. 12. fol. 101. 102.

Causa dotis de paragio non
est

est appellabilis, 9. 20. & 21.
 Causa viduæ incepta tempore
 viduitatis, si terminetur tē-
 pore nuptiarū, est inappel-
 labilis, sed incepta tēpore,
 quo est maritata, & termi-
 nata tempore viduitatis, est
 appellabilis, S. n. fol. 20.
 Causæ vniuersitatis sunt non
 appellabiles, & continetur
 in cap. Ritus 133. S. 12. f. 21.
 Causarum feudalium interlo-
 cutoriæ sunt inappellabiles
 ex præheminentia M. R. C.
 14. 23.
 Causa Clericorum bonorum
 patrimonialium est appella-
 bilis, 13. 23.
 Causæ, in quibus adest mix-
 tura, seu concurrunt per-
 sonæ priuilegiatæ, & non
 priuilegiatæ de quibus ha-
 betur in capitulo Ritus 133.
 in rebus indiuiduis sūt inap-
 pellabiles in rebus verò se-
 paratis attenditur priuile-
 gium personarū, 15. 25. 26.
 Conclusionem facta in causa in
 M. R. C. si præsentetur scrip-
 turæ ab extra, & petatur ter-
 minus ad reprobandum cō-
 ceditur sine periculo per-
 emptionis instantiæ, 34. 75.
 ad fol. 80. vide in verbo

hermodicium supra confes-
 sio facta coram iudice, pōt
 inde procedi vigore dictæ
 cōfessionis tam coram ipso,
 quàm etiam coram alio quo-
 libet Iudice, cap. Ritus 112.
 S. 25. fol. 55. 56. 57.

Condemnatus in actione reali
 possit audiri in reuisione,
 dūmodo ex eo nō impedia-
 tur sententiæ executio n. 31.
 69. ad 70. contrarium tam
 in M. R. C. quàm etiam in ip-
 so Consistorij tribunali ha-
 bet locum, 32. 71.

Cessionis bonorum in causa nō
 audiatur debitor, nisi posi-
 tus in carceribus, 40. 89.

Citatio circūducta ob lapsum
 semestris temporis procedit
 etiam in Curijs inferioribus,
 & in causis quoque execu-
 tiuis, 46. 90. ad 103.

D

Donatio propter nuptias
 est insinuanda, ita & cō-
 tractus subiugatorius factus
 ex causa dotis, S. 1. fol. 1. 3. 4
 Decretū necessarium in cōtra-
 ctibus minorū interponatur
 præcedente causæ cognitio-
 ne, 33. 72. & seqq.

Debitor existens carceratus,

nulla possidens bona possit
audiri minime obstare pacto
de non opponendo, 41. 90.
Decretum secundum quare
nullum, vide infra in verbo
secundum, 42. fol. 91. & 92
Decreto nullo declarato talis
declaratoria sententia non
est appellabilis, 44. fol. 93.
ad 96.

E

Exceptio hostica, & de
eius materia, §. 20.
fol. 34. ad 45.

H

Hermodicij materia in
quibus locum habe-
at Tribunalibus, ibidem,
vide in verbo conclusione
facta in causa supra, §. 17.
fol. 29. & seqq.

I

Individuæ res, quomodo se
habeant, & quomodo se-
paratæ in, & circa appel-
lationem, §. 15. & §. 16.
fol. 25. & seqq.
Iudicium agitatum coram

Iudicibus subrogatis M. R.
C. illarum causarum, quæ
numerantur in cap. Ritus 133
circa appellationem suam
habet privilegium, §. 10.
fol. 9.

Iudex subrogatus sapit natu-
ram sui iudicis principalis,
cui subrogatur, ibidem
eodem.

Instantia liquidationis anni lata
interruptione, intelligitur
perpetuata ad alterum annū
39. fol. 86. & 87.

Instantia biennij reuisionis, &
contrarij imperij currat de
cetero tantum à die scientiæ
iudicialis 43. fol. 92.

Inherentia par, in reuisione
sicut in appellatione est,
45. vide supra in verbo ad-
herentia. fol. 96.

Instrumentum se referens ad
aliud instrumentum habens
expressam dicitur habere viam
executiuam, 21. fol. 45. &
seqq.

Insinuatio in contractibus sub-
iugatorijs ex causa donatio-
nis propter nuptias factis,
deinceps fieri debet, §. 1.
per plura.

Interlocutoria causarum feu-
daliū, sunt inappellabiles
ex

I N T E X

ex præeminentia M. R. C.
§. vt supra.

Interruptio dicitur fieri de
prescriptione annali capien-
di possessionem, seu exe-
quendi decretum, vel senten-
tiam si vario pretio res fue-
rint adiudicatæ, vel pro vno
debito deque illarum vna
fuerit possessio capta infra
annum, tunc enim facultas
capiendi possessionem alia-
rum perpetuatur ad alium
annum 23. fol. 50. & seqq.

I

Lapsus anni in executione,
vide in verbo anni lap-
sus supra.

Lapsus semestris temporis ci-
tationis remittitur in verbo
citatio supra §. 46.

Litteræ de audientia testum
figillari debent infra dies
quattuor, etsi detur impe-
dimentum infra alios dies
quattuor numerando à die
sublati impedimenti data
notitia parti, §. 53. fol. 110.

M

Minoris causa patrem ha-
bentis inhabilem fit nō

appellabilis, §. 6. fol. 14.

Modus procedendi ordinarius,
siue iuxta formam pragma-
ticæ non intelligitur præiu-
dicare priuilegio appella-
tionis cap. Ritus 133. §. 7.

Modus procedendi ex abrupto
dato termino extraordina-
rio permittatur tantum in
causa nullitatis iudicialis,
vel extraiudicialis, 8. 9. & 20

Magna Regia Curia ciuilis, &
criminalis in quibus com-
municet, & plura circa hunc
articulū 181. fol. 33.

Mulieres non possunt carcerari
ex rathi promissione, §. 49.

N

Nullitatis iudicialis, vel
extraiudicialis dato ter-
mino extraordinario in cau-
sa tatum permittitur modus
procedendi ex abrupto, &
est tunc sententia non appel-
labilis, & terminus fit vnus
ad arbitriū Iudicis, excepto
quod persona conuenta non
sit priuilegiata, §. 8. fol. 17.
& 18.

Nuptarum mulierum causæ in-
ceptæ tempore quo viduæ
reperiantur, & inde termi-
natæ

natae tempore quo sunt nuptae, an sint appellabiles, necne? §. 11. fol. 20.

Non procedit cap. 184. Ritus de hermodicio in Curia Praeturae Panormi, & quare, §. 19. fol. 33.

Nullius decreti declaratoria sententia est inappellabilis, §. 49. fol. 53. & 54.

O

O Rdo Catholice Maestatis de insinuandis contractibus subiugatorijs insertus in Constit. pragmaticalib. Marci Ant. Columnae olim Proregis de caetero seruandus est pro causa dotis, & donationis propter nuptias, sufficit registrari cum die, anno, & personis, causa summa subiugationis, §. 1. latè.

Obligationes factae per mulieres pro causa earum virorum, sunt ipso iure nullae, excepta causa redemptionis captiui viri, §. 3.

P

P Relationes quando possint reprobari, & ubi, &

quomodo, vide in verbo aduersus supra in littera A.

Personae priuilegiatae quae possunt gaudere dilatione conuentionum, & trappitorum, iuxta Pragmaticas, debent matricolari in M. R. C. alias non gaudent, §. 57.

Patrem habentis inhabilem minoris causa appellabilis non est, §. 6. 12.

Procedendi modus ordinarius, seu iuxta formam pragmatice non intelligitur praedicare priuilegio appellationis contento in ritu 133. §. 7 fol. 15. 16. 17. 18. 19.

Priuilegium circa appellabile retinetur in causis Ritus 133 coram iudicibus subrogatis M. R. C. §. 10. fol. 14.

Personae priuilegiatae quid influant in causis habentibus mixturam personarum priuilegiatarum, & non priuilegiatarum circa appellationem, §. 15. fol. 25.

Pingueualens concessum à Ritu, non competit quando, si facta la distrattione, virtute sententiae praeterquam quod si sententia haberet originem à contractu, §. 24. fol. 53.

Prorogatio probatorij termini in

I N D E X.

In causis fit particitata, alias
erit nulla, §. 28. fol. 61.

Pignus intelligitur adiutum;
capta reali possessione, §. 38
fol. 84.

Porterij referant citationes in
partibus factas infra dies vi-
ginti, quibus elapsis intelli-
gantur circumductæ, vide
in verbo citationes.

Reprobaiones quando, &
vbi, seu in quo casu fieri
possint, vide in verbo aduer-
sus in littera A. supra.

Res indiuiduæ, & res diuiduæ
quomodo se habeant circa
appellationem, §. 15. fol. 25.
Reuisionis iudicio audiatur li-
tigans per eum non impedi-
ta reuisionis obstaculo ip-
sius sententiæ executione,
§. 55. fol. 65.

Reductio ad arbitrium boni vi-
ri stante pacto de non oppo-
nendo non suspendit execu-
tionem laudi, §. 48. fol. 106

Restitutiones probatoriæ dan-
tur iuxta formam Ritus, ne-
que in hoc iudex habeat
aliud arbitriū, §. 51. fol. 110.

Restitutiones aliæ non dantur

citato quatenus, quando da-
tæ ipsi principali conuento
sunt, & notificatæ, §. 52.
eodem fol. 110.

Secundum decretum in feu-
dalibus satis est signari per
iudices ciuiles in M. R. C.
§. 56. fol. 111.

Secundum decretum est nullū
non præstita fideiussione, in
casu succumbentiæ iuxta for-
mam interlocutoriæ, etiam
parte non petente, §. 42.
fol. 91.

Sententia declarans decretum
nullum, est inappellabilis,
§. 44. fol. 93. vide in verbo
decretum, & appellabilis
non est supra, in verbo nul-
lum.

Terminus ad redimādum
mensium quattuor datus
à Ritu, currat à die realis pos-
sessionis, & intelligatur etiā
datus tertio, qui velit redi-
mere bona ad vtilitatem de-
bitoris, §. 22. fol. 48.

Terminus in causis statim com-
missis

I X N D E X.

missis fiat parte citata, etiam si daretur in iudicio, vide in verbo in causis.

Terminus ad disputandum in causis feudalibus mensis vnius, sufficit semel dari, etiam mutata sede, §. 35. fol. 80.

Terminus dierum quindecim non est de substantia processus dicto, §. 35.

Terminus litterarum de audientia testium hodie non est ulterior dierum triginta, nec possit prorogari, nisi semel ad dies viginti tantum, §. 54 fol. 111.

Terminus, seu instantia trimestris causae oppositoriae currat à die interlocutoriae claræ ipsius Reijciantur, §. 54. fol. 111.

Testes in vim extremorum recepti, repeti debeant in cau.

sa oppositoria, parte citata §. 37. fol. 82.

Tentata reuisione non introductis scripturis, potest tentari contrarium impetiri, quod competat semel tantum cuilibet ex partibus, §. 36. fol. 81.

V

VIduarum causæ, & inde nuptiarum, vel contra quando sint appellabiles, quando vero non, vide §. 11. fol. 20.

Vniuersitatis causæ sunt non appellabiles, & comprehensæ in cap. Rit. 133. §. 12. fol. 21.

Viam executiuam habet instrumentum, quod se refert ad aliud expressam habens, §. 21. fol. 45. & seqq.

Haftenus de primo Indice.

I N D E X

NOTABILIVM RERVM,

IN QVO PRIOR NUMERVS PARAGRAPHOS,

*Secundus verò folium, Tertius quidem folij numerum
præmonstrat.*

A.

AN quando est facienda insinuatio
debeat citari donator, vel eius he-
redes, & dic quod sic, nota §. 2. nu. 5.
fol. 8. & quomodo id intelligatur,
ibid. de iure cōmuni, remissive.
Actus nullus non interruptit decen-
nium §. 21. n. 11. fol. 47. actionis no-
mina hodie non exprimuntur in li-
bello, §. 23. fol. 50. num. 5.
Annus datus executioni sententiæ pon-
deratur, §. 26. per tot. fol. 58. siue de
actione per viam cedulae, nu. 1. an
possit exequi per omnes curias, sicut
ab vna ibi de curijs locorū, & de ha-
bentibus et merum, & mixtum im-
perium, & quod M. R. C. est caput,
fons, & origo, & per vnum magistra-
tū existētē in territorio alterius quod
non potest exequi, nisi de voluntate
ordinarij, ibi per totum in 1. 2. 3. 4.
5. 6. & 7. fol. 58. & seqq.
Apodixæ ad tabulam vbi quantum ha-
beant roboris §. 27. fol. 61.
Antiqua praxis cessauit per quam ante
§. 28. in vsu erat, prorogationē ter-
mini non scribi parte citata, sed tñ
per copiam termini positam in scri-
pturis, in quibus erat visa Iudicium,
qui retulerant prorogationem in
causis fiscalibus, hodie verò fit p. c.
in d. §. 28. nu. 10. fol. 65.
Appellatio, & reuissio in quibus conue-
niāt, & in quibus differāt, §. 45. f. 96
Appellatus dicitur acquiescere sētētiæ,
sed data appellatione, potest ei ad-

hærere. ibid. num. 3. & nota mirum
quod licet appellans desistat, & re-
nuntiet, non tamen tollitur appella-
to adhaesio, ibidem nu. 4. fol. 92.

B

Bienmū reuissionis, & contrarij Im-
perij quando currant, §. 43. f. 92.

C

Confessio ex ore proprio inducit
probationem. & pōt incōtinenti
facta reuocari, & declarari, & quali-
ficari, sed in libello porrecto non,
nisi solutis expensis, & est duplex
qualificata, & simplex, & iudicialis
simplex generat officium Iudicis ad-
ministratiui iustitiæ, vel facta
coram omni iudice, §. 25. num. 1. 2.
3. 4. 5. 6. 7. fol. 56. 57.

Contraeus subiugatorijs, quæ requirāt
§. 1. & 2. nu. 1. & 2. fol. 2. & 3.

Cessante præiudicio alterius an elapso
termino dierū triū, & mensis vnus,
vel mensium sex, secundum contin-
gentiam facti, possint vltius regi-
strari, vide auream doctrinam Baldi
§. 12. num. 3. fol. 7.

Causa summaria, quando, & quo casu
est appellabilis, non obstante statu-
to, vide notata §. 5. nu. 1. fol. 12.

Causæ appellabiles quæ sint, quæ vero
non, §. 7. nu. 1. & 2. fol. 13. & 14.

Causæ natura quando attenditur, ibidē
nu. 5.

Causa ordinaria, an possit fieri summa-
ria, vel summaria fieri possit ordi-
naria, & quid suppleto malitia par-

A

tis

tis protrahētis litem, vide §. 7. nu. 8.
& 9. fol. 17.

Causa dotis de paragio hodie an sit ap-
pellabilis, §. 9. nu. 1. fol. 19. & nume-
retur inter causas summarias, ibid.

Causae Vniuersitatis an sint appellabi-
les, §. 12. nu. 1. 2. & 3. fol. 24. & quid
veniat appellatione Vniuersit. ibid.

Clericorum bona patrimonialia non
habēt priuilegia, & sic eorū bonorū.

Causae sunt appellabiles §. 13. fol. 21.

Causa articuli, seu tentata nullitate, vel
reuisione, vel alio quocumq; permis-
so remedio introducto ad C. S. R. C.
procedit in cognitione meritorum
causae principalis, §. 14. num. 4. & 5.
fol. 23. 24. & 25.

Causa diuidua, & indiuidua, priuile-
giatarum, & non priuilegiatarum,
personarum, & de separatis, & non
separatis, deque multis ad hanc ma-
teriam spectantibus, §. 15. fol. 27.

Conclusum in causa ex sui natura, & ex
priuilegio M. R. C. quantum opere-
tur, vide §. 17. fol. 29. per tot, & de
multis eius annexis, & connexis de-
pendentibus, & emergentibus, ibid.

Commissio causae, & illa quod Prorex
ex prouisione sua viceregia commit-
tit, quae commissio vanum est dicere
quod annihilauit Riturum §. 29. nu. 1.
& 2. fol. 66.

Copia productorum, seu probatorum
petenti dari debet, §. 30. nu. 3. f. 68.

Contrarium Imperium, hodie habet
locum in Tribunali Consistorij S. R.

C. §. 32. fol. 70. & 71.

Conclusio causae, & periculum perem-
ptionis instantiae, & quomodo re-
scindatur conclusū, §. 34. nu. 8. f. 75.

Cessionis bonorū hodierna iura, & pra-
xis, §. 40. fol. 88. & 89.

Creditor non potest simul carcerare, &
& bona sibi adiudicare, sui debitoris
licet habeat, ex contractu facultatem
uariandi, ex fūlo Notarij, & an hoc

fit perpetuum verum post electionē
agendi, §. 47. nu. 1. & 2. & an sint in-
compatibilia carcerare, & bona sibi
liberare, fol. 3. & an si dicatur fiat
executio breui manu id, quoque
contingat, an istae diuersae viae
possint. Cumulari simul, & simul
possessio bonorum, & captura per-
sonae, §. 47. nu. 5. quid si electio tra-
hat secum executionem, num. 6. fol.
103. & seqq.

Donationes Dolosae, & fraudelo-
sae per contrahentes factae in cau-
sa matrimonij, vel in prauiudicium
tertij, quo vitio, & poena laborant,
& quo termino reguntur, vide sint, &
vbi, §. 2. num. 1. fol. 5. & 6.

Donatio, vel actus, si nulliter fiat, illam
impugnare potest, etiam contra fa-
ctum proprium, alter ex contrahen-
tibus, §. 2. num. 4. fol. 7.

Donatio quae reperitur in Archivio,
praesumitur insinuata, §. 2. nu. 7. f. 8.

Donatio facta Ecclesiae, vel Clerico, an
pari passu debeatur insinuari, vel non,
§. 2. num. 8. fol. 9.

Donatio facta non seruata forma, & an
sit nulla, vel veniat annullanda, §. 2.
num. 8. fol. 9.

Dispositio specialiter de causis, & ge-
neraliter de personis, vel e conuerso
magis attēditur, quod de causis, quā
quod de personis, vel e contra, §. 7.
num. 7. fol. 16. & 17.

Denegato remedio appellationis, num-
quam intelligitur denegatum reme-
dium nullitatis, §. 14.

Decreti materiam, vide §. 38. fol. 84.
& 85. & §. 44. fol. 93. cuius nullitatis
causa durante non est finita causa
principalis, & talis nullitatis iudiciū
est executiuum, vt principale, & ideo
non est appellabilis sententia, & ibi
circa haec multa vide nu. 4. d. §. 44.

Dila-

Dilationes tonnariarū, & trappitorum
matriculatis, exercentibus concessas
§. 57. & ultimo fol. 112.

E

Executio sententiæ nullo modo
impediri potest, §. 4. nu. 1. fol. 10
& 11. multa de remedio, de iolutio
error Aduocatorum, vel Curialium
an noceat clientibus §. 7. nu. 3. fol. 15
Exceptio hostica, seu generalis collo-
qui, & parliamenti fere secundum
omnes casus occurrentes in praxi,
vide §. 20. per numeros 22. a fol. 35.
vsque ad fol. 45. & ita loco reperto-
rij, vide §. 20. per totum.

Electa via reuersionis, potest relinqui, &
eligi via contrarij imperij, §. 36. n. 1.
& 2. fol. 81.

Exrema sunt appendices executionis,
& idem in bulla recipiuntur parte
incitata, & deinde repeti debent, p. c.
alias non probant, nec fidem faciunt,
non obstante quod sit eadem causa,
idem ius, pro hisdem litigantibus, §.
37. fol. 81. 83.

Executionis tres comites, videlicet
principium, medium, & finis, prin-
cipium scilicet expignoratio rerum
mobilium ipsius debitoris, siue pri-
mum decretum super stabilibus in-
terpositum, mediū quidem est sub-
hastatio, finis verò distractio, §. 38.
num. 2. fol. 81.

F

Fideicommissarius vniuersalis potest
conuenire, & conueniri executi-
uè, vti hæres, §. 21. nu. 10. fol. 45.

Fraus quando committi contigit in
concludendo causam, §. 34. num. 6.
fol. 78. & 79.

Fideiussio in casu succumbentiæ, est de
forma, & debet in specie obseruari,
§. 42. num. 1. fol. 91.

Fatalia debent in scriptis notificari ad
effectum, vt currant fatalia, alias non
currunt, §. 43. per tot. fol. 92. & 93.

H

Hermodicium, & conclusio cau-
sæ, & peremptio causæ instan-
tiæ, eiusque periculum, quomodo
tollatur, §. 4. vide supra in verbo
instantia.

Hodie vigore §. 39. data interruptione
anni perpetuatur instantia ad alium
annum, & sic cessat decennium, vel
triennium de iure communi dispu-
tatum, §. 39. nu. 5. & 6. fol. 86.

I

Iudex subrogatus, an sapiat naturam
Iudicis principalis, eiusque digni-
tatem participet? & sic subrogatus
Iudicibus M. R. C. accedat ad eorū
dignitatem in illa causa, §. 10. nu. 1.
fol. 20.

Interlittoria lata in causis feudalibus,
an sit appellabilis, §. 14. nu. 1. fo. 26.
vel sit definitiua, §. 14. nu. 1. f. 23.

Inducta ex consuetudine longissimi ten-
poris vim privilegij habent, ibidem
num. 2. d. fol. 23.

Instrumentum referens habet execu-
tionem paratam, si relatum eam ha-
bet expressam, & multa circa hoc, se-
re per omnes casus, §. 21. per tot.
fol. 43. & 48.

Interrumpitur annus liquidationis exe-
quendi sententiam, & fit perpetuatio
ad alium annum, §. 39. fol. 88.

Istantia liquidationis durat per annum,
sicut executio sententiæ, ibidem
eodem.

Interlocutoria Reijciantur, vti mera,
& conditionalis, est insuspensio, quia
timet retractationem, & ideo requi-
rit banchalem fideiussionem, vt res
sit, intuito, §. 42. fol. 91. & seqq.

L

Lapsus semestris temporis in causis,
facit præsumere obliuionem, &
silentium litigantium, §. 46. num. 1.
fol. 98. hinc citatio est necessaria de
nouo ad concludendam, & audien-
dum

A

3

dum sententiam, & intellige tam in
actore, quam in reo, licet is veniat
promocatus ad causam, ibidem nu. 2.
& 3. & talis citatio lapsus semestris
non tollitur per clausulam sola facti
veritate inspecta, num. 5. & hoc ve-
rum siue si in vno iudice, vel Tribu-
nali pendeat articulus, in alio verò
causa principalis, num. 6.

Lapsus semestris interrumpitur, vel per
visas iudicum super processu, vel si
sit allegatum, aut quid simile dubiū
circa hoc, & solutio facta de plurali-
tate actuum ad duos tantum reducia,
videlicet concludendam, & audien-
dum, responsio, seu solutio, num.
8. & 9. vbi supra.

Litteræ de audientia testium quot ter-
mino sigillandæ, & quid dato impe-
dimento, & in quo sunt exonerati
Curiales, §. 53. fol. 110. & 111. &
hodierna praxis de triginta diebus,
& de viginti prorogatorijs, §. 54.
eodem.

Modus procedendi ex abrupto,
vbi, quando, & quomodo, &
quibus in causis fiat, §. 8. nu. 1. f. 18.
M. R. C. criminalis quid valeat, & quan-
tum eius dignitas extendatur perfun-
ctorie, vide §. 18. fol. 32.

Minorum contractus, actus, & publicæ
actiones eorum sine decreto sunt nul-
læ, & procurator minoris de-
bet contrahere cum solemnitate,
alias actus non valet, etiam si dicta
solemnitas est seruata tempore con-
stituti procuratoris, est aurea doctri-
na, & singularis §. 33. nu. 1. 2. 3. &
an requiratur, quod annus sit com-
pletus 18. an verò inceptus, ibidem
nu. 6. & quid addat §. 33. super cap.
Caroli 78. ibidem, ibi enī Auctori-
tas, fol. 73. 74. 75.

Modi adimplendi quot, qui, & quales
sunt, §. 4. si per tot, fol. 90. 91.

Mulieres non possunt carcerari pro ci-
uili negotio, §. 49. nu. 1. fol. 109.

P

Princes dans ordinem in iudicijs
dicitur dare formam, & forma
dat esse rei, & omissio formæ vitiat
actum, §. 42. nu. 3. & 4. fol. 92.

Personæ quæ possunt gaudere dilatio-
nibus tonnariarum, & trappitorum,
& quomodo, & quando, §. 57. &
ultimo fol. 112.

Pacti de non opponendo, §. 41. fol. 90.
patitur tamen exceptionem nequis
teneatur ultra id, quod facere potest,
ibidem eodem, num. 4.

Probationes impugnari per reproba-
tiones, §. 30. nu. 1. 2. 3. fol. 66. etiam
in causis summarijs, §. iste dat formā
futuris negotijs, & venit addendo ad
Ritum, §. 1. num. 6. fol. 3.

Pater habetur pro mortuo, & filia tam-
quam orphana consequitur legatum
relictum orphanis, §. 6. num. 1. & 2,
fol. 14.

Particula tantum, & quantum, quid
operetur, & quando, §. 8. nu. 1. f. 17

Priuegium personæ agricis inspicitur
in principio litis quidquid inde se-
quatur, variando in inchoata, §. 11.
nu. 12. fol. 21. & quid in vidua, & in-
de maritata, ibidem.

Pecuniola unde ortum, & priuegium
habuerit, vide §. 17. nu. 3. fol. 29.

Possessio quoduplex sit, §. 22. fol. 48.

Pingueuales vbi, quando, & qua ra-
tione debeatur, & quando non, §. 24.
fol. 53.

Pignus quā dicatur ad dictum, & hodie
per reale possessionē, §. 38. fol. 85.

Quæ seruanda sunt in contractibus, sub-
iugatorijs, §. 1. num. 2. & fol.
2. & seqq.

Quando tractatur de tollendo in-
fitum

Mikond Blig. f. Lau. v. 53. 17.

fitum terminus prorogatus; seu ab
breuiatur parte citata secus in cōce-
denda dilatione, §. 28. fol. 63. & 64.
Quando dicatur additum pignus, §. 38
fol. 85.

Redemptio captiuorum est causa
pia, & privilegiata singularibus
favoribus, §. 3. num. 1. fol. 9.

Redemptio quomodo, & quotuplici-
ter fiat, ibidem.

Redemptio fieri potest etiam durante
bello, licet ex redemptione commo-
dum sentiant hostes, & lucrum, §.
eodem ibidem.

Relatum est in referente non solum se-
cundum suas qualitates, sed etiam ex
substantia, & an hoc sit verum, §. 21
num. 1. 2. & 3. fol. 45. & 46. & an hoc
verum solum quando est data forma
ibidem num. 4. sed debet apparere
de relato, ibidem num. 5. Ratus in
vno prodest in alitero nocet, & quo-
modo, ibidem num. 6. & 7.

Reprobationes, aduersus probationes
fieri quomodo, & quando §. 30. nu.
1. 2. 3. fol. 69.

Reuocatio iudicatum non suspendit, &
prouisio in contrarium obtenta est
nulla, & fuit reuocata in Regno circa
hoc sunt §. §. & cap. Regni, §. 31.
num. 1. 2. 3. & 4. fol. 69. & 70.

Realis possessio in iudicio quid opere-
tur, §. 38. fol. 84.

Reductio ad arbitrium boni viri est si-
milis appellationi, & est quoque
dissimilis, §. 38. nu. 1. fol. 106. non
tamen admittit suspensionem, nu. 2.
nec renuntiari potest, num. 4. & 5.
& non obstante pacto suum opera-
tur effectum, num. fin.

Restitutibiles personae quae sint, §. 51.
fol. 100. remissive, citatio contra-
tus quae danda, §. 52. eod.

Sententia obscura non est sententia
& ideo attento cursu fatalium,
clara sententia incipit, §. 16. num. 13
fol. 30.

Sententia lata per diem unum, vel duos
ante, vel post peremptam instantiam,
an sit nulla, ibidem num. 3. licet non
agatur de poena euitanda, ibidem
num. 4.

Sententia elapso anno non potest exe-
qui, §. 23. fol. 50. & ibi plures ratio-
nes huius rei per tot. & quid si infra
annum incepta, exequi, vel plures
sint, res adiudicata, ibidem.

Sententia quam actionem det in-
factum, vel rei iudicata, eod. §. 23.
num. 5. & 6.

Scripturae ab extra, aut praesentantur
quando superest de instantia causae,
aut quando non superest, sed est pe-
rempta, & quid in utroque casu, §.
34. num. 5. fol. 75. haec enim praesen-
tantur aut in vna probationis, & non ad
solam informationem, sed praesenta-
tae de mandato iudicis, & parte citata
quid num. 2. ibidem, & an non visae
vitiēt sententiam? num. 1. & an dato
termino ad reprobandum aduersus
eas, sine periculo peremptionis in-
stantiae? ibidem.

Secundi decreti materiam, vide §. 38.
Solutio ad obiectum ex Ritu §. 38. nu. 4.
Secundi decreti quod sit nullum decla-
ratoria sententia, est non appellabilis
§. 44. fol. 93. & seqq.

Terminus mensis ad disputandum
datur in causis feudalibus, quia
feudum est res magna, §. 35. num. 1.
& 2. fol. 80.

Terminus insinuationis currit à die
scientiae actus, & non à die celebra-
tionis ipsius, §. 2. num. 6. fol. 4. &
seqq.

Ter

Terminus registrandi
 gatorior est vel dierum sex, vel men-
 sis unus, vel mensium sex secundum
 differentiam locorum ubi fiunt, §. 1.
 num. 4. fol. 2. si in domicilio, si in
 Regno, vel si extra Regnum fiat,
 ibidem.
 Terminus ad respondendum petenti,
 dari debet, & non dato, sententia, &
 omnia inde secuta sunt nulla, §. 30.
 num. 4. fol. 68.
 Tertij præiudici annullat contractum
 licet valeat inter contrahentes, & est
 de casibus, ubi actus partim valet,
 partim verò non valet, §. 2. fol. 5.
 Terminus ad redimendum currit à die
 realis possessionis, & est noua forma,
 & noua praxis, §. 22. & non amplius
 à die celebrationis, ibidem.
 Termini prorogatio, & abreuiatio fit
 parte citata, alias est nulla, §. 28.
 num. 9. fol. 64.
 Termini in datione est citanda pars, nec
 sufficit citare aduocatum, §. 28. nu.
 2. fol. 62.
 Terminus prorogatus est idem cum
 primo, §. 18. num. 3. eod. fol. & §.
 hodie verò fieri, p. c. olim enim nõ
 requirebatur citatio, ibidem nu. 4.
 Terminus in causis commissis statim,

etiã datus in iudicio, debet dari parte
 citata, & ratio ibi §. 29. num. 2. & 3.
 fol. 65. quia vera propria, & præcisa
 dari debet notitia, ibid. nu. 2. in fine.
 Testes in vim extremorum recepti in
 prima instantia parte incitata, debet
 repeti parte citata in secunda instan-
 tia, seu in causa oppositoria, §. 39.
 fol. 77. vide in verbo extrema supra.

V

Vbi, & quoties contractus subiu-
 gatorij habent registrari in do-
 micilio subiugantis, an subiugatarij,
 §. 1. num. 1. & 3. fol. 2.
 Vniuersitatis nomine quid veniat?
 Vniuersitas an veniat vt singuli, vel vt
 quid materiale, vel vt quid iuris, &
 intelleuale, & plura digna, vide §.
 12. fol. 21. & an possit excommuni-
 cari, quomodo, & quando, & quare
 hodie eius causa non est appellabilis,
 ibidem.
 Victori aliquando iniungitur, vt infra
 terminum talem, liquidet, §. 39. nu.
 4. fol. 87.
 Victor potest compelli ad exequendum
 sententiam, quia alias posset obdor-
 mire, ne victus se dirigat contra
 sententiam, §. 39. fol. 86. 87.

F I N I S.

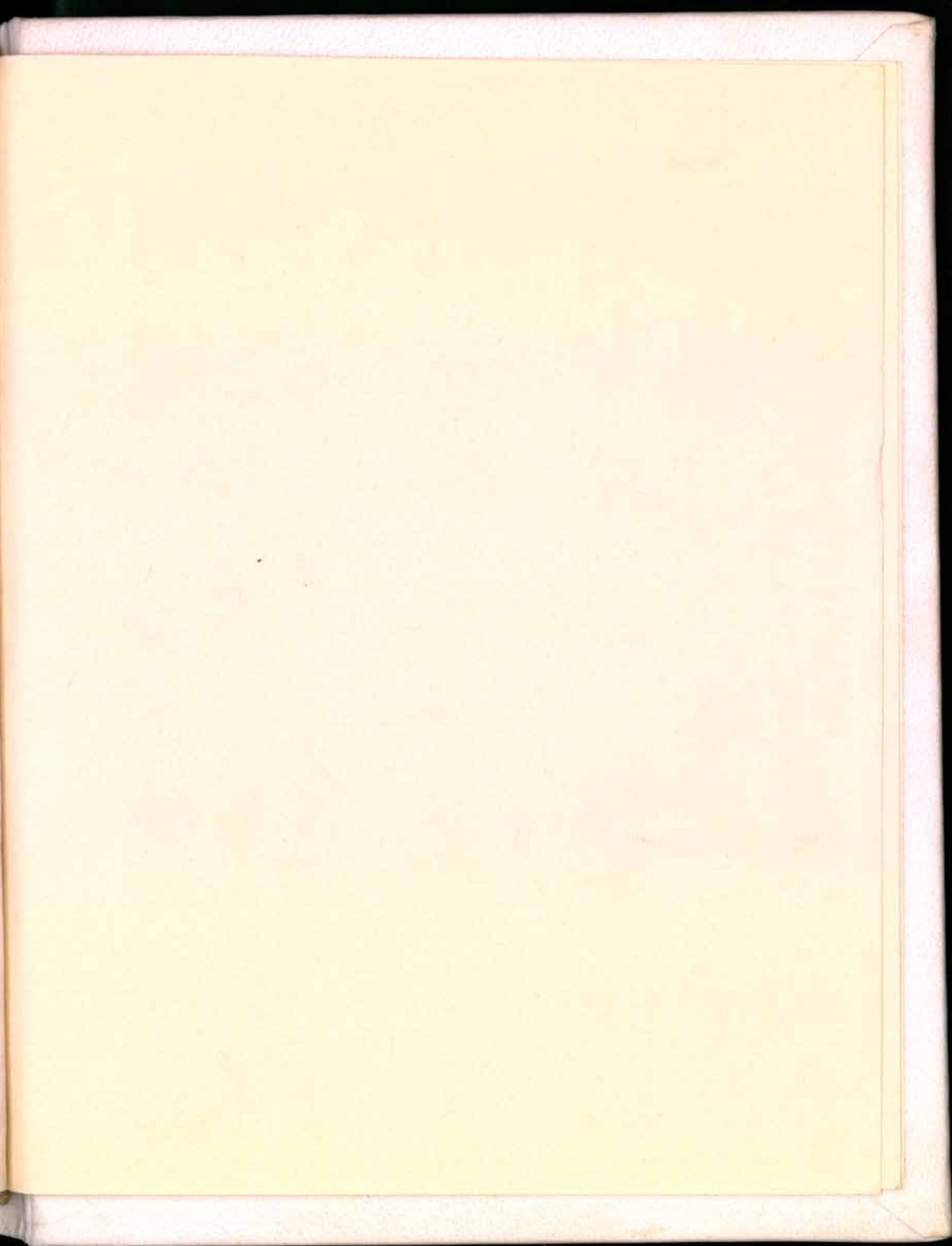


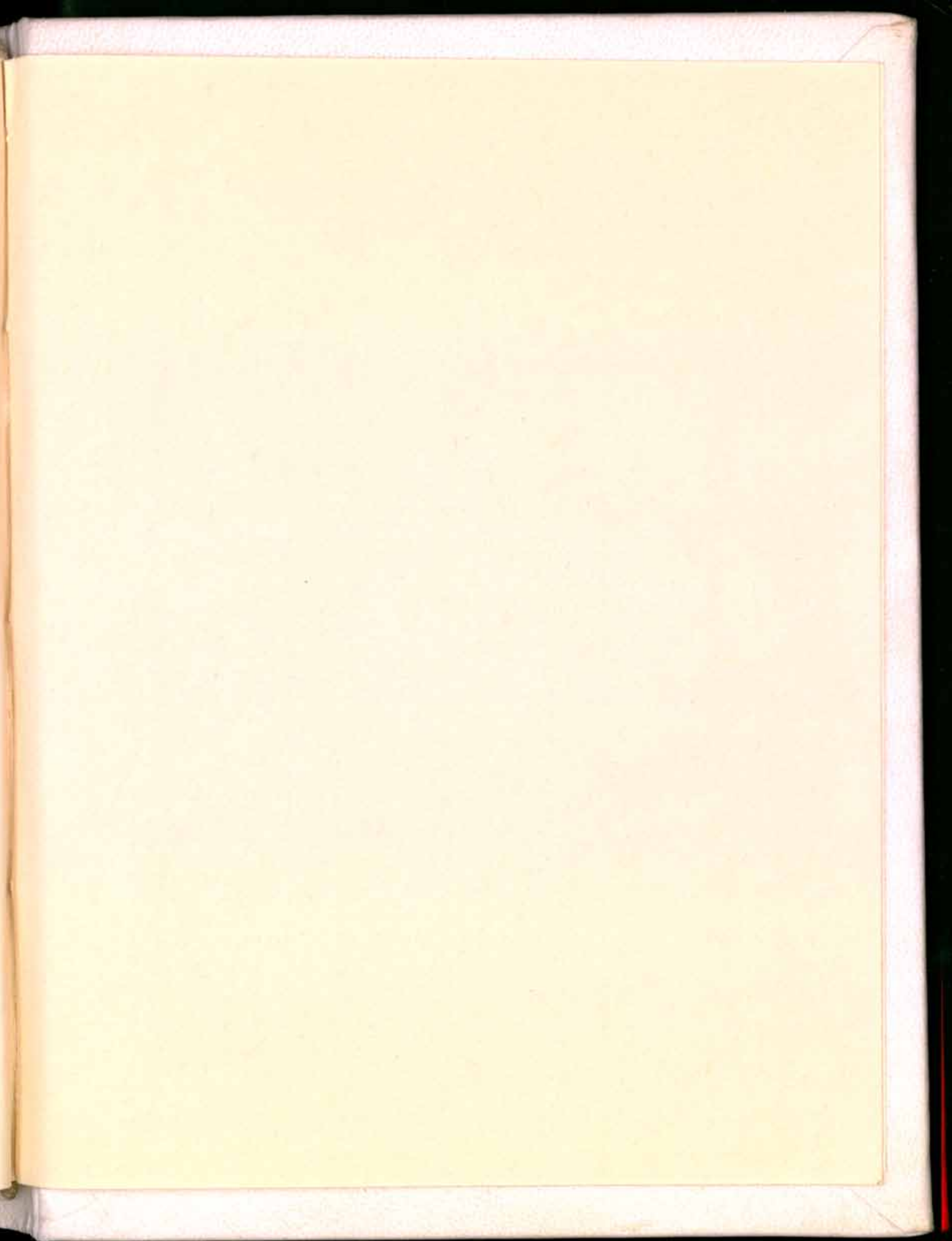
**Errores, qui irreperunt in Opere, & Lector candi-
dislime, & culpam Typographi, Auctori nē tribuas.**

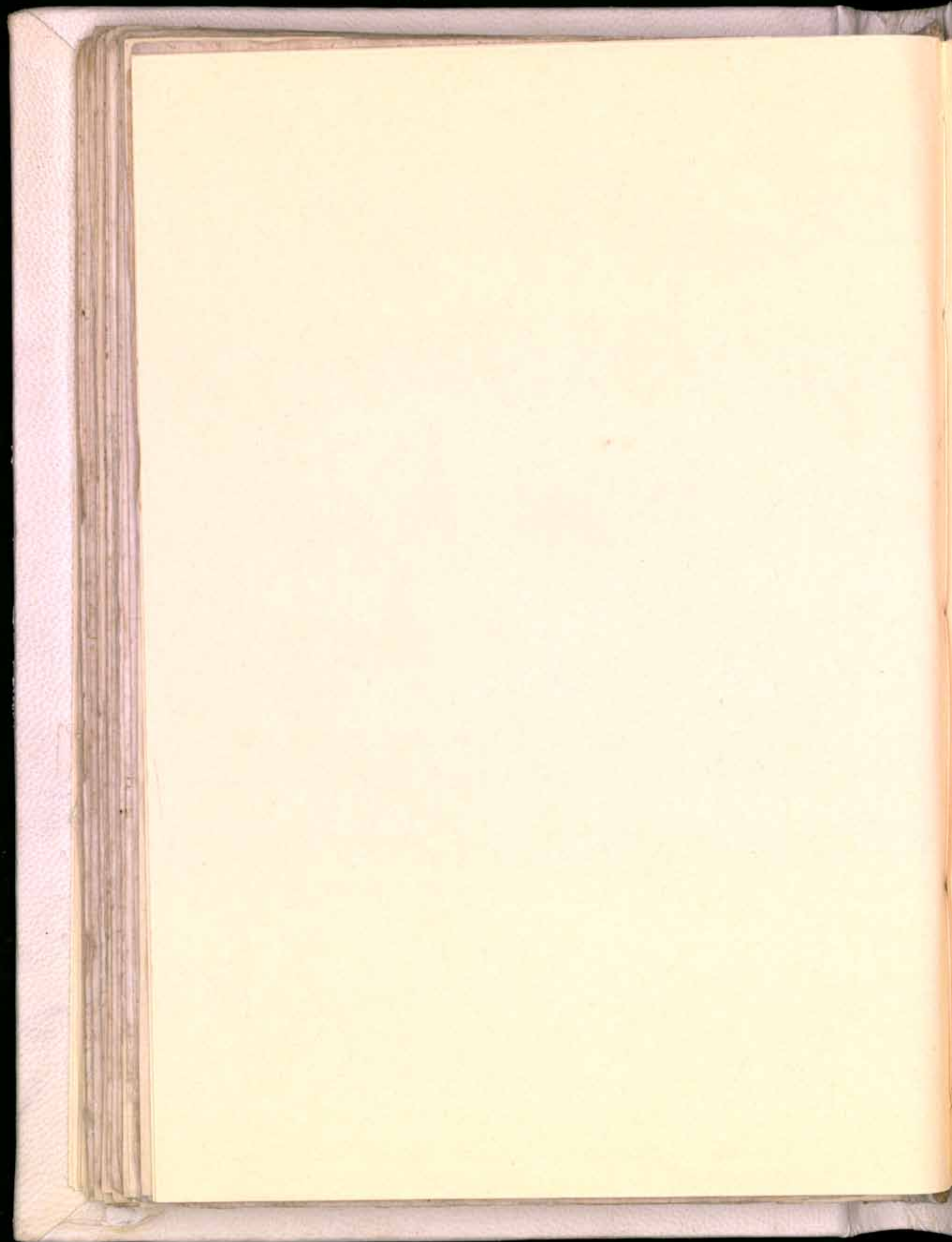
Fol. 1. §. 1. linea 6. de qua, lege di qua. fol. 2. §. 1. lin. 12. in verbo fatto, lege fatti. fol. 1. §. 1. lin. 14. in verb. paragrafo, lege Paragrapho. fol. 1. §. 1. linea 7. in verb. quod etiam, lege quod est. fol. 6. §. 2. nu. 2. lin. 6. in verb. deciduntur lege deciduntur. fol. 7. §. 2. lin. 24. nu. 4. in verb. centitis, lege censitis. fol. 13. §. 7. nu. 2. lin. 15. in verb. tuter, lege tutor. fol. 14. §. 7. nu. 2. in verb. teneris, linea 12. lege tenoris. fol. 17. §. 8. nu. 8. in verb. Aplris, lege Aprilis. fol. 18. §. 9. lin. 10. in verb. student, lege audient. fol. 21. §. 11. nu. 2. in lin. finali in Milanis, lege Milanis. punctatiuo. fol. 22. §. 12. nu. fin. lin. in verb. Com. lege Corn. fol. 29. §. 17. nu. 1. in lin. 9. in verb. laetenus, lege haetenus. fol. 30. §. 17 lin. 4. in verb. Appositoris, lege oppositoris. fol. 31. §. eod. nu. 6. linea 20. in verb. hemodicium, lege Fremordicium. fol. 32. §. 18. lin. 5. in verb. vltcius, lege vltcrius. fol. 33. §. 19. lin. 18. in verb. vniuersitatum, lege vniuersitatem. fol. 34. §. 20. lin. 14. in verb. altri, lege altri. fol. 45. eod. §. 20. lin. 9. in verb. disigere, lege dirigente. fol. 36. §. 20. lin. 2. in verb. profus, lege prorsus. fol. 38. §. 20. lin. 9. in verb. Comitis, lege Comitiss. & fol. 39. lin. 2. in verb. actines, lege actiones. fol. 43. §. 20. lin. 7. in verb. pro, lege pio. fol. eod. lin. 23. in verb. excepicio, lege exceptio, & linea 28. in verb. vltimus, lege vltimus articulus. fol. 44. §. eod. lin. 8. in verb. quia sine, lege sine, & tolle quia, fol. 45. §. 21. lin. 1. in verb. cortigitur, lege corrigitur, & lin. 14. in verb. calumus, lege calamus. fol. 45. §. 21. lin. 8. in Conf. lege Constantij. fol. 46. §. 21. lin. 1. in verb. omnes lege, & suple omnes Doctores, in l. Aff. toto, & linea ead. in verb. heredibus, lege haeredibus, & fol. 47. nu. 8. in verb. alio, lege alio, & nu. 10. in verb. heredes, lege haeredes. fol. 49. §. 22. lin. 17. in verbo yerit, lege ierit. fol. 50. eod. §. 22. lin. 6. in verb. natta, lege Natta. & lin. 10. in verb. de Pingucrib. lege pignorib. fol. 50. §. 23. nu. 2. in verb. omnium, elapsim, lege annum clapsim, & in verb. a diuo pro, lege a diuo pio. fol. 52. d. §. 25. lin. 16. in verb. nomine, lege nomina. fol. 57. §. 25. nu. 6. in verb. ciuilibus, lege Ciuilibus. fol. 6. §. 26. lin. 2. in verb. iudic. lege iudex. fol. 61. §. 27. lin. 10. in verb. pro res, lege pro re. fol. 62. §. 28. nu. 2. lin. 14. in verb. praefinuiffe, lege praefinuiffe. fol. 66. §. 30. in verb. defensori, lege defensorie. fol. 67. lin. 1. sub nu. 1. in verb. aduersas, lege aduersus, & lin. 5. in verb. probatas, lege probata. fol. 68. nu. 3. lin. 10. in verb. summa, lege forma. fol. 74. §. 33. nu. 4. lin. 9. in verbo pro, lege pio. fol. 75. nu. 7. lin. 8. in verb. in caus. lege inculcans. fol. 75. §. 34. lin. 2. in verb. domandas, lege domandasse, & in lin. 1. in verb. si, lege se si. fol. 76. §. 34. nu. 2. lin. 1. in verb. parte citata, lege citata. fol. 77. nu. 3. in. 10. in verb. & sit terminus. fol. 79. §. 34. nu. 8. in verb. praesentato, lege praesentata. fol. 81. §. 36. nu. 1. in verb. cum alio 6. lege cum alio §. fol. 96. §. 44. lin. 15. in verb. primorum, lege primarum. fol. 100. §. 46. lin. 1. in verb. amplificatiua, lege implicatiua. & nu. 3. in verb. iostantiam, lege instantiam. fol. 101. nu. 6. in verb. si vero, lege in verbo si vno. fol. 102. eod. §. nu. 7. in verb. se, lege si. fol. 106. §. 47. nu. 7. lin. 7. in verb. parum, lege parua, & nu. 6. in fine, in verb. duo ex tribus, lege l. duo ex tribus. fol. 108. §. 48. lin. 1. in verb. approbatum, lege approbatam. fol. 110. §. 52. in fine, lege §. 54. lin. 2. in verb. parum, lege paratum.

Fol. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 84











UNIVERSITA DI MESSINA

ISTITUTO

50

D

2

GIURIDICHE